

T.C.
İSTANBUL TİCARET ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
ÖZEL HUKUK ANABİLİM DALI
ÖZEL HUKUK YÜKSEK LİSANS PROGRAMI

6102 SAYILI TÜRK TİCARET KANUNU'NA GÖRE
ANONİM ŞİRKET GENEL KURULUNDA TOPLANTI VE
KARAR YETERSAYILARI

Yüksek Lisans Tezi

Sinan Can DİREN

100013014

İstanbul 2018

**T.C. İSTANBUL TİCARET
ÜNİVERSİTESİ**

T.C.

İSTANBUL TİCARET ÜNİVERSİTESİ

SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ

ÖZEL HUKUK ANABİLİM DALI

ÖZEL HUKUK YÜKSEK LİSANS PROGRAMI

**6102 SAYILI TÜRK TİCARET KANUNU'NA GÖRE
ANONİM ŞİRKET GENEL KURULUNDA TOPLANTI VE
KARAR YETERSAYILARI**

Yüksek Lisans Tezi

Hazırlayan

Sinan Can DİREN

100013014

Tez Danışmanı

Prof. Dr. Şükrü YILDIZ

İstanbul 2018

YÜKSEK LİSANS TEZİ ONAY FORMU

İstanbul Ticaret Üniversitesi Özel Hukuk
Yüksek Lisans programı öğrencisi Sina Can Dren
602 Sosyal Tarih Tarih Kurumu'na Göre Anonim Şirket Genel Kurulunda
İşletme ve Kuruluşları başlıklı tez
çalışması, Enstitümüz Yönetim Kurulu 30.01.2018 tarih ve 2018-466 sayılı kararıyla oluşturulan jüri tarafından
oybirliği/oyçokluğu ile Yüksek Lisans Tezi olarak kabul edilmiştir.

	UNVANI, ADI SOYADI	İMZA
TEZ DANIŞMANI	Prof. Dr. S. S. Yıldız	
JÜRİ ÜYESİ	Prof. Dr. Mustafa Şenel	
JÜRİ ÜYESİ	Dr. Öğretim Üyesi Ersel Hanım	

Yüksek lisans tez savunma jürileri en az biri kurum dışından olmak üzere danışman dahil en az üç öğretim üyesinden oluşur. Jürinin üç kişiden oluşması durumunda eş danışman jüri üyesi olamaz. Eş tez danışmanının jüri üyesi olması durumunda asıl jüri beş üyeden oluşur.

Özet

Anonim şirket, genel kurulda toplantıya katılma hakkını haiz olan pay sahipleri veya temsilcileri ile usulüne uygun olarak toplanan ve gündeme bağlılık ilkesi uyarınca alınan kararlar doğrultusunda hareket eder. Bir başka deyişle genel kurul, anonim şirketin iradesini gösteren karar organıdır. Genel kurulda şirket hakkında alınacak kararların niteliğine göre kanunda veya esas sözleşmede öngörülen toplantı ve karar yetersayıları doğrultusunda karar alınması gerekmektedir. Esas sözleşme ile kanunda öngörülen nisapların artırılması halinde, uygulanması gereken nisap esas sözleşme nisabıdır. Esas sözleşme veya kanunda mevcut nisaplara aykırılık halinde, genel kurul kararları doktrinde yer alan ağırlıklı görüş ve Yargıtay'ın yerleşik içihadı haline gelen kararları uyarınca yokluk yaptırımına tabidir. Bu halde, genel kurul kararları baştan itibaren sonuç doğurmayacaktır.

Anahtar kelimeler: anonim şirket, genel kurul, nisap, yokluk

Abstract

Joint Stock Company shall act in accordance with the decisions taken according to the agenda loyalty principle, collected in accordance with the procedure with the shareholders or representatives having the right to attend the meeting at the general assembly. In other words, the general assembly is the decision-making body that shows the desire of the joint stock company. According to the nature of the decisions to be made about the company in the general assembly, it is necessary to make a decision in the direction of the meeting and decision quorum envisaged in the articles of association. In case of contradiction to existing quorums in the articles of incorporation or quorum of the law, General Assembly decisions are subjected to non-existence in accordance with the general opinions contained in the doctrine e and the Supreme Court's decisions. In this case, the decisions of the general assembly will not be effective from the very beginning.

Key words: joint stock company, general assembly, quorum, nullity

KISALTMALAR

a.g.e.	: adı geçen eser
bkz.	: bakınız
BOT	: Halka Açık Olmayan Anonim Şirketlerin Genel Kurullarında Birikimli Oy Kullanımına İlişkin Esaslar Hakkında Tebliğ
BTY.	: Anonim Şirketlerin Genel Kurul Toplantılarının Usul ve Esasları İle Bu Toplantılarda Bulunacak Gümrük ve Ticaret Bakanlığı Temsilcileri Hakkında Yönetmelik
C.	: Cilt
D.	: Daire
dn.	: dipnot
E.	: Esas No
EGKS.	: Anonim Şirketlerde Elektronik Ortamda Yapılacak Genel Kurullara İlişkin Yönetmelik
EGKS Tebliği	: Anonim Şirketlerin Genel Kurullarında Uygulanacak Elektronik Genel Kurul Sistemi Hakkında Tebliğ
GK.	: Genel Kurul
HD.	: Hukuk Dairesi
HGK.	: Hukuk Genel Kurulu
İİK.	: İcra İflas Kanunu
K.	: Karar No
md.	: madde
N.	: numara
Örn.	: Örneğin
s.	: sayfa
SerPK.	: Sermaye Piyasası Kanunu
SPK	: Sermaye Piyasası Kurumu
T.	: Tarih
TBK.	: Türk Borçlar Kanunu
Tebliğ	: Önemli Nitelikteki İşlemlere İlişkin Ortak Esaslar ve Ayrılma Hakkı Tebliği

TMK. : Türk Medeni Kanunu
TSY : Ticaret Sicil Yönetmeliği
TTK. : Türk Ticaret Kanunu
TTSG. : Türkiye Ticaret Sicili Gazetesi
vd. : ve devamı
Y. : Yargıtay

İÇİNDEKİLER

Özet	iv
Abstract.....	iv
KISALTMALAR	v
GİRİŞ	1

BİRİNCİ BÖLÜM

ANONİM ŞİRKETLERDE GENEL KURUL KAVRAMI

I. ANONİM ŞİRKETİN ZORUNLU ORGANLARI	3
II. GENEL KURULUN ÜST ORGAN NİTELİĞİ VE YETKİ SINIRLARI	4
III. ANONİM ŞİRKET GENEL KURULU	5
A. Genel Olarak	5
B. Genel Kurulun Görev Ve Yetkileri	6

İKİNCİ BÖLÜM

ANONİM ŞİRKET GENEL KURUL TOPLANTISI

I. GENEL KURUL TOPLANTI TÜRLERİ	7
A. Olağan Genel Kurul Toplantısı	7
B. Olağanüstü Genel Kurul Toplantısı	8
C. İmtiyazlı Pay Sahipleri Özel Kurul Toplantısı	10
II. GENEL KURULU TOPLANTIYA ÇAĞIRMAYA YETKİLİ OLANLAR	11
A. Yönetim Kurulu	12
B. Pay Sahibi	13
C. Azınlık	15
D. Tasfiye Memurları	16
E. İflas İdaresi	16
F. Kayyum	16
III. GENEL KURUL ÇAĞRI USULÜ	17
A. Çağrılı Genel Kurul	17

B. Çağrısız Genel Kurul	20
IV. GENEL KURUL TOPLANTISINA KATILMAYA HAK VE YETKİSİ OLAN KİŞİLER.....	21
A. Payscale	22
B. Yönetim Kurulu Üyeleri	23
C. Denetçiler	24
D. Bakanlık Temsilcisi	25
V. GENEL KURUL TOPLANTILARINDA OY HAKKI.....	26
A. Payscale Bizzat Oy Kullanması	26
B. Temsilci Vasıtasıyla Oy Kullanımı.....	28
1. Adi Temsilci	29
2. Tevdi Eden Temsilci	30
C. Oy Hakkı İle İlgili Özel Haller	31
1. Oy Hakkından Yoksunluk	31
2. Oy Hakkının Donması.....	34
3. Oy Sözleşmeleri.....	37
4. Birikimli Oy	38
VI. ANONİM ŞİRKETLERDE ELEKTRONİK ORTAMDA YAPILAN GENEL KURUL TOPLANTISI	40
A. Genel Olarak.....	40
B. İnternet Sitesinde Bulunması Gereken Bilgi ve Belgeler	42
C. Elektronik Ortamda Genel Kurul Toplantılarında Uygulanacak Kurallar... 44	
ÜÇÜNCÜ BÖLÜM	
ANONİM ŞİRKET GENEL KURUL KARARLARININ ALINMASI VE KARARLARIN SAKATLIĞI HALİNDE ALINAN KARARLARIN HUKUKİ DURUMU	
I. ANONİM ŞİRKET GENEL KURUL KARARLARININ NİTELİĞİ.....	47

II. ANONİM ŞİRKET GENEL KURUL KARARLARINDA ÇOĞUNLUK KAVRAMI	47
B. Mutlak Çoğunluk	48
1. Bütün Oyların Mutlak Çoğunluğu.....	48
2. Temsil Edilen Oyların Mutlak Çoğunluğu.....	48
3. Verilen Oyların Mutlak Çoğunluğu.....	49
4. Geçerli Olarak Verilen Oyların Mutlak Çoğunluğu	49
5. Evet veya Hayır Oylarının Mutlak Çoğunluğu	49
C. Nitelikli Çoğunluk	49
III. ANONİM ŞİRKET GENEL KURUL TOPLANTILARINDA TOPLANTI VE KARAR YETERSAYILARI	50
A. Olağan Toplantı Yeter ve Karar Sayıları	50
B. Özel (Ağırlaştırılmış) Toplantı Yeter ve Karar Sayıları	56
1. İlk Toplantıda Şirket Sermayesinin En Az Yarısının Temsil Edilmesinin, İlk Toplantıda Bu Yetersayı Elde Edilmediği Takdirde İkinci Toplantıda Şirket Sermayesinin En Az Üçte Birinin Toplantıda Temsil Edilmesinin Zorunlu Olduğu ve Kararların Mevcut Oyların Çoğunluğu ile Alındığı Kararlar	57
2. Payscalelerinin veya Temsilcilerinin Oybirliğiyle Alınacak Kararlar	59
3. Payların Sahiplerinin veya Temsilcilerinin En Az Yüzde Yetmişbeşinin Olumlu Oyu İle Alınacak Kararlar	60
4. Pay Senetleri Menkul Kıymet Borsalarında İşlem Gören Anonim Şirket Kararları	65
5. Esas veya Çıkarılmış Sermayenin Çoğunluğunu Temsil Etmesi Şartıyla, Genel Kurulda Mevcut Bulunan Oyların Dörtte Üçüyle Alınacak Kararlar (Birleşme/Bölünme).....	65
6. Esas veya Çıkarılmış Sermayenin Üçte İkisini Karşılama Şartıyla, Genel Kurulda Mevcut Oyların Üçte İkiyle Alınacak Olan Karar (Tür Değiştirme)	67
7. Sermayenin Yüzde Altmışının Oyuyla Alınabilecek Olan Kararlar	68

8. SerPK’da Düzenlenen Özel Durumlar	70
9. İmtiyazlı Paysahipleri Genel Kurulunda Yetersayılar	73
C. Yetersayı Değişiklikleri Hakkında Değerlendirmeler	74
1. Yetersayıların Esas Sözleşme İle Değiştirilmesi	74
D. Anonim Şirket Genel Kurul Kararlarının Hükümsüzlük Halleri ve Yetersayılara Aykırılığın Sonuçları.....	77
1. Yokluk	78
2. Butlan.....	79
3. Askıda Hükümsüzlük	80
4. İptal.....	81
5. Anonim Şirket Genel Kurul Yetersayılarına Aykırılık Yaptırımı.....	82
6. Hükümsüz Kararların Ticaret Siciline Tescili.....	86
ANONİM ŞİRKETLERDE TOPLANTI VE KARAR NİSAPLARI TABLOSU ..	92
KAYNAKÇA.....	97

GİRİŞ

6102 Sayılı Türk Ticaret Kanunu (“TTK”) md. 329 ile anonim şirketin tanımı yapılmıştır. İlgili maddeye göre anonim şirket; *“sermayesi belirli ve paylara bölünmüş olan, borçlarından dolayı yalnız malvarlığıyla sorumlu bulunan şirkettir.”* şeklinde tanımlanmıştır. Kanun maddesinde de ifade edildiği üzere pahasahiplerinin şirketin borçlarından sorumluluğu bulunmamaktadır. TTK ile getirilen en önemli değişikliklerden biri de anonim şirketin tek kişi ile kurulabilmesidir. Yine şirket pay sahiplerinin hisselerini iki yıl sonrasında başka bir kişiye devretmeleri halinde, limited şirketlerden farklı olarak kazanç vergisinden muaf tutulmaktadır. Anonim şirket şartları gerçekleştirdiği takdirde halka arz edilebilirler. Bu ve benzeri birçok sebep dolayısıyla anonim şirket Türk Ticaret Kanunu ile birlikte şahıs şirketleri ile birlikte avantajlı şirket türlerinden biridir.

6102 sayılı Türk Ticaret Kanunu’na göre anonim şirketlerde yasal olarak bulunması zorunlu iki organ vardır. Bunlar genel kurul (“GK”) ve yönetim kurulu olarak kanunda ifade edilmektedir. Anonim şirketlerde temsil ve yönetime ilişkin yetkiler yönetim kurulunda, karar alma ve iradeye ilişkin yetkiler ise genel kurulda toplanmıştır. Ancak yönetim kurulu ve genel kurul birbirlerinin görev ve yetki alanına karışmaması şartıyla, bazı yetkilerinin genel kurula veya yönetim kuruluna bırakılması mümkündür. TTK’da gösterilen ve tekelsel nitelikte yer alan görev ve yetkilerin esas sözleşme ile dahi farklı bir organa devredilmesi mümkün değildir. Genel kurul anonim şirketin karar mekanizmasıdır. Şirketin amaç ve konusu, esas sözleşmesi, birleşme, bölünme, tür değiştirmesi ve hatta tasfiyeye girme ve tasfiyeden dönme kararında yetkili tek organ genel kuruldur.

Yukarıda da ifade edildiği üzere genel kurul anonim şirketin karar ve irade mekanizmasıdır. Kararın uygulanabilmesinin ilk şartı işlemlerin kurucu unsurlarının bulunmasıdır. Kurucu unsurun bulunmaması halinde genel kurul kararları yoklukla malul olacaktır. Kararların hukuken uygulanabilir olması esas sözleşmede veya kanunda belirtilen nisaplara uyulması halinde geçerli olacaktır. Bu nedenle, hukuka aykırı bir toplantı veya karar nisabı bulunması halinde ister yokluk ister iptal edilebilir olsun şirketin karar mekanizması sekteye uğrayacaktır.

Bu çalışmanın ilk bölümünde; anonim şirketin zorunlu organları, genel kurul kavramı, genel kurulun niteliği, genel kurulun görev ve yetkileri ile organlar arasındaki ilişki anlatılmaktadır. Çalışmamızın ikinci bölümünde; genel kurul toplantı türleri, genel kurulu toplantıya çağırmaya yetkili olanlar, genel kurul çağrı usulü, genel kurul toplantısına katılmaya hak ve yetkisi olan kişiler, genel kurul toplantılarında oy hakkı, anonim şirketlerde elektronik ortamda yapılan genel kurul toplantısı konularına değinilmiştir. Tez çalışmasının son bölümünde ise, anonim şirket genel kurul toplantısında toplantı ve karar yeter sayıları, genel kurul toplantısında toplantı ve yetersayılara aykırılık halinde alınan kararların hukuki durumu ve geçersiz kararların ticaret siciline tescili konusunda ticaret sicil müdürünün yetkileri sırasıyla doktrin ve Yargıtay kararları da göz önünde bulundurularak incelenmiş, ardından kaleme alınan sonuç kısmı ile konunun önemine vurgu yapılmıştır.

BİRİNCİ BÖLÜM

ANONİM ŞİRKETLERDE GENEL KURUL KAVRAMI

I. ANONİM ŞİRKETİN ZORUNLU ORGANLARI

Mülga TTK döneminde anonim şirketler genel kurul, yönetim kurulu ve denetçi olmak üzere üç organ bulunmaktaydı. Ancak TTK sisteminde ise, denetçi zorunlu organ olmaktan çıkartılmış ve yönetim kurulu ile genel kurul olmak üzere iki zorunlu organa yer verilmiştir. TTK'nın genel gerekçesinin 129. paragrafında denetçilerin anonim şirket organlığından çıkarıldığı, her ölçekteki ortaklıkların denetiminde bağımsız denetim kuruluşlarına veya küçük anonim ortaklıklarda serbest muhasebeci mali müşavire veya yeminli mali müşavire bırakıldığı belirtilmiştir.¹ Bu doğrultuda denetçinin yetkileri sadece finansal konularda sınırlandırılmış olup, genel kurulu toplantıya çağırma veya genel kurul kararlarına karşı iptal davası ikame hakkı bulunmamaktadır.²

TTK md. 530 ile zorunlu organlardan birinin uzun süre yokluğu veya genel kurul toplantısının yapılmaması halinde şirketin feshinin talep edilebileceği düzenlenmiştir. Anılan maddedeki organ eksikliği kavramı uzun süreden beri faaliyet göstermeyen veya süresi dolan şirket organları olarak anlaşılması gerekir. Bu organlardan en önemlileri genel kurul ve yönetim kuruludur. Organın şeklen mevcut olmaması, özellikle yönetim kurulu üyelerinin görevlerinin sona ermesine karşın, genel kurulun toplanmaması veya karar alınamaması gibi çeşitli sebeplerle yeni üyelerin seçilememesine bağlı olarak yönetim kurulunun teşekkül etmemesi durumunda söz konusu olabilir. Karar organı niteliğindeki genel kurulun uzun süreden beri toplanamaması, hükümde açıkça belirtildiği üzere organ yokluğu niteliğindedir.³ Doktrinde uzun süre kavramı olarak üst üste üç genel kurulun toplanamaması halinde organ yokluğundan söz edileceği kabul edilmektedir.⁴

¹ **BAHTİYAR, Mehmet**, Ortaklıklar Hukuku, 12. Baskı, İstanbul 2017, s.144, **PULAŞLI, Hasan**, 6102 Sayılı Türk Ticaret Kanununa Göre Şirketler Hukuku Şerhi, (C.I), 3. Baskı, İstanbul 2018, s.803-804.

² **BAHTİYAR**, s.145.

³ **ŞAHİN, Ayşe**, Anonim Ortaklığın Haklı Sebep Feshi Çerçevesinde Gündeme Gelen Bazı Hukuki Sorunlar, Bahçeşehir Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, Mayıs-Haziran 2014, Sayı:117-118, s. 145-174.

⁴ **ŞAHİN**, s. 145-174, **YILDIZ, Şükrü**, TTK Tasarısı'na Göre Anonim Şirketin Haklı Nedenlerle Feshi, Ergon Çetingil Rayegan Kender 50. Yıl Birlikte Çalışma Armağanı, İstanbul 2007, s.1198.

II. GENEL KURULUN ÜST ORGAN NİTELİĞİ VE YETKİ SINIRLARI

Günümüzde anonim şirketlerdeki tüm yetkilerin genel kurulda toplandığını kabul eden görüş terk edilmiştir. Genel kurul yapısı gereği en geniş yetkilerle donatılmış ve şirket hakkındaki önemli kararların yetkisi genel kuruldadır ancak üst organ değildir.⁵ Pulaşlı da, anonim şirket genel kurulunun esas sözleşmeyi değiştirmek, şirketi feshetmek gibi yetkileri bulunduğunu ancak TTK’da yönetim kurulu ve genel kurulun yetkilerinin ayrı ayrı belirtildiğini ve bu nedenle organlar arasında eşitlik bulunduğundan genel kurulun bir üst organ değil “iç organ” olduğunu ifade etmektedir.⁶ Bahtiyar ise, her iki zorunlu organ arasında üst-ast organ niteliği bulunmadığını her iki organ açısından bu durumun bir “iş bölümü” olduğunu belirtmektedir.⁷

TTK md. 374 yönetim kurulunun görev ve yetkilerini, md. 375’te ise yönetim kurulunun devredilemez görev ve yetkilerini düzenlemiştir. Bu yetkilerin esas sözleşmede yapılacak bir değişiklik ile genel kurula bırakılması mümkün değildir. Genel kurulun başlıca görev ve yetkileri ise TTK md.408 hükmünde toplu olarak belirtilmiştir. Bununla birlikte hüküm, genel kurula kanunda belirtilen görev ve yetkilerinin haricinde, esas sözleşme ile de görev ve yetki verilebileceğini belirtmiştir.⁸ TTK’da her iki organ için de düzenlenen görev ve yetki kuralları uyarınca organlar arası yetki sınırları çizilmiş ve genellikle birden fazla pay sahibi bulunan ve bazı durumlarda karar almasında dahi zorlanılan anonim şirketin işleyişinde karışıklığın önüne geçilmesi amaçlandığından söz etmek mümkündür.

Genel kurulun yetkilerinin sınırları; esas sözleşme veya TTK’da düzenlenmeyen haller, yönetim kuruluna ve bağımsız denetçilere özgü yetkiler, özel hallerde imtiyazlı pay sahipleri⁹, azınlık hakları¹⁰, bireysel haklar (paysahiplerinin haklarının kısıtlanması veya kaldırılmasına ilişkin kararlar) ve üçüncü kişilerin hakları olarak sayılabilir.¹¹

⁵ **POROY, Reha/TEKİNALP, Ünal/ÇAMOĞLU, Ersin**, Ortaklıklar Hukuku, 13. Baskı, İstanbul 2014, N.663.

⁶ **PULAŞLI**, s.829.

⁷ **BAHTİYAR**, s.146.

⁸ **EROĞLU, Muzaffer/DEMİR, Aybüke**, Anonim Şirkette Organlar Arası İşbölümü ve Genel Kurulun Devredilemez Yetkileri, Kadir Has Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, Sayı:2 Aralık 2014, s.83.

⁹ Örn. imtiyazlı pay sahiplerinin hakları ihlal ediliyorsa bu halde alınan kararlar imtiyazlı pay sahiplerinin onay vermesine dek askıda hükümsüz olur., **BAHTİYAR**, s.152.

¹⁰ Örn. azınlık hakkı toplantıya çağrı yapma hakkı vardır veya finans tablolarının müzakersinin bir ay sonrasında bırakılmasını talep etme hakkı bulunmaktadır, **BAHTİYAR**, s.152.

¹¹ Konu hakkında ayrıca bkz. **PULAŞLI**, s.835-836.

III. ANONİM ŞİRKET GENEL KURULU

A. Genel Olarak

Anonim şirket genel kurulu yılda bir kez toplanması gereken ve ortaklık hakkında karar alma amacıyla pay sahipleri veya temsilcileri ile yapılan kuruldur. Nitekim ortaklar iradelerini genel kurul toplantıları aracılığıyla ortaya koyarlar ve şirketin idaresine ilişkin haklarını kural olarak genel kurul aracılığı ile kullanırlar (TTK md. 407/1). Bir başka deyişle, TTK md. 407’de genel kurulda alınan kararların iç ilişkide etkili olduğu, istisnalar dışında dış ilişkiye yansıyan kararları alamadığı ve şirketi dışarıya karşı temsil edememesi nedeniyle genel kurulun bir iç organ olduğu hükme bağlanmıştır.¹² Moroğlu da genel kurulu şu şekilde tanımlamıştır: *“kural olarak paysahiplerinden ve/veya temsilcilerinden oluşan bu kurul kanundan ve şirket anasözleşmesinden kaynaklanan yetkilerini kendisini oluşturan paysahipleri ve/veya temsilcilerinin oyları ile meydana gelen kararları kullanır; yani bir karar organıdır”*.¹³ Anonim şirketlerde karar organı, esas itibarıyla genel kuruldur. Bu nedendir ki, genel kurulda alınan kararlar anonim şirketi, ortakları ve diğer yöneticileri bağlar ancak karar organı olması nedeniyle kararı veren pay sahiplerinin sorumluluğu bulunmamaktadır. Moroğlu, genel kurul kararlarını belirli bir hukuki sonucu elde etme amacıyla yöneltilen bir irade beyanı, bir hukuki işlem olduğunu belirtmektedir.¹⁴

TTK, bazı kararların sadece genel kurul tarafından alınmasını şart koştuğundan, genel kurulun toplanmaması, alınan kararların alınmamış olması sonucunu doğuracaktır. En fazla üç yıl görev yapmak üzere seçilebilecek yönetim kurulu üyelerinin süreleri sona ermiş olmasına rağmen, genel kurulun yapılmaması nedeniyle yeni bir yönetim kurulunun seçilmemiş ya da seçilememiş olması, bu nedenle yönetim kurulu üyelerinin hukuki konumlarının tartışmalı hale gelmesi; şirketin kar dağıtım kararı alamaması bu ihtimallerden sadece birkaçıdır.

¹² BAHTİYAR, Mehmet/HAMAMCIOĞLU, Esra, Anonim Ortaklık Genel Kurul Toplantıları, 2. Baskı, İstanbul 2014, s.1.

¹³ MOROĞLU, Erdoğan, 6102 Sayılı Türk Ticaret Kanununa Göre Anonim Ortaklıkta Genel Kurul Kararlarının Hükümsüzlüğü, 2. Baskı, İstanbul 2014, s.7.

¹⁴ MOROĞLU, s.9.

B. Genel Kurulun Görev Ve Yetkileri

TTK md 408'de genel kurulun ana sözleşmede açıkça belirlenmiş hallerde karar alacağı durumlar ve genel kurulun devredilemez yetkileri belirtilmiştir. Devredilemez yetkiler TTK md. 408/2'de;

- a) *Esas sözleşmenin değiştirilmesi,*
- b) *Yönetim kurulu üyelerinin seçimi, süreleri, ücretleri ile huzur hakkı, ikramiye ve prim gibi haklarının belirlenmesi, ibraları hakkında karar verilmesi ve görevden alınmaları,*
- c) *Kanunda öngörülen istisnalar dışında denetçinin seçimi ile görevden alınması,*
- d) *Finansal tablolara, yönetim kurulunun yıllık raporuna, yıllık kâr üzerinde tasarrufa, kâr payları ile kazanç paylarının belirlenmesine, yedek akçenin sermayeye veya dağıtılacak kâra katılması dâhil, kullanılmasına dair kararların alınması,*
- e) *Kanunda öngörülen istisnalar dışında şirketin feshi,*
- f) *Önemli miktarda şirket varlığının toptan satışı,*

şeklinde belirtilmiştir. Bu yetkilerin başka bir organa devri mümkün değildir. TTK'nun 408. maddesi dışında, TTK'da genel kurula özgü yetki ve görevlere ilişkin düzenlemeler de yer almaktadır. Örneğin, anonim şirketin birleşmesi, bölünmesi, tür değiştirmesi, tasfiye memurunun atanması ve görevden alınması konularında da genel kurul yetkilidir.¹⁵ Yine TTK'da ayrı bir düzenleme yer almamasına karşın hakimiyet sözleşmesinin onaylanması, genel kurulun çalışma ve esas usullerine ilişkin iç yönergenin onaylanması veya değiştirilmesi (TTK md. 419) , her türlü tahvil, finansman bonoları, varlığa dayalı senetler, iskonto esasları üzerine düzenlemeler de dahil olmak üzere, diğer borçlanma senetleri, alma ve değiştirme hakkını haiz senetler ile her çeşit menkul kıymetlerin çıkarılması veya bu hususta yönetim kuruluna yetki verilmesine ilişkin kararlar (TTK md. 504) da genel kurul organı iradesi ile hüküm ifade etmektedir.¹⁶

¹⁵ BAHTİYAR, s.149.

¹⁶ Genel kurulun yetkileri hakkında ayrıca bkz Anonim Şirketlerin Genel Kurul Toplantılarının Usul ve Esasları İle Bu Toplantılarda Bulunacak Gümrük ve Ticaret Bakanlığı Temsilcileri Hakkında Yönetmelik md. 30, Yönetmelik ile devredilemez yetkilerin arttılamayacağına ilişkin bkz. EROĞLU/DEMİR, s.84.

İKİNCİ BÖLÜM

ANONİM ŞİRKET GENEL KURUL TOPLANTISI

I. GENEL KURUL TOPLANTI TÜRLERİ

Genel kurul kararları belli şartlarda görüşme ve toplantı yapılarak alınır. Esas sözleşmede aksine hüküm bulunmadığı takdirde genel kurul, şirket merkezinin bulunduğu yerde toplanır ve karar alır. Genel kurul toplantıları yapılış zamanı açısından olağan ve olağanüstü, yapılış yeri açısından fiziken ve elektronik ile çağrı şekline göre çağrılı ve çağrısız olmak üzere ayrılmaktadır. Ayrıca imtiyazlı pay sahiplerinin bulunduğu anonim şirketlerde “imtiyazlı pay sahipleri özel kurul toplantısı” olarak ayrı bir toplantı türü bulunmaktadır.

A. Olağan Genel Kurul Toplantısı

Anonim şirket genel kurulunun her yıl faaliyet dönemi sonundan itibaren üç ay içerisinde, bir başka deyişle 31 Aralık’tan sonra 31 Mart’a kadar yapılması gereken toplantıdır. Ancak bu süre hak düşürücü nitelikte ve cezai müeyyidesi bulunmayan bir süre olmakla birlikte, bu süreden sonra yapılan genel kurul toplantısı ve bu toplantıda alınan kararlar geçerlidir. Anonim Şirketlerin Genel Kurul Toplantılarının Usul ve Esasları İle Bu Toplantılarda Bulunacak Gümrük ve Ticaret Bakanlığı Temsilcileri Hakkında Yönetmelik (“BTY”) ‘in 5. maddesinde olağan genel kurul toplantısı şu şekilde ifade edilmiştir: “*Şirket organlarının seçimine, finansal tablolara, yönetim kurulunun yıllık faaliyet raporuna, kârın kullanım şekline, dağıtılacak kâr ve kazanç paylarının oranlarının belirlenmesine, yönetim kurulu üyelerinin ibraları ile faaliyet dönemlerini ilgilendiren ve gerekli görülen diğer konulara ilişkin müzakereler yapmak ve karar almak üzere her hesap dönemi için yapılan toplantılardır.*”

Yeter sayısı sağlanamadığı (TTK md. 418) veya azınlık talep ettiği için (TTK md. 420) olağan toplantı bir ya da birkaç defa ertelenmiş ise, izleyen toplantılar da olağan toplantı

sayılır.¹⁷ Olağan genel kurul toplantılarının yapılmaması halinde şirketin feshinin talep edilmesi¹⁸ ve yönetim kurulu üyelerinin sorumluluğuna başvurulma riski bulunmaktadır.

B. Olağanüstü Genel Kurul Toplantısı

Belirli aralıklarla yapılması zorunlu olmadığı halde, gerekli görüldüğü için aynı yıl içinde yapılan ikinci ve sonraki toplantılar “olağanüstü genel kurul toplantısı” olarak adlandırılmaktadır. BTY’nin 6. maddesinde de; “*şirket için lüzumu halinde veya zorunlu ve ivedi sebepler çıktığı takdirde yapılan ve gündemini toplantı yapılmasını gerektiren sebeplerin oluşturduğu toplantılardır.*” şeklinde olağanüstü genel kurulun tanımı yapılmıştır. Olağanüstü genel kurul toplantısına örnek vermek gerekirse, yönetim kurulu üyelerinin istifa etmesi veya ölümü, yönetim kurulunun yetkilerini kötüye kullanması gibi şirket açısından önemli bazı gelişmelerin ortaya çıkması, esas sözleşme değişikliği veya sermaye arttırımı gereğinin ortaya çıkması halleridir.¹⁹ Ancak önemle belirtmek gerekir ki, yönetim kurulu üyesinin ölümü veya istifası halinde olağanüstü genel kurul toplantısı yapılması zorunlu değildir. Bu halde şirketin tercihinin bağlı olarak boşalan yönetim kurulu üyesi yerine yönetim kurulu tarafından kanuni ve esas sözleşmede öngörülmüş şartları haiz birinin geçici olarak yönetim kurulu üyeliğine seçilerek yapılacak ilk genel kurulun onayına sunulabilir (TTK md. 363/1). Olağanüstü genel kurul toplantılarının gündeminin önceden belirlenmesi ve duyurulması gerekir.

Gündeme bağlılık ilkesi, gündemin önceden belirlenerek, açık bir şekilde pay sahiplerine bildirilmesi ve bildirilen bu gündemin GK toplantısında müzakere edilecek olması zorunluluğunu ifade eder. Kural olarak gündemde bulunmayan konular genel kurulda görüşülemez ve karar alınamaz (TTK md. 413/2). Görüldüğü üzere GK toplantılarında gündeme bağlılık ilkesi üç unsurdan oluşmaktadır; gündemin önceden belirli olması, gündeme bağlılık kuralının tam olarak işleyebilmesi için gerekli olan unsurlardan biridir. Bu unsur, pay sahiplerine esas sözleşmede gösterilen şekilde, şirketin internet sitesinde ve Türkiye Ticaret Sicili Gazetesi’nde (“TTSG”) yayımlanan ilanın, GK toplantısından en

¹⁷ BAHTİYAR, s.153.

¹⁸ Üç genel kurul üst üste yapılmaması halinde organ eksikliği yönünde bkz. I. Anonim Şirketin Zorunlu Organları.

¹⁹ ÇEKER, Mustafa, Ticaret Hukuku Genel Esaslar, 4. Baskı, Adana 2016, s.254,255.

az iki hafta önce çağrı ile pay sahiplerine bildirilmesi ve çağrıda gündemde bulanacak konuların da yer alması anlamını taşımaktadır.

Gündeme bağlılık kuralının tam olarak işleyebilmesi için gerekli olan diğer bir unsur da gündemin açık ve anlaşılır olması gerekliliğidir. Burada esas alınması gereken kıstas subjektif değil objektif kıstastır. Zira, şirket işleri hakkında uzmanlığı olmayan veya ortalamanın üstünde bilgisi bulunmayan pay sahiplerinin de şirkette bulunması pekala mümkündür. Bu nedenle, pay sahibinin özel bilgisi ve meslek tecrübesinden hareket etmek yerine, şirket işlerinde ortalama bir bilgisi olan ve hayat tecrübelerinden kendisine bildirilen gündem hakkında bir sonuca varabilecek bir pay sahibi algısının esas alınması gündeme bağlılık ilkesinin amacına ulaşması için zorunludur.

Gündeme bağlılık ilkesinin tanımında yer alan son unsur ise belirlenen gündemin karara bağlanmasının zorunlu olmasıdır. Buna göre, GK, gündemde belirtilen konuları olumlu veya olumsuz yönde karara bağlamalıdır. Başka bir anlatımla, gündemde belirtilen konuların karara bağlanmadan atlanması, toplantının bu şekilde bitirilmesi mümkün değildir. Hatta bu yapılırken, kural olarak, gündemde belirtilen konuların sırası dahi değiştirilmemelidir.²⁰ Ancak BTY md. 25/2 uyarınca toplantıda bulunanların oyların çoğunluğunun kararıyla gündem maddelerinin görüşülme sırasının değiştirilebileceği düzenlenmiştir.

Gündeme bağlılık ilkesinin istisnalarına kısaca değinmek gerekirse, bunlardan ilki yönetim kurulu üyesinin azledilmesi ve yerine yeni bir yönetim kurulu üyesi seçilmesi (TTK md. 364), özel denetçi seçimi (TTK md. 438), çağrısız yapılan genel kurul toplantılarında oybirliğiyle yeni gündem maddesi eklenmesi (TTK md. 416) ile kuruluş ve sermaye arttırımında yönetim kurulu ve denetçilerin ibrasına engel olunması halleridir.²¹ Ancak Teoman çağrısız yapılan toplantılarda TTK md. 416/2 hükmünün uygulama alanı bulamayacağını bu düzenlemenin TTK md. 413'te çağrılı genel

²⁰ **YİĞİT, İlhan**, Anonim Ortaklık Genel Kurulunun İşleyişi ve Ortaya Çıkan Sorunlar, 1. Baskı, İstanbul 2005, s.165.

²¹ **BİLGİLİ, Fatih/DEMİRKAPI, Ertan**, Ticaret Hukuku Bilgisi, 12. Baskı, Bursa 2017, s.257.

kurulda oybirliğiyle madde eklenmesi olarak düzenlenmesinin daha uygun olacağı görüşündedir.²²

Ayrıca yukarıda sayılan gündeme bağlılık istisnalarına ek olarak BTY md. 25/c’de sayılan; *“yönetim kurulu üyelerinin görevden alınmaları ve yenilerinin seçimi hususları, yıl sonu finansal tabloların müzakeresi maddesiyle ilgili sayılır ve gündemde konuya ilişkin madde bulunup bulunmadığına bakılmaksızın istem halinde doğrudan görüşülerek karar verilir.”* ve BTY md. 25/ç’de yer alan *“gündemde madde bulunmasa bile, yolsuzluk, yetersizlik, bağlılık yükünün ihlali, birçok şirkette üyelik sebebiyle görevin ifasında güçlük, geçimsizlik, nüfuzun kötüye kullanılması gibi haklı sebeplerin varlığı halinde, yönetim kurulu üyelerinin görevden alınması ve yerine yenilerinin seçilmesi hususları genel kurulda hazır bulunanların oy çokluğuyla gündeme alınır.”* hükümlerinde de gündeme madde eklenmesinin doğrudan veya oyçokluğuyla yapılması hallerine örnek verilebilecek durumlar sayılmıştır.

C. İmtiyazlı Pay Sahipleri Özel Kurul Toplantısı

Genel kurulun imtiyazlı pay sahiplerinin haklarını sınırlayacak tarzda esas sözleşmeyi değiştirmeye karar vermesi halinde, esas sözleşme değişikliği kararını onaylamak için sadece imtiyazlı pay sahiplerinin katılımıyla yapılan toplantılardır.²³ İmtiyazlı pay sahipleri toplantısında, genel kurul kararı ile imtiyazlı pay sahiplerinin haklarının ihlal edildiğine karar verildiği takdirde, bu kararın gerekçeli bir tutanağa aktarılması gerekmektedir. Bu düzenlemenin amacı, yönetim kurulu açtığı imtiyazlı pay sahipleri kararının iptali ve genel kurul kararının tescili talepli davada mahkemelerin yapacağı denetimi kolaylaştırmaktır.²⁴

BTY’nin 5. maddesinin 2. fıkrasında yer alan düzenleme ile imtiyazlı pay sahiplerinin haklarını ihlal edecek nitelikteki esas sözleşme değişikliğinin görüşüleceği genel kurulda, imtiyazlı pay sahiplerinin en az yüzde altmışının paysahibi veya temsilcilerinin toplantıda

²² **TEOMAN, Ömer**, Çağrısız Genel Kurulun Gündemine Oybirliği ile Madde Eklenmesi (YTK 416/II), Banka ve Ticaret Hukuku Dergisi, Eylül 2011, Sayı:3, s. 13.

²³ **MACİT, İpek**, 6102 Sayılı Türk Ticaret Kanunu Uyarınca Anonim Şirketlerde Genel Kurul Yüksek Lisans Tezi, İzmir 2014, s.6,7.

²⁴ **YAYLA, Ümit**, Anonim Ortaklık Genel Kurulları Elektronik Genel Kurullar, 1. Baskı, İstanbul 2013, s.68.

bulunması ve çoğunluğunun esas sözleşme değişikliğine oy vermesi halinde ayrıca imtiyazlı pay sahipleri özel kurulu toplantısı yapılamayacağı düzenlenmiştir. Fakat bu düzenleme imtiyazlı pay sahiplerinin kendi menfaatlerini özel bir toplantıda ayrıca tartışmalarına imkân tanımaması ve imtiyazlı pay sahiplerinin her esas sözleşme değişikliğini haklarını ihlal edeceği endişesi ile daha baştan reddetmeyi tercih edebileceği gerekçeleriyle eleştirilmektedir.²⁵

II. GENEL KURULU TOPLANTIYA ÇAĞIRMAYA YETKİLİ OLANLAR

Genel kurul kendiliğinden toplanan bir organ olmadığından yetkili kişilerce ve usulüne uygun olarak toplantı davetinin yapılması gerekmektedir. TTK md. 410’da genel kurulu toplantıya çağırma yetkili ve görevli olanlar sayılmış ise de, hükmün kenar başlığındaki “yetkili ve görevli organlar” ibaresi, içerikle uyumlu değildir.²⁶ Toplantıya çağırma yetkili olanlar, yönetim kurulu, belirli şartlar halinde pay sahibi (TTK md. 410), kendi görevi ile ilgili konularda tasfiye memurları, azınlık, kayyum ve iflas idaresi olarak belirlenmiştir. Mülga TTK’nun 365. maddesinde denetçilerin de olağanüstü genel kurul toplantı davetinde bulunma hakkı bulunmaktayken, yeni düzenleme ile denetçilerin toplantı davet hakkına ilişkin hüküm kaldırılmıştır.

Yukarıda değinilen genel kurulu toplantıya çağırabilecek kişilere ek olarak esas sözleşmeye madde konulması ile bazı kişiler bu hakkının tanınıp tanınmayacağı hususu doktrinde tartışmalıdır. Moroğlu, esas sözleşme ile genel kurulu toplantıya çağırma veya gündeme madde eklenmesi yetkisinin serbestçe belirlenebileceğini ancak bu hak sağlanırken kanunen yetkili ve görevli olan organ ve kişilerin yetkilerinin kaldırılmayacağını ya da sınırlandırılmayacağını ifade etmektedir.²⁷ Poroy/Tekinalp/Çamoğlu ve Yıldız ise, toplantıya çağırma yetkili olan kişilerin TTK’da düzenlendiği ve bu nedenle bu durumun yorumla genişletilmesinin mümkün olmadığını belirterek kanunlarda öngörülen kişilerden başka kişilerin davete yetkili

²⁵ KENDİGELEN, Abuzer, Yeni Türk Ticaret Kanunu: Değişiklikler, Yenilikler ve İlk Tespitler, 3. Baskı, İstanbul 2016, s.356.

²⁶ BAHTİYAR, s.161.

²⁷ MOROĞLU, s.89.

kılınmalarının esas sözleşmeye konulacak bir hükümle mümkün olmadığını savunmaktadır.²⁸

A. Yönetim Kurulu

Genel kurulu toplantıya davet etme yetkisi kural olarak asli yetkili sıfat ile yönetim kurulundadır (TTK md. 410/1). Esas sözleşmede aksine bir hüküm bulunmadığı sürece yönetim kurulu genel kurulun davet edilmesi adına, yönetim kurulu üyelerinin en az yarısından bir fazlası ile toplanmalı ve toplantıda bulunan üyelerin çoğunluğu ile karar almalıdır. Yönetim kurulu yapacağı toplantı ile genel kurulu toplanmaya davet yetkisini kullanır. Burada önemle bahsedilmesi gereken durum yönetim kurulunun kanun ya da esas sözleşmede öngörülen yeter ve karar sayılarına aykırılık halinde alınan davet kararının ve bu davet üzerine toplanan genel kurulun almış olduğu kararların hukuki durumudur. Moroğlu, yönetim kurulunun toplantı ve yetersayılara aykırı bir genel kurul davetinin geçersiz olduğunu ve genel kurul kararının iptalinin talep edilebileceği görüşündedir.²⁹ Eriş ise, yönetim kurulunun toplantı ve yetersayılara aykırı bir genel kurul davetinin genel kurulda itiraz konusu edilmemesi halinde genel kurul kararlarının geçersizliğinin ileri sürülemeyeceğini ifade etmiştir.³⁰ Narbay ise, yönetim kurulunun “kurul” olarak toplanmaması halinde alınan genel kurul davet kararının geçersiz ve bu doğrultuda genel kurulda alınan kararların yok hükmünde olduğunu ifade etmiştir.³¹ Kanaatimce de, yönetim kurulunun toplanamaması halinde usulüne uygun bir toplanmadan bahsedilemeyeceğinden alınan kararlarında da baştan itibaren yoklukla malul olduğu görüşü yerindedir.

TTK md. 410/1 ile, 6762 sayılı mülga TTK’da düzenleme alanı bulunmayan yönetim kurulunun görev süresinin sona ermesi halinde toplantıya çağırma yetkisi sorunu, açıkça çözüme kavuşturulmuştur. Buna göre, görev süresi dolan yönetim kurulu üyelerinin de

²⁸ **POROY/TEKİNALP/ÇAMOĞLU**, N.722a, **YILDIZ, Şükrü**, TTK’na Göre Anonim Şirketlerde Genel Kurul Kararlarının İptali, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, İstanbul, 1989, s.30.

²⁹ **MOROĞLU**, s. 83-84.

³⁰ **ERİŞ, Gönen**, Ticari İşletme ve Şirketler, Ticaret Şirketleri, Cilt:2 Madde 174-556, 3. Baskı, Ankara 2004, s. 2096.

³¹ **NARBAY, Şafak**, TTK Tasarısı’nda Anonim Ortaklık Genel Kurulunu Toplantıya Davete Yetkili ve Görevli Olanlara İlişkin Hükümlerin Değerlendirilmesi, Hukuki Yorum ve Haber Dergisi, Sayı:7, 2006, s. 173.

genel kurulu toplantıya çağırabileceği düzenlenmiştir. Fakat Moroğlu, azledilmiş yahut seçimine dair karar kesinleşmiş mahkeme hükmüyle geçersiz olan yönetim kurulunun toplantıya çağırmaya yetkisi bulunmadığını ve böyle bir şekilde toplanan genel kurul kararlarının yok hükmünde olduğu görüşündedir.³² Eriş ise, mülga TTK döneminde görev süresi sona eren ya da azledilen bir yönetim kurulunun genel kurulu toplantıya çağıramayacağını belirtmiş ve fakat genel kurulun toplanması halinde alınan kararların geçersiz değil iptal edilebilir olduğu görüşünü savunmuştur.³³ Konu hakkında Yargıtay'ın görüşü ise, genel kurulun yetkisiz kişi ya da organlarca toplantıya davet edilmesinin geçersiz bir davet olduğu ve bu davet üzerine alınan kararların “hukuken varlık kazanamayacağı” şeklindedir.³⁴

Yönetim kurulu tarafından yasal olarak öngörülen sürede toplantı yapılmaması veya ihtiyaç bulunmasına karşın olağanüstü olarak toplantıya davet yapılmaması hallerinde, yönetim kurulu üyelerinin oluşmuş ve oluşabilecek zararlarından TTK md. 553 uyarınca sorumlu olması muhtemeldir.

B. Pay Sahibi

Yönetim kurulunun devamlı olarak toplanamaması, toplantı nisabının oluşmasına imkan bulunmaması yahut mevcut olmaması durumlarında, pay sahiplerinden biri mahkemeye başvurarak genel kurulu toplantıya çağırmasına izin verilmesini talep edebilir. Mahkeme tarafından verilecek karar kesindir (TTK md. 410/2) . Burada her ne kadar paysahibinin tek başına toplantı hakkı bulunduğu düşünülse de, kanun koyucu tarafından pay sahibinin bu hakkına mahkeme denetimi getirilerek ek bir mekanizma ile hakkın kötüye kullanılmasının önüne geçilmeye çalışılmıştır. TTK ile paralel bir düzenleme BTY md. 9/2’de şu şekilde düzenlenmektedir: “*Yönetim kurulunun mevcut olmaması veya devamlı olarak toplanamaması yahut toplantı nisabının oluşmasına imkân bulunmaması halinde, Kanunun 410 uncu maddesinin ikinci fıkrasına göre, mahkemeden izin alan pay sahibi genel kurulu toplantıya çağırabilir.*” Paysahibi mahkemeye başvurduğunda gündem taslağını da vermelidir. Zira TTK md. 413/1 ve BTY md.13/4 hükmüne göre, gündemi

³² MOROĞLU, s.81.

³³ ERİŞ, s.2095.

³⁴ Detaylı açıklama için bkz. NARBAY, s.170-171.

toplantıya çağırın belirler.³⁵ Ancak payın birden fazla sahibi bulunmaktaysa bu halde bu kişilerin birlikte hareket etmeleri gerekecektir.³⁶ Karaege, uygulamada pahasibinin diğer pahasihlerine göndereceği toplantı davet edebilmesi için birtakım bilgi ve belgeye ihtiyaç bulunduğunu ancak zaten yönetim kurulunun görevini yerine getirmemesi nedeniyle pahasibinin gerekli bilgi belgelere ulaşmasının ve bu nedenle genel kurul toplantısı yapılmasının zor olacağından mahkeme tarafından genel kurul toplantısını çağrıya ilişkin kayyum görevlendirmesinin daha uygun olacağını belirtmektedir.³⁷ Bahtiyar/Hamamcioğlu ise, pahasibinin çağrı yetkisi bir mahkeme kararına dayandığı için gerekli bilgi ve belgeye ulaşılmasında sorun yaşanmayacağı görüşündedir.³⁸ Kanaatimce, her ne kadar kanun maddesinde kayyum atanmaksızın mahkeme ilamı ile genel kurul toplantısının yapılacağı düzenlenmiş ise de, şirket işleyişini daha iyi bilen ve gerekli bilgi ve belgelerin temin edilmesinde zorlanacağını düşünen pahasibinin mahkemeden bu konuda kayyum atanmasını istemesinde bir sakınca bulunmamaktadır.

Burada TTK md. 410/2 ve organ eksikliği nedeniyle şirketin feshini düzenleyen TTK md. 530'un birlikte kısaca ele alınması gerekmektedir.³⁹ TTK md. 530'un gerekçesine bakıldığında; gerekli organın mevcut olmaması ile kastedilen bu organın gerçekten bulunmaması olduğu, yönetim kurulunun süresi sona ermiş olmasına rağmen, yeni bir yönetim kurulunun seçil(e)memiş olması veya yönetim kurulu üyelerinin istifaları ile kurulun boşaldığı ve yerlerini doldurma imkânının bulunmadığı hâllerde yönetim organının mevcut olmadığı kabul edilmesi gerektiği ve yönetim kurulunun mevcudiyetine rağmen, hiç veya gereği gibi toplanamaması somut olayın özelliklerine göre maddenin kapsamında kabul edilmesi gerektiği ifade edilmektedir.⁴⁰ Ancak TTK md. 410/2'de yer alan düzenlemeyi organın mevcut olması fakat faaliyet göstermemesi şeklinde yorumlanması kanunun lafzına daha uygun olacaktır.

³⁵ **KARAEĞE, Özge**, Gazi Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi Cilt: XIX, Yıl:2015, Sayı:4, s.89.

³⁶ **POROY/TEKİNALP/ÇAMOĞLU**, N.678, **KARAEĞE**, s.88.

³⁷ **KARAEĞE**, s. 90-91.

³⁸ **BAHTİYAR/HAMAMCİOĞLU**, s.45.

³⁹ TTK md. 410/2 ve TTK md. 530'da yer alan organ eksikliğinin detaylı incelemesi için bkz. **KARAEĞE**, s.91 vd.

⁴⁰ **KARAEĞE**, s.91.

C. Azınlık

Sermayenin en az onda birini, halka açık şirketlerde yirmide birini oluşturan pay sahipleri, yönetim kurulundan, yazılı olarak gerektirici sebepleri ve gündemi belirterek, genel kurulu toplantıya çağırmasını veya genel kurul zaten toplanacak ise, karara bağlanmasını istedikleri konuları gündeme koymasını isteyebilirler. Esas sözleşmeyle, çağrı hakkı daha az sayıda paya sahip pay sahiplerine tanınabilir. (TTK md. 411/1). Örneğin, kapalı bir anonim şirketin esas sözleşmesine, sermayenin en az %4'ünü oluşturan pay sahiplerinin genel kurulu toplantıya çağırabileceğine ilişkin hüküm konulabilir. Mülga TTK md. 366'da azınlığın geciktirici sebepleri bildiren yazılı talepleri üzerine, yönetim kurulunun genel kurulu olağanüstü toplantıya davet etmesi veya genel kurul zaten toplanacaksa gündeme madde eklemesinin zorunlu olduğu belirtilmişti. Yönetim kurulu bu talebi dikkate almazsa azınlık denetçilere başvurabilir; denetçilerin de bu talebi dikkate almaması halinde mahkemeye gidebilirdi. Üstelik mülga TTK 366'nın sözü, sanki azınlığın bu yola ancak olağanüstü genel kurul toplantısı için başvurabileceği şeklinde anlaşılmaya elverişli idi.⁴¹

Yönetim kurulu tarafından azınlığın talebinin kabul edilmesi halinde en geç kırk beş gün içerisinde toplantı yapılacak şekilde çağrı yapılmalıdır, aksi taktirde çağrı azınlık (istemde bulunan azınlık) tarafından yapılacaktır. Bu süre yönetim kurulunun karar tarihinden itibaren başlayacaktır. TTK md. 411/3 uyarınca çağrı ve gündeme madde konulması talebinin noter aracılığıyla yapılması zorunlu hale gelmiştir, zira mülga TTK'da bu konuda bir düzenleme bulunmamaktaydı.

TTK, gündeme madde konulması isteminin, çağrı ilanının TTSG'nde yayımlanmasına ilişkin ilan ücretinin yatırılması tarihinden önce yönetim kuruluna ulaşmış olmasını şart olarak aramaktadır (TTK md. 411/2). Pay sahiplerinin çağrı veya gündeme madde konulmasına ilişkin istemleri yönetim kurulu tarafından reddedildiği veya isteme yedi iş günü içinde olumlu cevap verilmediği takdirde, aynı pay sahiplerinin başvurusu üzerine, genel kurulun toplantıya çağırılmasına şirket merkezinin bulunduğu yerdeki Asliye Ticaret Mahkemesi karar verebilir (TTK md. 412). Mahkeme istemin haklı olduğuna

⁴¹ BAHTİYAR, s.162, 163.

karar vermesinin akabinde, kayyum atayarak kayyumun yetki ve görevlerinin belirlenmesi. Mahkeme tarafından dosya üzerinden verilen kararlar kesin niteliktedir.

TTK md. 411 ve 412’de yer alan düzenleme ile azınlığa farklı koşullar için farklı çözümler öngörülmüştür. TTK md. 411’de azınlığın yönetim kurulundan talepte bulunması sonrasında yönetim kurulunun toplantıya çağırılmaması veya sessiz kalmasına ilişkin bir düzenleme bulunmamasıyla birlikte, bu sorunlara ilişkin çözümler TTK md. 412’de mahkemeye yapılacak başvuru ile açıklığa kavuşturulmuştur.

D. Tasfiye Memurları

TTK md. 410/2 uyarınca, tasfiye memurlarının görevleri ile ilgili konuların görüşülmesi amacıyla genel kurulu toplantıya çağırabileceği düzenlenmektedir. Kanunda da açıkça ifade edildiği üzere, tasfiye memurlarının sadece görevleri ile ilgili alanlarda toplantıya çağırabileceği düzenlenmekte olup, gündeme bağlılık ilkesi uyarınca tasfiye memurları tarafından yapılacak toplantılar sadece tasfiye memurlarının görev alanları ile ilgili olacaktır.

E. İflas İdaresi

İflas yoluyla tasfiye halinde, müflis ortakların yasal temsilcisinin iflas dairesi olması nedeniyle iflas dairesinin genel kurulu toplama yetkisi bulunmaktadır. Bu hak İİK’nun 226. maddesine dayanmaktadır.

F. Kayyum

Anonim şirket ortaklığının yönetim kurulu organı bulunmamakta ve TMK md. 427/4 uyarınca yönetim kurulu yerine kayyum atanmış ise bu halde de kayyum genel kurul toplantı çağırması yapabilir.⁴² Mülga TTK döneminde Yargıtay’ın görüşü de bu doğrultudadır.⁴³

⁴² BAHTİYAR, s.164.

⁴³ “Yasa ve anonim şirketin anasözleşmesindeki hükümlere göre; genel kurul toplantılarının en az yılda bir kez yapılması gerektiği gibi yönetim ve denetleme kurullarına seçilen üyelerin görev süreleri de azami 3

III. GENEL KURUL ÇAĞRI USULÜ

Genel kurul toplantı çağrı usulleri, çağrılı ve çağrısız toplantılar olarak iki tür olarak düzenlenmektedir.

A. Çağrılı Genel Kurul

Çağrılı genel kurulun çağrı şekli ve usulü TTK md. 414 ve BTY md. 10'da belirtilmiştir. Anılan maddeler göre, genel kurul toplantıya, esas sözleşmede belirtilen şekilde, internet sitesi açmakla yükümlü olan şirketler internet sitelerinde ve her halde TTSG'inde yayımlanan ilan ile çağrılır (TTK md. 414/1, BTY md. 10/1). Ancak şirket esas sözleşmesinde bu haller dışında da çağrı yapılabileceği kararlaştırılabilir. Yapılacak işbu çağrının toplantı tarihinden en az iki hafta önce yapılması gerekmektedir. Genel kurulun toplantıya çağrılmasına ilişkin ilanlarda ve pay sahiplerine gönderilecek mektuplarda;

a) Toplantı günü ve saati,

b) Toplantı yeri,

c) Gündem,

ç) Gündemde esas sözleşme değişikliği var ise değişen maddenin/maddelerin eski ve yeni şekilleri,

d) Çağrının kimin tarafından yapıldığı,

e) İlk toplantının herhangi bir nedenle ertelenmesi üzerine genel kurul yeniden toplantıya çağrılıyor ise, erteleme sebebi ile yapılacak toplantıda yeterli olan toplantı nisabı,

f) Olağan toplantı ilanlarında; finansal tabloların, konsolide finansal tabloların, yönetim kurulu yıllık faaliyet raporunun, denetleme raporunun ve yönetim kurulunun kâr dağıtım önerisinin şirket merkez ve şube adresleri belirtilmek suretiyle anılan adreslerde pay sahiplerinin incelemesine hazır bulundurulduğu,

g) TTK md. 428'de tanımlanan temsilcilerin kimlikleri ve bunlara ulaşılabilecek iletişim bilgileri,

yılla sınırlandırılmış olduğuna göre bu süreyi aşan şirket organlarının öngörülen görev sürelerinin dolduğu ve organlar göreve devam etse dahi şirketin hukuken organsız kaldığı kabul edilmelidir. Bu durumda ortak tarafından şirketin feshi istenebilse de şirket için ağır sonuç doğurabilecek bu yolun izlenmesi zorunlu olmayıp organların yeniden seçilememesi durumunda medeni yasa uyarınca şirkete kayyım atanarak genel kurul toplantısı yapılmalı ve organlar yeniden oluşuncaya kadar şirket yönetiminin kayyım bırakılması gerekir” Yargıtay 11. HD. T. 17.10.1989, 6381/5454 www. kazanci.com.tr. Erişim tarihi 08.09.2017

belirtilmek zorundadır. Yine TTK md. 437/1’de belirtilen belgelerin genel kurul toplantısından onbeş gün önce incelenebilmesi için şirket merkezinde hazır bulundurulması gerekmektedir.

Pay defterinde yazılı pay sahipleriyle önceden şirkete pay senedi veya pay sahipliğini ispatlayıcı belge vererek adreslerini bildiren pay sahiplerine, toplantı günü ile gündem ve ilanın çıktığı veya çıkacağı gazeteler, iadeli taahhütlü mektupla bildirilir. Hükümde paysahiplerine gönderilecek mektuplar için bir süre öngörülmemiştir. TTK md. 414/1’in çağrının “*ilan ve toplantı günü hariç olmak üzere, toplantı tarihinden en az iki hafta önce*” yapılmasını şart koşan hükmünün burada da uygulama alanı bulması gerektiği düşünülse de, TTK md. 414/1 “*mektuplarda ilanın çıktığı veya çıkacağı gazetelerin de bildirilmesi*” öngörüldüğünden, mektup göndermede iki haftalık süreye uyulması fiilen söz konusu olamayacaktır.⁴⁴ Pulaşlı’ya göre bu usule uyulmaması ve paysahiplerinden bazılarının fiilen genel kurul toplantısına katılmaması halinde çağrının usule uygun yapılmadığı gerekçesiyle toplantının ve toplantıda alınan kararların iptal edilebileceğini savunmaktadır.⁴⁵

Payları borsada işlem gören ortaklıklar ile kitle fonlaması suretiyle halktan para toplayan ortaklıklar hariç olmak üzere pay sahibi sayısı beş yüzü aşan anonim ortaklıkların (halka açık anonim şirketler) iadeli taahhütlü mektup gönderilme zorunluluğu bulunmamakta olup, sadece TTSG ilanının yapılması yeterlidir. Sermaye Piyasası Kanunu (“SerPK”) md. 29/2’de bu husus; “*Halka açık ortaklıklar genel kurullarını, toplantıya, esas sözleşmede gösterilen şekilde, ortaklığın internet sitesi ve Kamuyu Aydınlatma Platformu ile Kurulca belirlenen diğer yerlerde yayımlanan ilanla çağırmak zorundadırlar. Bu çağrı, ilan ve toplantı günleri hariç olmak üzere, toplantı tarihinden en az üç hafta önce yapılır.*” şeklinde ifade edilmiştir. Ancak SerPK mevzuatı, TTK’dan farklı olarak ilanın üç hafta öncesinden yapılmasını öngörerek ağırlaştırıcı şart eklemiştir. Ayrıca SerPK md. 29/2’de ise, nama yazılı ihraç edilmiş olup, borsada işlem gören paylar hakkında TTK md. 414’ün uygulanmayacağı hükme bağlanmıştır. Bahtiyar’a göre, bu hükmün konuluş

⁴⁴ POROY/TEKİNALP/ÇAMOĞLU, N.675.

⁴⁵ PULAŞLI Hasan, Şirketler Hukuku Genel Esaslar, 4. Baskı, Ankara 2016, s.369, Aynı yönde bkz. Y.11.H.D. T. 24.05.1988, E.1988/3478, K. 1988/3358, Y.11.H.D. T. 10.11.1989, E. 1989/6155, K. 1989/6157.

amacı binlerce pay sahibi olan ve payları çok çabuk el değıştiren borsaya kote şirketlerde tüm pay sahiplerinin mektupla davetinin masraflı ve zahmetli olmasıdır.⁴⁶

Çağrının yapılış şekli ve içeriği bakımından, olağan bir dikkat ve özeni gösteren her bir pay sahibinin belli bir yer ve zamanda genel kurulun toplanacağını anlayabilmesine imkan verecek nitelikte olması gerekir.⁴⁷ Çağrının usulüne uygun yapıldığından bahsedilebilmesi için öncelikle çağrının yapılış şekli açısından incelenmelidir. Buna göre, TTK md. 414/1'de düzenlenen çağrının esas sözleşmede gösterilen şekilde toplantı tarihinden en az iki hafta öncesinde şirketin internet sitesinde ve TTSG'de yayımlanması gerekmektedir. Bu ilan, şirketin pay defterinde yazılı pay sahiplerine iadeli taahhülle posta ile gönderilir. Gönderilen iadeli taahhütlü mektupta şirketin ünvanı, toplantının yeri ve zamanı, gündem maddeleri ve TTK md. 437/1 uyarınca finansal tablolar, yıllık faaliyet raporu ve denetleme raporlarının genel kurul toplantısından on beş gün önce pay sahiplerinin incelemesi için şirket genel merkezinde veya şubelerinde hazır edileceğinin bildirilmesi gerekmektedir.⁴⁸

Çağrının usulüne uygun olarak yapılmaması halinde, toplantıya katılsın ya da katılmasın, olumsuz oy kullanmış olsun ya da olmasın, genel kurula katılma yetkisi bulunmayan kişilerin veya temsilcilerinin toplantıya katılıp oy kullandıklarını, genel kurula katılmasına ve oy kullanmasına haksız olarak izin verilmediğini ve yukarıda sayılan aykırılıkların genel kurul kararının alınmasında etkili olduğunu ileri süren pay sahiplerinin ve yönetim kurulu kararların yerine getirilmesi, kişisel sorumluluğuna sebep olacaksa yönetim kurulu üyelerinden her birinin TTK md. 446 uyarınca karar tarihinden itibaren üç ay içerisinde, şirket merkezinin bulunduğu yer Asliye Ticaret Mahkemesinde iptal davası ikame etme hakkı bulunmaktadır.⁴⁹

⁴⁶ **BAHTİYAR**, s.165 dn. 223.

⁴⁷ **MOROĞLU**, s.93.

⁴⁸ Genel kurulun toplantıya çağrılmasına ilişkin ilanlarda ve pay sahiplerine gönderilecek mektuplarda yer alması gerekli içerik için ayrıca bkz. BTY md.11.

⁴⁹ Usulüne uygun çağrı yapılmayan genel kurulun iptal edilebilirliğine ilişkin olarak aynı yönde bkz. Y. 11. H.D. T. 17.10.1991, E. 1991/2632, K. 1991/5437, Y. 11. H.D. T. 10.12.2002, E. 2002/7827, K. 2002/11447 (**MOROĞLU**, s. 106,107).

B. Çağrısız Genel Kurul

Hiçbir pay sahibinin veya temsilcisinin itirazının bulunmaması halinde çağrı usulüne uyulmaksızın genel kurul yapılabilir. Aile şirketleri ve az ortaklı anonim şirketlerde genellikle tercih edilen bu yol “elden imza” alınarak gerçekleştirilmektedir. Çağrısız genel kurullarda, çağrı yoluyla aranan karar yetersayısı ve Bakanlık temsilcisinin bulunması zorunlu olan genel kurul toplantıları da geçerli olmak üzere diğer bütün özellikler geçerlidir.⁵⁰ Çağrısız genel kurulda karar yetersayısına ilişkin özel bir düzenleme bulunmadığından alınacak kararlarda karar yetersayısı TTK md. 418/2 uyarınca mevcudun çoğunludur.⁵¹

Çağrısız genel kurul toplantılarında oybirliği ile gündem eklenmesi de mümkündür. BTY md. 25/1’de de pay sahiplerinin tamamının toplantı da bulunması halinde toplantıya oybirliği kararı ile gündem eklenebileceği düzenlenmektedir. Teoman konu hakkındaki görüşünü şu şekilde açıklamıştır: “Çağrısız genel kurulda bir gündemin bulunması zorunlu bulunmadığına ve bunun son derece doğal bir sonucu olarak TTK md. 413/2’de yer alan gündeme bağlılık ilkesinin burada yürümeyeceğine, kısacası tüm pay sahipleri içlerinden hiçbiri genel kurul olarak toplanmaya ve kararlar almaya itiraz etmedikleri sürece diledikleri her türlü kararı alabileceklerine, nihayet ve hepsinden önemlisi burada toplantı öncesi bir gündem belirlense dahi, genel kurul bununla sınırlı kalmak durumunda bulunmayıp, istediği her hususu gündeme ekleyebilecektir.”⁵²

Mülga TTK md. 370’de de çağrısız genel kurula ilişkin düzenleme mevcut idi. Ancak toplantı esnasında toplantı nisabının korunmaması halinde toplantının devam etmesinin hukuka uygunluğu konusunda doktrinde farklı görüşler mevcuttur. Moroğlu ve Yargıtay’ın görüşüne göre, TMK md. 2’ye aykırı olmamak kaydıyla, terk halinde toplantının ve alınan kararların geçersiz olacağı kabul edilmekteydi.⁵³ Ancak Dural’a göre, toplantının terk edilmesinin bir öneminin bulunmadığı, görüşülen konularda karar

⁵⁰ YAYLA, s.96, BAHTİYAR, s.166, PULAŞLI, Genel Esaslar, s.370.

⁵¹ BAHTİYAR, s.166, dn.225, Aynı yönde bkz. POROY/TEKİNALP/ÇAMOĞLU, N.671, PULAŞLI, Genel Esaslar, s.370, BİLGİLİ/DEMİRKAPI, s.273, TTK md. 416’nın eleştirisi ve karar alınabilmesi için tüm pay sahiplerinin oybirliği gerektiği yönünde bkz. MOROĞLU, s.112, dn.193.

⁵² TEOMAN, s.9.

⁵³ MOROĞLU, s.112, Y. 11. H.D. T. 29.12.1998, E. 1997/7636 K. 1998/7820.

yeter sayısının sağlanması önemli olduğu yönündedir.⁵⁴ Kanımca, mülga Kanun döneminde toplantının yapılmasına itirazı bulunmayan temsilcilerin daha sonra toplantı salonunu terk etmesi halinde, söz konusu davranışın iyiniyet kuralı dahilinde kabul edilmemesi gerekmektedir. Çünkü mülga Kanun, toplantının yapılışı açısından çağrısız toplantı usulünü düzenlemekte olup, karar nisabı için toplantının çağrılı veya çağrısız yapılması önemli değildir. Bu doğrultuda, toplantıya yeni bir gündem maddesi eklenmeksizin alınacak kararlarda sadece karar yeter sayısının önem arz ettiği kanaatindeyim. Ancak TTK md. 416 ile bu tartışma sona ermiş ve açıkça “bu toplantı nisabı var olduğu sürece karar alabilirler” ifadesiyle toplantı süresince de tüm pay sahibi veya temsilcilerin toplantı salonunda bulunması gerektiği aksi taktirde alınan kararların yoklukla malul olduğunu belirtmektedir.⁵⁵

IV. GENEL KURUL TOPLANTISINA KATILMAYA HAK VE YETKİSİ OLAN KİŞİLER

Genel kurul toplanmasından önce genel kurula katılabilecekler listesi düzenlenir ve bu listeye göre toplantı çağrısı yapılmaktadır. Genel kurul toplantısında toplantıya katılanların imza ettikleri listeye “hazır bulunanlar listesi” adı verilmektedir (TTK md. 415/1). Bu listede genel kurul toplantısına Murahhas Üye (bütün yetkileri kendisine verilmiş olan yönetim kurulu üyesi) ve en az bir yönetim kurulu üyesinin bulunması zorunludur.

Genel kurul toplantısına katılabilecekler listesi; Merkezi Kayıt Kuruluşu Sistemine göre kayden izlenen paylar bakımından pay sahipleri çizelgesine, diğer paylardan senede bağlanmamış bulunan veya nama yazılı olan paylar ile ilmühaber sahipleri için pay defteri kayıtlarına ve hamiline yazılı pay senedi sahipleri bakımından ise giriş kartı alanlara göre yönetim kurulunca hazırlanır ve söz konusu liste yönetim kurulu başkanı veya başkanın yetkilendireceği yönetim kurulu üyelerinden biri tarafından imzalanır (BTY md. 16/1).

⁵⁴ **DURAL, H. Ali**, Çağrısız Toplanan Genel Kurulda Paysahiplerinden Birinin Toplantıyı Terk Etmesi Alınan Kararların Geçerliliğini Etkiler Mi? Prof. Dr. Ömer Teoman’a 55. Yaş Günü Armağanı Cilt:1 İstanbul 2002, s. 374-376.

⁵⁵ Aynı yönde bkz. **TEOMAN**, s. 8-9.

Hamiline yazılı pay senedi sahipleri, genel kurulun toplantı gününden en geç bir gün önce bu senetlere zilyet olduklarını ispatlayarak giriş kartı alırlar ve bu kartları ibraz ederek genel kurul toplantısına katılabilirler. Ancak, giriş kartının verilmesinden sonraki bir tarihte hamiline yazılı pay senedini devraldığını ispatlayan pay sahipleri de genel kurula katılabilirler (TTK md. 415/3). Bu düzenleme ile mülga TTK dönemindeki hamiline yazılı payların bir hafta önce ortaklığa tevdi edilmesi zorunluluğu kaldırılmıştır.⁵⁶

Genel kurula katılacaklar listesi yönetim kurulu tarafından hazırlanarak, yönetim kurulu başkanı tarafından imzalanır. TTK md. 417/3'te sayılan *“pay sahiplerinin ad ve soyadları veya unvanları, adresleri, sahip oldukları pay miktarı, payların itibarî değerleri, grupları, şirketin esas sermayesi ile ödenmiş olan tutar veya çıkarılmış sermaye toplantıya aslen ve temsil yoluya katılacakların imza yerleri”* bulunması zorunludur.

Yönetim kurulu, SerPK 30 uyarınca genel kurula katılabilecek kayden izlenen payların sahiplerine ilişkin listeyi, Merkezi Kayıt Kuruluşundan sağlayacağı *“pay sahipleri çizelgesi”*ne göre düzenler (TTK md. 417/1). Bu çizelgenin Merkezi Kayıt Kuruluşundan sağlanmasının usul ve esasları, gereğinde genel kurul toplantısının yapılacağı gün ile sınırlı olmak üzere payların devrinin yasaklanması ve ilgili diğer konular Sermaye Piyasası Kurulu tarafından bir tebliğ ile düzenlenir (TTK md.417/5). Yönetim kurulu toplantıya katılacak kişileri Merkezi Kayıt Kuruluşu verilerinden temin ettiği için, listenin eksik veya hatalı düzenlenmesinden yönetim kurulunun sorumluluğu bulunmamaktadır.

Anonim Şirketlerde Elektronik Ortamda Yapılacak Genel Kurullara İlişkin Yönetmelik (*“EGKS”*) Yönetmeliği'ne göre genel kurula paysahibi yerine temsilcinin katılması halinde, temsilcinin kimlik bilgilerinin EGKS'ye kaydı ve yapılacak yetkilendirmenin sistem üzerinden kaydı zorunludur.

A. Paysahibi

Kural olarak toplantıya katılma hakkı paysahiplerine ait bir vazgeçilmez bir haktır. Paysahibinin yoksun bırakılamayacağı haklar olan vazgeçilmez haklar, sınırlanması veya

⁵⁶ BAHTİYAR, s.168.

tamamen kaldırılması paysahibinin rızasına bağlı olmayan haklardır. Vazgeçilmez haklar sadece paysahibinin menfaatini korumakla kalmayıp, ortaklığın temel yapısını da korurlar.⁵⁷ Paysahibi oy hakkı bulunmasa dahi toplantıya katılabilir. Ancak halka açık anonim şirketlerde oy hakkı bulunmayan paysahinin toplantıya katılabileceğine ilişkin esas sözleşmede bir düzenleme bulunması gerekmekte olup, aksi taktirde paysahibinin oy hakkı bulunmaması nedeniyle toplantıya katılma hakkı yoktur. Yine, paysahibinin payı ne zaman edindiği önem arz etmemektedir. Genel kurula katılma ve oy kullanma hakkı, pay sahibinin payların sahibi olduğunu kanıtlayan belgeleri veya pay senetlerini şirkete bir kredi kuruluşuna veya başka bir yere depo edilmesi şartına bağlanamaz (TTK md. 415/4).

Gerçek kişi pay sahipleri, genel kurula katılabilecekler listesini kimliklerini ibraz etmek suretiyle, tüzel kişi pay sahipleri ise tüzel kişiyi temsil ve ilzama yetkili olan kişilerin kimlikleriyle beraber yetki belgelerini ibraz etmek suretiyle imzalarlar. Temsilcilerin pay sahibi olması zorunluluğu bulunan esas sözleşme hükümleri geçersizdir. Gerçek veya tüzel kişi pay sahiplerini temsilen genel kurula katılacakların ayrıca temsil belgelerini de ibraz etmeleri zorunludur (BTY md. 18/4). Temsil yetkisinin verilmesinin noterde düzenlenmesi ya da vekalet verenin imzasının noterce onaylatılması gerekli değildir.⁵⁸

Payın üzerinde intifa hakkı bulunduğunu ispat eden kişi aksi esas sözleşmede belirtilmemesi şartıyla, toplantıya katılma ve oy hakkı sahibidir. Genel kurula katılma hakkını haiz kişiler sadece TTK md. 407'de sayılan kişiler değildir. Örneğin, paysahiplerinin temsilcileri, tevdi eden temsilcisi de genel kurula katılma hakkına sahiptirler.

B. Yönetim Kurulu Üyeleri

TTK md. 407/2 uyarınca genel kurul toplantısına murahhas üye (bütün yetkileri kendisine verilmiş olan yönetim kurulu üyesi) ve en az bir yönetim kurulu üyesinin katılması zorunludur. Diğer yönetim kurulu üyeleri de dilerlerse genel kurul toplantısına

⁵⁷ **TEKİNALP, Ünal**, Yeni Anonim ve Limited Ortaklıklar Hukuku ile Tek Kişi Ortaklığın Esasları, 2. Baskı, İstanbul 2012, s.14-25.

⁵⁸ **PULAŞLI**, Şerh, s.913.

katılabilirler. Bu doğrultuda yönetim kurulu üyelerinin dönem içerisinde yapmış olduğu işler hakkında kendisini açıklama imkânı tanınmıştır.

Ancak TTK md. 407/2’de yer alan zorunluluğa aykırılığın sonuçları Kanun’da düzenlenmemiş olup, konu hakkında doktrinde farklı görüşler bulunmaktadır. Poroy, Tekinalp, Çamoğlu, hükme aykırılığın sonucunun genel kurul toplantısının geçersizliği ile sonuçlanacağını belirtmesine karşın geçersizlik yaptırımını belirtmemiştir.⁵⁹ Bahtiyar ve Moroğlu zorunluluğa aykırılık halinde toplantının geçersiz olmayacağını ancak ilgili kişiler aleyhine sorumluluk doğuracağını savunmaktadır.⁶⁰ Pulaşlı ise, bu hükme aykırılığın bilgi edinme hakkını gereği gibi kullanamamaları nedeniyle toplantının iptal edilebilirliğine yol açabileceğini savunmaktadır.⁶¹ Teoman ise TTK md. 407/2’de bu hükme aykırılığın sonucunun hangi yaptırım türü olacağını belirtmemesini eleştirmekle birlikte, bu yükümlülüğe aykırılığın genel kurul kararının geçerliliğini etkilemediğini ancak bu durumun pay sahibinin bilgi alma hakkını gereği gibi kullanamaması nedeniyle iptal davası açılabileceği ve toplantıya katılmayan murahhas üye hakkında sorumluluk davasına konu edilebileceğini ifade etmektedir.⁶² Kanaatimizce, genel kurul iradesinin, toplantıya katılmaya zorunlu olanların toplantıya katılmaması neticesinde toplantının ve alınan kararların yok sayılmasından veya iptal edilmesinden üstün sayılması gerektiği düşüncesindeyiz.

C. Denetçiler

TTK md.407/2 uyarınca denetçiler de genel kurula katılması gerekli olup, kendi konuları hakkında görüş bildirebilir ve denetimin yapılmasıyla ilgili olarak bilgi talep edebilirler. Denetçinin özellikle olağan genel kurul toplantısında hazır bulunmaması, genel kurulun, şirketin ve topluluğun finansal tablolarını onaylaması ve bilanço karının kullanılmasına ilişkin kararların iptalini gerektirir.⁶³ TTK’nın yürürlüğe girmesinden önce yapılan

⁵⁹ POROY/TEKİNALP/ÇAMOĞLU, N.680.

⁶⁰ BAHTİYAR, s. 168, MOROĞLU, s.123-124.

⁶¹ PULAŞLI, Genel Esaslar, s.412.

⁶² TEOMAN, Ömer, Yürürlükteki Hukukumuzda ve Türk Ticaret Kanunu Tasarısı’na Göre Anonim Ortaklık Genel Kurul Toplantılarına Katılmak Zorunda Olanlar, Banka ve Ticaret Hukuku Dergisi, Aralık 2009, Sayı:4, s.33.

⁶³ PULAŞLI, Şerh, s.919.

değişiklik ile işlem denetçisinin toplantıya katılmasına ilişkin kısım madde metninden çıkartılmıştır.

D. Bakanlık Temsilcisi

Bakanlık temsilcisinin toplantıya katılmasına yönelik hükümlerde yapılan değişiklik ile tüm anonim şirket genel kurullarında bakanlık temsilcisi bulundurma zorunluluğu ortadan kaldırılmıştır. Hangi durumlarda Bakanlık temsilcisinin genel kurulda bulunacağı ve genel kurul toplantıları için temsilcilerin görevlendirilmelerine ilişkin usul ve esaslar ile bunların nitelik, görev ve yetkileri ayrıca ücret tarifeleri Gümrük ve Ticaret Bakanlığınca çıkarılacak bir yönetmelikle düzenlenir. Bakanlık temsilcisinin toplantıya katılma giderleri ve ücretleri ilgili şirket tarafından karşılanır (TTK md. 407/3).

BTY md. 32'ye göre; *“kuruluş ve esas sözleşme değişikliği işlemleri Bakanlık iznine tabi olan şirketlerin bütün genel kurul toplantılarında, diğer şirketlerde ise gündeminde, sermayenin arttırılması veya azaltılması, kayıtlı sermaye sistemine geçilmesi ve kayıtlı sermaye sisteminden çıkılması, kayıtlı sermaye tavanının arttırılması veya faaliyet konusunun değiştirilmesine ilişkin esas sözleşme değişikliği ile birleşme, bölünme veya tür değişikliği konuları bulunan genel kurul toplantılarında, genel kurula elektronik ortamda katılım sistemini uygulayan şirketlerin genel kurul toplantılarında, yurt dışında yapılacak bütün genel kurul toplantılarında, yurt dışında yapılacak imtiyazlı pay sahipleri özel kurul toplantılarında”* bakanlık temsilcisi bulunması zorunludur. Görevli bakanlık temsilcisinin hazır bulunmadığı veya terk ettiği genel kurul toplantılarında alınan ile bakanlık temsilcisi tarafından imzalanmamış olan tutanakta yer alan kararlar yok hükmünde sayılır.⁶⁴

Bu düzenlemelere ek olarak, sermayenin arttırılması veya azaltılması, kayıtlı sermaye sistemine geçilmesi veya kayıtlı sermaye sisteminden çıkılması, kayıtlı sermaye tavanının arttırılması, faaliyet konusunun değiştirilmesine ilişkin esas sözleşme değişikliği, birleşme, bölünme ve tür değişikliği konularında da Bakanlık temsilcisi bulunması

⁶⁴ **MOROĞLU**, s.124, aynı yönde bkz. **TEOMAN, Ömer**, Genel Kurul Toplantılarına Katılmak Zorunda Olanlar, s.33.

zorunludur.⁶⁵ İhtiyari hallerde genel kurul toplantılarında genel kurulu toplantıya çağırınların talep etmeleri, talebin görevlendirme makamınca uygun görülmesi durumunda BTY md. 32'ye göre Bakanlık temsilcisi görevlendirilebilir. Bakanlık temsilcisi bulunması zorunlu olmayan toplantılar için, çağrı yapanlar dışındakilerin Bakanlık temsilcisi görevlendirilmesine ilişkin görevlendirme makamına doğrudan yapacakları başvurular dikkate alınmaz.

V. GENEL KURUL TOPLANTILARINDA OY HAKKI

A. Payscalebinin Bizzat Oy Kullanması

Payscalepleri oy haklarını genel kurulda, paylarının toplam itibari değeriyle orantılı olarak kullanır (TTK md. 434/1). TTK'da oy hakkı mülga TTK'dan farklı bir şekilde tanımlanmıştır. TTK md. 434 hükmü ile oy hakkı payscalebinin paylarının toplam itibari değer kadar olacağı ifade edilmiştir. Yeni düzenleme ile mülga TTK'daki pay sisteminden pay sahibinin paylarının toplam itibari değeri sistemine geçilmiştir. Teoman bu durumu "oy'un düzenlenmesinde merkezi payı değil payscalebini oturtarak dogmatik düzeni oyda payscalebine bağlamış bulunmaktır" şeklinde ifade etmiştir.⁶⁶ Mülga TTK sisteminde, itibari değerden soyutlanmış olarak, her paya en az bir oy hakkı tanınmakta, böylece farklı itibari değerli payların da bir oy hakkı haiz olması gibi zoraki bir imtiyaza yol açılmakta idi. Doktrinde oy hakkının payscalebine bağlanarak oydan yoksunluğun söz konusu olamayacağı belirtilmekteyse de doktrinde isabetle ifade edildiği üzere, TTK md. 436 ile oydan yoksunluk halini düzenlenerek payscalebinin oy hakkını bazı özel hallerde kullanamayacağı belirtilmektedir.⁶⁷

Asaleten genel kurula katılacak payscalebinin öncelikle hazır bulunanlar listesinde kendisine karşılık gelen sütuna imza atması gerekmektedir. Kural olarak, genel kurul toplantısında fiziken hazır olanlar oy kullanabilirler.

⁶⁵ **BİLGİLİ/DEMİRKAPI**, s.257.

⁶⁶ **TEOMAN, Ömer**, TTK Tasarısı'na Göre Anonim Ortaklıkta Oy Hakkı, Banka ve Ticaret Hukuku Dergisi, Eylül 2009, Sayı:3, s.9.

⁶⁷ **TEOMAN**, Oy Hakkı, s.15.

Oy kullanımı genel kurulda başkanın gündemde bulunan maddeyi okuması sonrasında toplantı başkanı tarafından pay sahiplerine söz verilerek gündem maddesine ilişkin görüşleri sorulur. Oylamaya başlanana kadar pay sahiplerinin konu hakkında görüş bildirme ve konuşm hakları bulunmaktadır. Oylamada başkan tarafından sunulan teklife el kaldırmak veya ayağa kalkmak suretiyle oy kullanılır (BTY md.20/1). El kaldıran pay sahipleri veya temsilcilerinin sahip oldukları oy hakkının, oy toplama memurlarınca bilinmesi ve çoğunluğun tespit edilmesini kolaylaştıracağı açıktır.⁶⁸ El kaldırmayanlar, ayağa kalkmayanlar ya da herhangi bir şekilde beyanda bulunmayanlar ret oyu vermiş olur ve ret oyları değerlendirme yapılırken ilgili kararın aleyhinde verilmiş sayılır.⁶⁹

TTK md. 434/2 ile mülga TTK'dan farklı olarak birden fazla paya sahip olanlara tanınacak oy sayısı esas sözleşmeyle sınırlandırılabilir. Ancak Teoman oya imtiyaz hakkı tanıma imkanı bulunmaktayken oy sayısının sınırlandırılmasının pratik olarak bir fayda vermeyeceği görüşündedir.⁷⁰ Bu doğrultuda, şirketin finansal durumunun korunması ve pay sahibinin paylarının itibari değerinde azalma meydana gelmiş ise, bu halde TTK md. 434/3 uyarınca payların itibari değerlerinin finansal durumunun korunmasına ilişkin yapılan işlemler uyarınca TTK md. 476/3'e göre şirket paylarının nominal değeri bir kuruşa dahi indirilse, pay sahibinin finansal durumunun korunmasına ilişkin yapılan işlemlerden önceki değere sahip olarak korunmasına imkân verilmiştir.

TTK'ya göre her pay sahibinin oy hakkının itibari değeri bulunduğu mülga TTK'daki düzenlemeden farklı olarak oy hakkı bulunmayan pay sahibi olması mümkün değildir. Ancak pay sahibinin oy kullanmaya hak kazanabilmesi için payın kanunen veya esas sözleşmeyle belirlenmiş bulunan en az miktarın ödenmesi ile doğar (TTK md. 435). Anılan hüküm doğrultusunda, mülga TTK'da bulunmayan bir düzenlemeye yer verilerek, pay sahibinin oy hakkını haiz olabilmesi adına payın itibari değerinin yüzde yirmi beşinin veya esas sözleşme ile farklı bir oran belirlenmişse bu orandaki asgari tutarın yatırılması gerekmektedir.

⁶⁸ PULAŞLI, Şerh, s.956, dn.354.

⁶⁹ YAYLA, s.134-135, PULAŞLI, Şerh, s.988.

⁷⁰ TEOMAN, Oy Hakkı, s.16.

TTK md. 434/1'in atfı ile TTK md. 1527 uyarınca elektronik ortamda oy kullanma imkânı bulunmaktadır. Bu kural ile toplantıda hazır bulunanların oy kullanabileceğine ilişkin emredici kurala istisna hali tanınmıştır. Elektronik ortamda oy kullanabilmek için, şirketin bu amaca özgülenmiş bir internet sitesine sahip olması, ortağın bu yolda istemde bulunması, elektronik ortam araçlarının etkin katılmaya elverişliliğinin bir teknik raporla ispatlanıp bu raporun tescil ve ilan edilmesi ve oy kullananların kimliklerinin saklanması şarttır (TTK md. 1527/3). Elektronik genel kurulda yapılan oylamaya ilişkin hükümler elektronik genel kurul başlığında irdelenecektir.

B. Temsilci Vasıtasıyla Oy Kullanımı

Tam ehliyetsizler ile sınırlı ehliyetsizlerin sahip oldukları oy hakları, kanuni temsilcileri aracılığıyla kullanılır, bu kişilerin kanuni temsilcileri de genel kurul toplantısına katılma yetkisine sahiptir.⁷¹ Temsilci ile genel kurulda temsil edilmek pay sahibinin temsil edilebilirlik ilkesini oluşturmaktadır.

Pay sahibi, paylarından doğan haklarını kullanmak için, genel kurula kendisi katılabileceği gibi, pay sahibi olan veya olmayan bir kişiyi de temsilcisi olarak genel kurula yollayabilir (TTK md. 425/1). Bu şekilde genel kurul katılımlarına görevlendirilen temsilcilere bireysel temsilci denilmektedir. Pay senedini maddi olarak veya kayden bir kuruma, saklatma, rehin, inanca devir gibi amaçlarla tevdi eden kişi de kendisini genel kurulda tevdi eden temsilci aracılığıyla bireysel olarak temsil ettirebilir.⁷² Doktrinde, bireysel temsilin sadece yazılı belge ile kullanılması halinde adi temsilci, diğer sayılmış olan durumlarda ise tevdi eden temsilci olarak ikiye ayrıldığı kabul edilmektedir.

TTK md. 425'in ikinci cümlesi ile mülga TTK'dan farklı olarak temsilcinin pay sahibi olması gerektiğini düzenleyen esas sözleşmeler butlandır. Yeni temsil yapısının temel amacı kanunun gerekçesindeki ifadeyle bir yandan temsili kurumsallaştırarak genel kurulda "güç boşluğu" oluşmasına engel olmak, diğer yandan pay sahipleri demokrasisini kurmaktır.⁷³

⁷¹ BAHTİYAR/HAMAMCIOĞLU, s.58.

⁷² PULAŞLI, Genel Esaslar, s.375.

⁷³ MACİT, s.49.

1. Adi Temsilci

Genel kurulda yazılı belge ile oy kullanma hakkını haiz temsilci adi temsilci olarak adlandırılmaktadır. Adi temsilci kurumunda paysahibi temsilciyi her madde veya genel toplantı tutumu konusunda doğrudan paysahibi tarafından belirlenmektedir. Yazılı belgenin vekaletname olarak düzenlenmesi gerekmemektedir. Ancak temsilciye vekaletname verilmiş ise bu halde BTY md. 21’de bulunan; şirketin unvanı, ait olduğu genel kurul toplantısının tarihi, vekilin adı ve soyadı, pay sahibinin pay adedi ile adı ve soyadı veya unvanı ve imzasının bulunması şartlarının varlığı zorunludur. Bu bilgilerden herhangi birinin olmaması halinde vekaletnamenin geçersiz olacağı düzenlenmektedir. Yine payları hamiline olarak düzenlenen anonim şirketlerin genel kurulunda senetlerin sadece senedin temsilciye teslimi yeterlidir.

Nama yazılı paylarda, pay senetlerinde veya senede bağlanmamış paylarda sadece yazılı belge ile yetkilendirilmiş temsilci tarafından oy hakkı kullanılabilir. Yazılı belgenin vekaletname veya başka bir ağırlaştırıcı koşul halinde geçerli olacağına ilişkin esas sözleşme hükümleri geçersizdir. Yine hamiline yazılı pay senetlerinde de, senedin zilyetliğini haiz olan temsilci özel yazılı belge ile oy kullanabilir.

Payın üzerinde birden çok kişinin hak sahipliği bulunmaktaysa bu halde, paysahiplerinden biri veya dışarıdan seçecekleri bir temsilci tarafından temsil edilerek oy kullanma hakları bulunmaktadır. Ancak payın birden fazla kişi ile temsil hakkı bulunduğu bu ihtimalde, oy hakkının hangi temsilcide bulunduğuna ilişkin yetki belgesinin genel kurulda ibrazı zorunludur.

Borsaya kote edilmiş paylarda, TTK md. 497/1 uyarınca, nama yazılı payların, borsa dışında iktisap edilmeleri hâlinde, söz konusu haklar, pay sahipliği sıfatının şirket tarafından tanınması için, devralanın şirkete başvuruda bulunmasıyla devralana geçecektir.

2. Tevdi Eden Temsilci

Tevdi eden kavramı; çeşitli gerekçelerle, pay senetlerini veya kayden izlenen paylarını üçüncü bir kişiye bırakan kişi olarak tanımlanabilir.⁷⁴ Tevdi eden temsilci ise, kendisine bir hukuki ilişki kapsamında tevdi edilmiş bulunan pay ve pay senetlerinden doğan katılma ve oy haklarını bu bağlamda verilen özel yetki uyarınca genel kurulda kullanan kişidir.⁷⁵ Tevdi eden temsilcisi, kendisine tevdi edilmiş bulunan pay ve pay senetlerinden doğan katılma ve oy haklarını tevdi eden adına kullanma yetkisini haizse, nasıl hareket etmesi gerektiği konusunda talimat almak için, her genel kurul toplantısından önce tevdi edene başvurmak zorundadır (TTK md. 429/1). TTK'nın hamiline yazılı pay senetleri hakkında düzenlenen TTK md. 427'de "*hamiline yazılı pay senedini, rehin, hapis hakkı, saklama sözleşmesi veya kullanım ödünçü sözleşmesi ve benzeri sözleşmeler sebebiyle elde bulunduran kimse*" ifadesiyle tevdi eden kişiler belirtilmiştir. Bu temsil yöntemi genellikle halka açık anonim şirket genel kurul toplantılarında kullanılmaktadır. Tevdi edilecek kişiler adına düzenlenecek temsil belgesinin içeriği Gümrük ve Ticaret Bakanlığı tarafından belirlenmektedir.

Tevdi eden temsilcinin, niteliği itibarıyla bireysel temsil olarak mı toplu temsil olarak mı değerlendirilmesi gerektiği doktrinde tartışmalıdır. Doktrinde ağırlıklı görüş bu temsil türünün bireysel bir temsil olduğu yönünde iken⁷⁶, azınlık görüşü ise tevdi eden temsilcinin toplu temsil olduğu yönündedir.⁷⁷

Tevdi temsilcilerin kimler olabileceği BTY md. 44'te düzenlenmiştir. İlgili maddeye göre, SerPK uyarınca kayden izlenen paylar için aracı kuruluşları ve diğer pay senetleri için aracı kuruluşların yanı sıra portföy yönetim şirketlerinin, ilgili mevzuatlarında pay senedi saklama yetkisi olan kişi veya kuruluşlar ile rehin alacaklısının tevdi temsilcisi olabileceği düzenlenmektedir. Ancak söz konusu bu kurum ve kişilerin işlevleri yasalar ile yetkilerinde bulunan hisse senetleri için oy kullanamazlar.⁷⁸

⁷⁴ **KARAMANLIOĞLU, Argun**, Anonim Ortaklıkta Pay Sahibinin Genel Kurul Toplantısında Temsili, İstanbul 2016, s.99.

⁷⁵ **POROY/TEKİNALP/ÇAMOĞLU**, N.681d, **KARAMANLIOĞLU**, s.100.

⁷⁶ **BAHTİYAR**, s. 174, **PULAŞLI**, Şerh, s.967, **KARAMANLIOĞLU**, s.100.

⁷⁷ **BİLGİLİ/DEMİRKAPI**, s.327-328.

⁷⁸ **PULAŞLI**, Genel Esaslar, s.377.

Tevdi eden temsilciye ilişkin yetkinin nasıl verileceğine ilişkin de BTY’de farklı bir düzenleme mevcuttur. BTY md. 45’e göre, tevdi eden ile tevdi edilen arasında bu paylardan kaynaklanan oy hakkının tevdi edilen tarafından kullanılacağına ilişkin taraflar arasındaki sözleşmede açık bir hükme yer verilmesi veya BTY’nin 6 numaralı ekinde bulunan metne göre yetkilendirme yapılabileceği düzenlenmiştir. Bu yetkilendirme toplantıdan bir gün öncesine kadar yapılabileceği gibi, temsilci değişikliği de bir gün öncesine kadar bildirilebilir. Ancak elektronik genel kurul toplantılarında elektronik ortamdan tevdi eden temsilciye ilişkin görevlendirme yapılabilmektedir.

Tevdi eden temsilci, her genel kuruldun önce oy haklarını tevdi eden kişiye başvurmak ve oyunu kullanabilmesi için talimat almak ve bu talimata uymak zorundadır. Zamanında bildirim yapılmakla birlikte tevdi edenden talimat alınmamışsa tevdi edilen oyunu genel talimata uygun olarak kullanır. Böyle bir talimat yoksa tevdi edilen oyunu yönetim kurulunun önerileri yönünde verir (TTK md. 429/2, BTY md.46/2). Yetkinin süresiz verilmesi halinde de, temsilcinin talimat alma yükümlülüğünü ortadan kaldırmaz.

Kendigelen, tevdi eden temsilcinin kendisine verilen talimata aykırı oy kullandığı ya da, talimatın bulunmadığı durumlarda genel talimata ya da genel talimatın yokluğunda yönetim kurulu üyelerinin önerilerine aykırı oy kullanması durumunun ve bu durumun yaptırımının doktrin ve uygulamaya bırakıldığını ifade etmektedir.⁷⁹ Ancak kanun koyucu bu hallerin varlığında, temsilcinin oyunun geçersiz olmayacağını madde gerekçesinde açıklamıştır. Bu doğrultuda, geçerli oy neticesinde zarara uğrayan temsil hakkı verenin, talimata aykırı davranan temsilciye karşı tazminat hakkının saklı olduğu kabul edilmelidir.

C. Oy Hakkı İle İlgili Özel Haller

1. Oy Hakkından Yoksunluk

Oy hakkından yoksunluk, TTK md.436, SerPK md. 17/3 ve 29/6’da yer alan ve sadece gündemdeki bazı maddelerde oydan yoksunluk halini düzenleyen ancak toplantı nisabına katılan ancak belirli bir genel kurul maddesine ilişkindir.

⁷⁹ KENDİGELEN, s.331, dn.192.

Oy hakkında yoksunluk, TTK'nın 436'ncı maddesinde iki fıkra halinde düzenlenmiştir. Buna göre;

“(1) Pay sahibi kendisi, eşi, alt ve üstsoyu veya bunların ortağı oldukları şahıs şirketleri ya da hakimiyetleri altındaki sermaye şirketleri ile şirket arasındaki kişisel nitelikte bir işe veya işleme veya herhangi bir yargı kurumu ya da hakemdeki davaya ilişkin olan müzakerelerde oy kullanamaz.

(2) Şirket yönetim kurulu üyeleriyle yönetimde görevli imza yetkisini haiz kişiler, yönetim kurulu üyelerinin ibra edilmelerine ilişkin kararlarda kendilerine ait paylardan doğan oy haklarını kullanamaz”

belirtilen şartlar tahdidi olarak sayılmış olup, yorum veya kıyasen genişletilmesi mümkün değildir.

Söz konusu birinci fıkraya göre, birinci halde paysahibinin oy hakkında yoksunluğu için, paysahibinin bizzat kendisi, eşi, alt veya üstsoyu veya bunların ortağı oldukları şirket ile anonim şirket arasında şahsi bir iş veya işlem yahut bir davanın olması gerekmektedir. Yönetim kurulu üyelerinin şirketin işlerine herhangi bir şekilde katılmış olduğu konusunda duraksama olmadığı kabul edildiğine göre, yönetim kurulu üyeleri birbirlerinin ibrasında oy kullanamaz.⁸⁰ Teoman'a göre, yönetim kurulu üyelerinin birbirlerinin ibrasında oy kullanamayacakları sonucuna varılırken, sadece müteselsil sorumluluk durumu göz önüne alınmakla kalınmamalı, bunun yanı sıra yönetim kurulu üyeleri arasındaki karşılıklı dayanışma ve birbirini koruma, ilerde birlikte çalışabilme düşüncesi gibi, kişisel ilişki ve unsurlar da dikkate alınmalıdır.⁸¹

İkinci fıkranın ise birinci fıkra ile birlikte değerlendirilip değerlendirilmeyeceği doktrinde tartışmalıdır. Poroy, Çamoğlu ve Domaniç, yönetim kurulu üyelerinin ibrasında oy hakkında yoksunluk haline firkadaki belirtilen yönetim kurulu üyeleri ile yönetimde

⁸⁰ ÖNDER, M. Fahrettin/KARADEMİR, Halis, İbra Kararında Oy Hakkından Yoksunluk, Ömer Halisdemir Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi, Ekim 2017, Sayı: 10(4), s. 181.

⁸¹ TEOMAN, Anonim Ortaklıkta Pay Sahibinin Oy Hakkından Yoksunluğu, 1. Baskı, İstanbul 1983, s.128.

görevli imza yetkisine sahip kişilerin yanında, birinci fıkradaki kişilerin de oydan yoksun oldukları görüşündedir.⁸² Ancak aksi kanaatte olan Teoman, Pulaşlı ve Helvacı ise, yönetim kurulu üyeleri ile yönetimde görevli imza yetkisine sahip kişilerin, yönetim kurulu üyelerinin ibrasında oy hakkından yoksun oldukları halde, birinci fıkrada sayılan yakınları nasıl ki yönetim kurulu üyesi seçiminde oy kullanabiliyorsa ibra kararında da oy kullanabileceği görüşündedir.⁸³ Çünkü ibra, pay sahibi ile şirket arasında şahsi bir iş veya işlem oluşturmayacağı gibi, yönetim kurulu üyeleri ile şirket arasındaki hiçbir iş şahsi sayılamaz ve yönetim kurulu üyesi şirket açısından üçüncü bir kişi olarak bulunmaz.⁸⁴ Kaldı ki, yönetim kurulu üyesi pay sahipliği hakkının vermiş olduğu yönetime katılma hakkının sonucu olarak yönetime katılmış bulunmaktadır ve burada şirket ile yönetim kurulu üyesinin menfaatleri de çatışmaz.⁸⁵

Yargıtay da konu hakkında görüş birliğinde değildir. Yargıtay 11. Hukuk Dairesi'nin 19.07.2007 T., 2006/2171 E., 2007/10775 K. sayılı ilamında, yönetim kurulu üyelerinin ibrasının şahsi bir iş olmadığı ve bir yönetim kurulu üyesinin annesinin, o üyenin ibrasında kullanılabilmesi kabul edilmiştir. Ancak Yargıtay 11. Hukuk Dairesi'nin 12.05.2014 T., 2014/685 E., 2014/8941 K. sayılı ilamında, rekabet yasağının kaldırılması oylanan yönetim kurulu üyesinin kardeşinin oydan yoksun olduğu ifade edilmiştir. Kanaatimce de, kanunkoyucu her iki maddenin birlikte yorumlanması gerektiğini düşünseydi anılan düzenlemeyi tek fıkrada düzenleyerek istisnai halleri düzenleyebilirdi. Bu nedenle, kanunkoyucunun iradesinin her iki maddenin bağımsız olarak yorumlanması gerektiği şeklinde anlaşılması ve Teoman, Pulaşlı ve Helvacı'nın görüşleri doğrultusunda hükmün yorumlanması gerektiği kanaatindeyim.

Oy hakkının donduğu hallerden farklı olarak, oy hakkından yoksunluk durumunun nisapları nasıl etkileyeceğine (yetersayıların hesabında dikkate alınıp alınmayacağına) ilişkin TTK'da bir açıklık bulunmamaktadır.⁸⁶ Buna göre ibra oylamasında karar yeter

⁸² **POROY/TEKİNALP/ÇAMOĞLU**, N.614, **DOMANİÇ, Hayri**, Anonim Şirketler Hukuku ve Uygulaması TTK Şerhi II, İstanbul 1988, s.689.

⁸³ **PULAŞLI, Şerh**, s.1447, **TEOMAN, Ömer**, Oy Hakkından Yoksunluk, s.126, **HELVACI, Mehmet**, Anonim Ortaklıkta Yönetim Kurulu Üyesinin Hukuki Sorumluluğu, 1. Baskı, İstanbul 1995, s.104.

⁸⁴ **HELVACI**, s.104.

⁸⁵ **TEOMAN**, Yoksunluk, s.115.

⁸⁶ **BİÇER, Levent/HAMAMCIOĞLU, Esra**, Anonim Ortaklık Genel Kurul Toplantılarında Uygulanan Yetersayılar ve Bazı Değerlendirmeler Bahçeşehir Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, Ocak-Şubat 2017, Sayı:149-150, s.112.

sayısı oy hakkından yoksun kişiler dışında kalan kullanılabilir oy sayısına göre saptanır. Buna göre toplantıda temsil edilen 500 oy varsa ve 400 oy oydan yoksunsa, geriye kalan 100 oyun 51'i ile ibra kararı alınabilir.⁸⁷ Yüzdesel bir örnek vermek gerekirse, genel kurul toplantısında %10'luk paya sahip ancak oy hakkından yoksun olan pay sahibi, kural olarak TTK md. 418'deki yetersayılara uygun olarak toplanacak bir genel kurulda, toplantı yetersayısının hesabında dikkate alınacaktır. Buna göre; örneğin içinde oy hakkından yoksun olan pay sahibinin temsil ettiği payların da dahil olduğu sermayenin %40'ının bir araya geldiği genel kurul toplantısında toplantı nisabı gerçekleşmiş sayılacaktır. Karar yetersayısı belirlenirken ise, %30 üzerinden hesaplama yapılacak ve en az %15'i aşan oranda sermayeyi temsil eden pay sahiplerinin olumlu oyu aranacaktır.

2. Oy Hakkının Donması

Oy hakkının donması ve oy hakkından yoksunluk farklı düzenlemelerdir. Oy hakkının donması sürekli ve bütün gündem maddelerine ilişkindir.⁸⁸ Oy hakkından yoksunluk ise sadece belirli hallerde ve o konu hakkında oy kullanılamayacağını ifade eder. TTK md. 198, 201/1, 389 ve 497/3'te yer alan oy kullanmayı sürekli ve tüm genel kurul gündem maddelerinde engelleyen ve bu doğrultuda donan payların toplantı yetersayısında dikkate alınmayacağını düzenlemektedir.⁸⁹

TTK md. 198'de yer alan; *“Bir teşebbüs, bir sermaye şirketinin sermayesinin, doğrudan veya dolaylı olarak, yüzde beşini, onunu, yirmisini, yirmibeşini, otuzüçünü, ellisini, altmışyedisini veya yüzde yüzünü temsil eden miktarda paylarına sahip olduğu veya payları bu yüzdelerin altına düştüğü takdirde; teşebbüs, durumu söz konusu işlemlerin tamamlanmasını izleyen on gün içinde, sermaye şirketine ve bu Kanun ile diğer kanunlarda gösterilen yetkili makamlara bildirir. Payların yukarıda belirtilen oranlarda kazanılması veya elden çıkarılması, yıllık faaliyet ve denetleme raporlarında ayrı bir başlık altında açıklanır ve sermaye şirketinin internet sitesinde ilan edilir. Payların*

⁸⁷ ÖNDER/KARADEMİR, s.183.

⁸⁸ YANLI, Veliye/ OKUTAN NİLSSON, Gül, Türk Ticaret Kanunu'nun 198. Maddesi Uyarınca Bildirim Yapılmamasının Anonim Şirketteki Oy Haklarına Etkisi, Prof. Dr. Hamdi Yasaman'a Armağan, İstanbul 2017, s.778, ÇEKER, Mustafa, Anonim Ortaklıkta Oy Hakkı ve Kullanılması, Ankara 2000, s.209.

⁸⁹ TEKİNALP, Ünal, Anonim Ortaklıkta Yeni Bağlam Sisteminin Esasları, 1. Baskı, İstanbul 2012, N. 7-35 ve dn.13, Bu konuda geniş bilgi, mülga TTK dönemindeki tartışmalar ve baskın görüş ile aksi yöndeki fikir için bkz. TEOMAN, Yoksunluk, s. 175 vd.

yüzdelerinin hesaplanmasında 196 ncı madde uygulanır. Teşebbüsün ve sermaye şirketinin yönetim kurulu üyeleriyle yöneticileri de, kendilerinin, eşlerinin, velayetleri altındaki çocuklarının ve bunların, sermayelerinin en az yüzde yirmisine sahip buldukları ticaret şirketlerinin o sermaye şirketindeki payları ile ilgili olarak bildirimde bulunurlar. Bildirimler yazılı şekilde yapılır, ticaret siciline tescil ve ilan olunur.” ve ikinci fıkrada yer alan “Birinci fıkrada öngörülen bildirim ile tescil ve ilan yükümlülüğü yerine getirilmediği sürece, ilgili paylara ait oy hakkı dâhil, diğer haklar donar.” düzenlemesiyle ilk fıkrada uyulması gereken tescil ilan ve bildirim aykırılık halinde oy hakkının donacağı ifade edilmiştir.

Ticaret Sicil Yönetmeliği (“TSY”) md. 107/5 uyarınca teşebbüs tescil ve ilan ile yükümlü olduğu pay devir işlemini takip eden on gün içerisinde sermaye şirketine yazılı olarak bildirmeli ve bildirimi alan sermaye şirketi de yine on gün içerisinde bağlı bulunduğu ticaret sicil müdürlüğünde tescil ve ilan işlemini gerçekleştirecektir. Aksi takdirde pay devir işleminin tamamlanmasından itibaren geçecek yirmi günlük sürede işlemlerin tamamlanmamasının yaptırımını TSY md. 106’da da belirtildiği üzere oy hakkının donmasıdır.

TTK md. 201/1’de yer alan “Bir sermaye şirketinin paylarını iktisap edip karşılıklı iştirak konumuna bilerek giren diğer bir sermaye şirketi, iştirak konusu olan paylardan doğan toplam oylarıyla diğer pay sahipliği haklarının sadece dörtte birini kullanabilir; bedelsiz payları edinme hakkı hariç, diğer tüm pay sahipliği hakları donar. Söz konusu paylar toplantı ve karar nisabının hesaplanmasında dikkate alınmaz.” hükmüyle açıkça pay hakkı donan bir pay sahibinin toplantı ve karar nisabı hesaplamasında pay sahibinin paylarının dikkate alınmayacağı belirtilmiştir. Bu durumun uygulanmayacağı hal aynı maddenin ikinci fıkrasında “bağlı şirketin hâkim şirketin paylarını iktisap etmesi veya her iki şirketin birbirlerine hâkim olması” şeklinde ifade edilmiştir. Madde gerekçesinde, TTK’nin ilgili maddesinin alıntı yapıldığı Alman Ticaret Kanunu’ndan farklı olduğu ve düzenleme ile asıl amacın temelde kökenleri aynı olan payların yönetime etkilerini sınırlamak olduğu ifade edilmektedir. TTK md. 201 gerekçesinde ifade edildiği üzere, kullanılacak oyların saptanmasında yavru şirketin oyları esas alınmış, yoksa ana şirketin toplam oylarına göre oy hakkı sınırlandırılmak yoluna gidilmemiştir.

TTK md. 389’de, “*Şirketin iktisap ettiği kendi payları ile yavru şirket tarafından iktisap edilen ana şirketin payları, ana şirketin genel kurulunun toplantı nisabının hesaplanmasında dikkate alınmaz. Bedelsiz payların iktisabı hariç, şirketin devraldığı kendi payları hiçbir pay sahipliği hakkı vermez. Yavru şirketin iktisap ettiği ana şirket paylarına ait oy hakları ile buna bağlı haklar donar.*” hükmüyle oy hakkının donmasına ilişkin başka bir düzenleme yer almaktadır. Madde hükmünde açıkça ana şirketin genel kurulundaki toplantı nisabında sayılan halleri haiz payların dikkate alınmayacağı belirtilmişse de, hükmün açık ifadesine aykırı şekilde bu payların tutarınca toplantı nisabının azalıp azalmadığı sorununun çözümünün de içtihat ve öğretiyeye bırakıldığı ifade edilmiştir.⁹⁰ Yabancı doktrinde "paysahipliği vermeme"nin geçici bir hâl olduğu, paylar anonim şirketin elinde iken paysahipliği haklarının dondukları, payların devri ile birlikte söz konusu paylardan kaynaklanan hakların canlandığı görüşü savunulmaktadır.

TTK md. 497’de; “*Şirket tarafından henüz tanınmamış bulunan devralanlar, hakların geçmesinden sonra, oy hakkından yoksun pay sahibi olarak pay defterine yazılır. Söz konusu paylar genel kurulda temsil edilemez.*” hükmüyle de borsaya kote olan anonim şirketlerin genel kurulunda hangi hallerde oy hakkının bulunmadığını ifade edilmiştir.

Yine TTK md. 416 uyarınca yapılacak çağrısız genel kurulda oy hakkı donan paysahipleri dışında diğer tüm paysahiplerinin toplantıda temsili ile geçerli bir toplantıdan söz edilmesi mümkündür.

Kanunkoyucu belirtilen maddelerde TTK md. 201/1’de genel kurul toplantı ve karar nisabında, TTK md. 389’da sadece toplantı nisabında ve TTK md. 497’de ise paysahibinin genel kurulda hangi hallerde temsil edilemeyeceği açıklanmıştır. Ancak TTK md. 198 açısından TTK’da konu hakkında bir düzenleme yapılmamıştır. Kendigelen’e göre, kanunkoyucu üç maddede de farklı ifadeler kullansa da, tüm bu durumlarda, genel kurulda temsiline izin verilmeyen bu paylar, gerek toplantı gerekse karar yetersayıları bakımından hesaba katılmayacaktır, zira kanunkoyucu oy hakkının donduğu bu olasılıklarda tercihini bu yönde kullanmıştır.⁹¹ Yanlı/Nilsson da, hakları

⁹⁰ **KAYA, Arslan**, Gerekçeli, Karşılaştırmalı-Notlu, Türk Ticaret Kanunu ve Türk Ticaret Kanunu’nun Yürürlüğü ve Uygulama Şekli Hakkında Kanun, 1. Baskı, İstanbul 2016, s.444.

⁹¹ **BİÇER/HAMAMCIOĞLU**, s.111, dn.118-119.

donan payların toplantıya katılmamasının anlamını, bu payların esas sermayeyi oluşturan toplam pay sayısından düşüleceğini ve toplantı nisabının kalan paylar dikkate alınarak hesaplanacağı şeklinde ifade etmiştir.⁹² Donan oyların toplantı da temsil edilmesi halinde hesaplamının değiştirilmemesi ve sanki bu paylar hiç toplantıya katılmamışçasına durumun değerlendirilmesi gerekmektedir.⁹³ Yanlı/Nilsson'a göre, oy hakkı donan paysahiplerinin toplantıda oy kullanması ve donan oylar sayesinde toplantı kararının alınmış ise, bu halde kararın TTK md. 416 uyarınca iptalinin talep edilebileceği belirtilmiştir.⁹⁴

3. Oy Sözleşmeleri

Oy sözleşmeleri pay sahibi haklarından oy hakkının belirli bir yönde kullanılması, çekimser kalınması ya da hiç kullanılmaması konusunda taahhüt içeren sözleşmelerdir.⁹⁵ Oy sözleşmeleri oy hakkından vazgeçme değil oy hakkının paysahibi tarafından nasıl kullanılacağını düzenleyen sözleşmelerdir. Bu sözleşmeler sözleşme serbestisi ilkesi doğrultusunda, TBK md. 27'ye aykırı olmamak üzere serbestçe tanzim edilebilir.

Öğretide Çamoğlu, Poroy, Tekinalp tarafından çok uzun süreli yapılan sözleşmelerin kişilik haklarına aykırı olduğu kabul edilmekte ve bu nedenle geçersiz olması gerektiği görüşü bulunmaktayken;⁹⁶ Moroğlu ise sadece uzun süreli sözleşme yapılmasının tek başına geçersizlik nedeni olamayacağını ek olarak ekonomik menfaatlerin de araştırılarak bir sonuca varılması gerektiğini ifade etmektedir.⁹⁷

Oy sözleşmeleri nispi nitelikte olup, sadece sözleşmenin tarafları için sonuç ve yükümlülük doğurur. Sözleşmeye aykırılık halinde her iki tarafın da TBK hükümlerine göre tazminat hakkı bulunmaktadır. Ancak sözleşmeye aykırı oy kullanım halinde bu oy genel kurulun iptaline hak tanımadığı gibi oyun geçerliliğini de etkilememektedir.

⁹² YANLI/NİLSSON, s.778.

⁹³ YANLI/NİLSSON, s.781.

⁹⁴ YANLI/NİLSSON, s.783.

⁹⁵ MACİT, s.34.

⁹⁶ POROY/TEKİNALP/ÇAMOĞLU, N.703.

⁹⁷ Konu hakkında detaylı açıklama için bkz. MOROĞLU, Erdoğan, Oy Sözleşmeleri, İstanbul 2007.

4. Birikimli Oy

Birikimli oy, hem halka açık hem de halka kapalı anonim şirketlerde uygulanabilmektedir. Ancak halka açık olmayan anonim şirketlere ilişkin birikimli oy Gümrük ve Ticaret Bakanlığı tarafından çıkartılacak tebliğ ile düzenlenmesi gerekmektedir. Bu doğrultuda Halka Açık Olmayan Anonim Şirketlerin Genel Kurullarında Birikimli Oy Kullanımına İlişkin Esaslar Hakkında Tebliğ (“BOT”) ile bu konuda düzenleme yapılmıştır. SPK’nın 21.12.2003 tarihli Sermaye Piyasası Kanununa Tabi Anonim Ortaklıkların Genel Kurullarında Birikimli Oy Kullanımına İlişkin Esaslar Hakkında Tebliğ’in md.5/3’e göre, hisse senetleri borsada işlem görmeyen ve geçmiş iki yıl içerisinde pay sahibi sayısı sürekli olarak 500’ün üzerinde olduğu herhangi bir şekilde anlaşılan ortaklıkların birikimli oy yöntemini uygulamaları ve ana sözleşmelerinde birikimli oy yöntemine yer vermeleri zorunludur. Maddenin devamında ise SerPK’ya tabi diğer ortaklıklar bakımından birikimli oy uygulamasının ihtiyari olduğu ifade edilmiştir.

Birikimli oy sistemi, azınlık pay sahiplerine yönetim kuruluna temsilci gönderme amacına hizmet etmektedir.⁹⁸ Anonim şirketlerin genel kurullarında yönetim kurulu üyelerinin seçilmesinde pay sahibinin kullandığı oy için birikimli oy kullanılabilir. Birikimli oyda oy sayısı üye sayısından farklı olarak bir kişide veya birden fazla kişide toplayabilir. Birikimli oy, genel kurula katılan pay sahiplerinin veya temsilcilerinin kullanmaya yetkili olduğu oy sayısının, seçimi yapılacak yönetim kurulu üye sayısı ile çarpılması suretiyle hesaplanır (BOT md. 4). Paysahibi X’in verdiği oy A’da toplanırsa, X’in verdiği oy diğer üyelere B,C,D,E’ye yazılmaz, ancak A’nın oy sayısı 5 olarak kabul edilir.⁹⁹ Örneğin 5 üye seçilecekse, 20 oyu olan bir paysahibi toplamda 100 oy kullanacaktır. Diğer paysahibi grubunun 80 oya sahip olduğunu ve 5 üye için toplam 400 oy kullanacağı düşünülürse, azınlık paysahibi tüm oylarını tek adayda kullanırsa çoğunluk grubu beş adayın her birine 100 oyu geçecek şekilde oy kullanamayacağından azınlık en az bir adayı

⁹⁸ **BAHTİYAR**, s.304, **OKUTAN NİLSSON, Gül**, Halka Açık Olmayan Anonim Şirketlerin Genel Kurullarında Birikimli Oy Kullanımına İlişkin Esaslar Hakkında Gümrük ve Ticaret Bakanlığı Tebliği, Kadir Has Üniversitesi, Türk Ticaret Kanunu’na İlişkin İkincil Mevzuatın Değerlendirilmesi Sempozyumu, Aralık 2013, s.53.

⁹⁹ **PULAŞLI**, Genel Esaslar, s.539.

seçtirebilecektir.¹⁰⁰ Halka açık anonim şirketlerde birikimli oy kullanılabilmesi için esas sözleşmede; oy hakkı veren tüm payların sahiplerinin, yönetim kurulu üye seçiminde oylarını bir veya daha fazla aday için birikimli olarak kullanabileceklerine ilişkin açık bir hükmün bulunması, TTK md. 360'da yer alan yönetim kurulunda belirli grupların temsil edilmesine ve/veya yönetim kurulu üyeliğine aday önerme hakkına ilişkin hükümlerin bulunmaması, TTK md. 479 uyarınca paylara oyda imtiyaz tanınmasına ilişkin hükümlerin bulunmaması, yönetim kurulu üye sayısının üçten az olmayacak şekilde sabit bir rakam olarak belirlenmiş olması şartlarının bulunması gereklidir.

Birikimli oy düzenlemesi bulunmayan bir halka açık olmayan anonim şirket yukarıda da bahsedildiği üzere esas sözleşme değişikliği ile birikimli oy uygulamasına geçebilecektir. İleride detaylı olarak değineceğimiz üzere esas sözleşme değişikliği konusunda -esas sözleşmede daha ağır bir nisap kararlaştırılmamış olması kaydıyla- TTK md.421/1 uyarınca değişiklik yapılabilir.¹⁰¹

Kural olarak birikimli oy kullanacak pay sahibi veya temsilcinin genel kurul tarihinden en az bir gün önce şirkete yazılı olarak bildirimde bulunması gerekmektedir (BOT md.5/2). Okutan Nilsson'a göre şirket esas sözleşmesinde birikimli oy yöntemini kabul etmiş ise, ayrıca pay sahiplerine bildirim yapılması gerekmemektedir.¹⁰² Ancak genel kurulda tüm pay sahipleri tarafından oybirliği ile karar alınmış ise bu halde bildirim zorunluluğu aranmayacaktır. Bildirimin yapılabilmesi için anonim şirket yapılacak genel kurula ilişkin ilanlarda birikimli oylama yapılabileceğine ilişkin açıklamada bulunması gerekmektedir (BOT md.5/4).

Genel kurul toplantısında pay sahibinin kendisi yerine temsilcinin görevlendirilmesi halinde, pay sahibinin birikimli oyun kullanımı halinde talimat vermemesi halinde, birikimli oy kullanımının da zorunlu olduğu ihtimalinde, temsilci dağılımı kendisi yapacaktır (BOT md.7/2).

¹⁰⁰ OKUTAN NİLSSON, s.55, ayrıntılı bilgi ve örnekler için bkz. POROY/TEKİNLAP/ÇAMOĞLU, N.959a.

¹⁰¹ İmtiyazlı pay oluşturulmasına ilişkin esas sözleşme değişikliği nisabının uygulanmaması yönünde ayrıntılı açıklama için bkz. OKUTAN NİLSSON, s.58.

¹⁰² OKUTAN NİLSSON, s.67.

Tebliğ hükümlerine riayet etmeyerek veya başka bir şekilde, yönetim kurulu üyeliği seçimlerinin yapılacağı genel kurul öncesinde veya toplantı sırasında birikimli oy kullanımının etkisini azaltmak amacıyla yapılacak iş ve işlemler nedeniyle yönetim kurulu, pay sahiplerine karşı sorumludur.

5. Oyda İmtiyazlı Paylar

TTK md. 479’da oyda imtiyazlı paylara ilişkin düzenleme yer almaktadır. Oyda imtiyaz ile eşit itibarî değerdeki paylara farklı sayıda oy hakkı verilerek tanınabilir. Ancak bir paya onbeş oy hakkından fazlasına hak tanınmaz. Bu noktada şu hususa değinmek gerekir ki, TTK md. 434/2 uyarınca birden fazla paya sahip olanların oy haklarının sınırlandırılması ve TTK md. 479 uyarınca eşit itibari değerdeki paylara farklı sayıda oy hakkı tanınması farklı durumlarıdır. Dikkat edilirse, TTK md. 434’de paya farklı sayıda oy hakkı tanınması değil, pay sahibi ile ilişkili bir sınırlama söz konusudur. Dolayısıyla pay sahibinin oy hakkının sınırlandırılmasında, TTK md. 479 anlamında imtiyaz söz konusu değildir.¹⁰³

VI. ANONİM ŞİRKETLERDE ELEKTRONİK ORTAMDA YAPILAN GENEL KURUL TOPLANTISI

A. Genel Olarak

Fiziki olarak yapılan genel kuruldan farklı TTK olarak genel kurulun elektronik ortamda da yapılabileceğini düzenlemiş ve elektronik genel kurulun nasıl yapılacağını TTK md. 1527’de hüküm altına almıştır. Kanunun ilgili maddesi doğrultusunda, Anonim Şirketlerde Elektronik Ortamda Yapılacak Genel Kurullara İlişkin Yönetmelik ve Ticaret Şirketlerinde Anonim Şirket Genel Kurulları Dışında Elektronik Ortamda Yapılacak Kurullar Hakkında Tebliğ (“EGKS Tebliği”) yayımlanmıştır. İlgili yönetmelik ve tebliğ ile anonim şirket genel kurullarına elektronik ortamda katılmaya, öneride bulunmaya, görüş açıklamaya ve oy kullanmaya ilişkin usul ve esasları, genel kurullara elektronik ortamda katılmaya ve oy vermeye ilişkin esas sözleşme hükmünün örneğini, oyun hak

¹⁰³ ÇOŞTAN, s.43.

sahibi veya temsilcisi tarafından kullanılmasının esasları ile Elektronik Genel Kurul Sisteminin işleyiş esasları ve bu sistemin katılımcılarının yükümlülükleri açıklanmıştır.

TTK md. 1527/5'e göre, anonim şirket esas sözleşmesinde elektronik ortamda genel kurul yapılmasına ilişkin hüküm bulunması gerekmekte olup, esas sözleşmede belirtilecek bu hükmün Yönetmelikte belirtilen düzenlemede hiçbir değişiklik yapılmaksızın aynen aktarılması gerekmektedir. Ayrıca yönetim kurulu ve müdürler kurulu toplantısının da elektronik ortamda yapılmasına ilişkin esas sözleşmede hüküm bulunması şarttır.¹⁰⁴ Elektronik ortamı kullanmak isteyen ortakların, pay sahiplerinin ve yönetim kurulu üyelerinin elektronik posta adreslerini şirkete bildirmeleri gerekmektedir. Bağımsız denetime tabi sermaye şirketlerinin kuruluşlarından itibaren en geç üç ay içerisinde internet sistemi açmaları gerekmektedir. Yönetmeliğin yürürlüğe girdiği 01.10.2012 tarihi itibarıyla genel kurullara elektronik ortamda katılma ve oy kullanma sisteminin uygulanması pay senetleri borsaya kote edilmiş şirketlerde zorunlu hâle gelmiştir. Bu yükümlülüğe aykırılık halinde internet sitesini oluşturmayan şirketlerin yönetim organı üyeleri, yüz günden üçyüz güne kadar adli para cezasıyla ve, aynı madde uyarınca internet sitesine konulması gereken içeriği usulüne uygun bir şekilde koymayan ve bu fıkrafta sayılan failler de yüz güne kadar adli para cezasıyla cezalandırılır (TTK md.562/12).

Anonim şirket genel kurulunun fiziken toplanılmaksızın tüm işlemlerin sanal ortamda yapılmasının mümkün olup olmadığı hakkında doktrinde farklı görüşler mevcuttur. Bunlardan ilki, genel kurula sadece elektronik yöntemlerle katılınması halinde genel kurul toplantısının elektronik ortamda gerçekleştirilmesinin mümkün olmadığıdır. Bu görüşün dayanağında TTK md. 1527 ile sermaye şirketlerinde yönetim kurulu ve müdürler kurulu tamamen elektronik ortamda yapılabileceği gibi, bazı üyelerin fiziken mevcut buldukları bir toplantıya bir kısım üyelerin elektronik ortamda katılması yoluyla da yapılabileceği ifade edilmişse de, TTK md. 1527/5'in lafzı ile elektronik genel kurulların aslında fiziken yapılan toplantıya elektronik yolla katılma şeklinde uygulanması gerektiği izah edilmiştir.¹⁰⁵

¹⁰⁴ PULAŞLI, Genel Esaslar, s.365.

¹⁰⁵ FALCIOĞLU, Mete Özgür, 6102 Sayılı Türk Ticaret Kanunu ve İlgili Mevzuat Kapsamında Anonim Şirketlerde Elektronik Genel Kurul, 1. Baskı, Ankara 2016, s. 54, dn.100, BAHTİYAR/HAMAMCIOĞLU, s.13-14.

Ancak aksi görüşte olan Çamoğlu'na göre bütün pay sahiplerinin elektronik ortamda katılımıyla genel kurulun elektronik ortamda yapılma imkanı bulunmaktadır.¹⁰⁶ Arı ise, TTK md. 1527 ile sanal genel kurula ilişkin bir kısıtlama getirilmediğini ve bu nedenle toplantının tamamen elektronik ortamda yapılabileceğini belirtmektedir.¹⁰⁷

Elektronik ortamda yapılan toplantıların geçerliliği bakımından pay sahipleri dışında toplantıya katılımı zorunlu olan kişiler açısından katılımın elektronik ortamda yapılmasının mümkün olup olmadığının da tartışılması gerekmektedir. Şayet TTK md. 407 doğrultusunda yönetim kurulu üyelerinin fiziken genel kurul toplantısına katılması gerekmektedir. Halböyleyken, bu kişilerin fiziken katılmaması halinde geçeli bir toplantının varlığından söz edilmesi mümkün olmayıp, bu durum genel kurul kararlarının yoklukla sakat hale gelmesine neden olacaktır.¹⁰⁸ Ancak Falcıoğlu, TTK md. 407'de genel kurul toplantısında hazır bulunması gerekenlerin fiziken hazır bulunmasının şart olmadığını ve Anonim Şirketlerde Ortamda Yapılacak Genel Kurullara İlişkin Yönetmeliği md. 8/1 uyarınca yönetim kurulu üyelerinin pay sahibi olarak genel kurula elektronik ortamda katılma imkanı tanınabileceğini ifade etmektedir.¹⁰⁹

B. İnternet Sitesinde Bulunması Gereken Bilgi ve Belgeler

Genel kurulun fiziken yapılacak olmasına karşın, elektronik ortamdan katılacak pay sahibine de genel kuruldan önce hazır edilmesi gereken evraklar elektronik ortamda pay sahibinin incelemesine sunulmalıdır. TTK md. 1524 uyarınca hazır edilmesi gereken evraklar;

a) Şirketçe kanunen yapılması gereken ilanlar.

b) Pay sahipleri ile ortakların menfaatlerini koruyabilmeleri ve haklarını bilinçli kullanabilmeleri içingörmelerinin ve bilmelerinin yararlı olduğu belgeler, bilgiler, açıklamalar.

¹⁰⁶ POROY/ TEKİNALP/ÇAMOĞLU, N.716a.

¹⁰⁷ ARI, Zekeriyya, Türk Ticaret Kanunu Tasarısının Elektronik Ortama İlişkin Hükümü (Tasarı m. 1527) ve Sanal Genel Kurul, Erzincan Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, Aralık 2009, Cilt:XIII, Sayı:3-4, s. 196.

¹⁰⁸ BAHTİYAR/HAMAMCIOĞLU, s.76.

¹⁰⁹ FALCIOĞLU, s.183.

- c) Yönetim kurulu tarafından alınan; rüçhan, değiştirme, alım, önerilme, değişim oranı, ayrılma karşılığı gibi haklara ilişkin kararlar; bunlarla ilgili bedellerin nasıl belirlendiğini gösteren hesapların dökümü.
- d) Değerleme raporları, kurucular beyanı, payların halka arz edilmesine dair taahhütler, bunlara ait teminatlar ve garantiler; iflasın ertelenmesine veya benzeri konulara ilişkin karar metinleri; şirketin kendi paylarını iktisap etmesi hakkındaki genel kurul ve yönetim kurulu kararları, bu işlemlerle ilgili açıklamalar, bilgiler, belgeler.
- e) Birleşme, bölünme, tür değiştirme halinde, ortakların menfaat sahiplerinin incelemesine sunulan bilgiler, tablolar, belgeler; sermaye artırımını, azaltılması dahil, esas sözleşme değişikliklerine ait belgeler, kararlar; imtiyazlı pay sahipleri genel kurulu kararları, menkul kıymet çıkarılması gibi işlemler dolayısıyla hazırlanan raporlar.
- f) Genel kurullara ait olanlar dâhil her türlü çağrılara ait belgeler, raporlar, yönetim kurulu açıklamaları.
- g) Şeffaflık ilkesi ve bilgi toplama açısından açıklanması zorunlu bilgiler.
- h) Bilgi alma kapsamında sorulan sorular, bunlara verilen cevaplar, diğer kanunlarda pay sahiplerinin veya ortaklarının aydınlatılması için öngörülen hususlar.
- ı) Finansal tablolar, kanunen açıklanması gerekli ara tablolar, özel amaçlarla çıkarılan bilançolar ve diğer finansal tablolar, pay ve menfaat sahipleri bakımından bilinmesi gerekli finansal raporlamalar, bunların dipnotları ve ekleri.
- i) Yönetim kurulunun yıllık raporu, kurumsal yönetim ilkelerine ne ölçüde uyulduğuna ilişkin yıllık değerlendirme açıklaması; yönetim kurulu başkan ve üyeleriyle yöneticilere ödenen her türlü paralar, temsil ve seyahat giderleri, tazminatlar, sigortalar ve benzeri ödemeler.
- j) Denetçi raporları.
- k) Yetkili kurul ve bakanlıkların konulmasını istedikleri, pay sahiplerini ve sermaye piyasasını ilgilendiren konulara ilişkin belgelerdir.¹¹⁰

TTK'da daha uzun süre öngörülmediği sürece yukarıda sayılan bilgi ve belgelerin elektronik imzalı olarak en az altı ay şirket internet sitesinde bulunması, aksi taktirde hiç konulmamış sayılacağı düzenlenmektedir (TTK md. 1527/5). Yine Bakanlar Kurulu tarafından belirlenen denetime tabi sermaye şirketleri tarafından açılacak internet

¹¹⁰ MACİT, s.42-43.

sitelerinde ilan edilecek hususlar ile ilgili Sermaye Şirketlerinin Açacakları İnternet Sitelerine Dair Yönetmelik md. 6'da düzenlenmiştir. Anılan düzenleme ile EKGS ile paralel düzenleme yapılmıştır.

TTK md. 1524/1'de denetime tabi olan sermaye şirketleri, kuruluşlarının ticaret siciline tescili tarihinden itibaren üç ay içinde bir internet sitesi açma zorunluluğu bulunduğu ve internet sitesinde yayımlanması gereken bilgi ve belgeler ile bunların tescil ilan tarihlerine uyulması gerektiği ifade edilmiştir. TTK md. 1524/2'de, maddenin ilk fıkrasında sayılanlara aykırılığın yaptırımının alınan genel kurul kararlarının iptal edilmesine neden olabileceği düzenlenmiştir. Bu durumun çok ağır sonuçlarının olabileceği ve madde hükmünün tekrar ele alınması gerektiği doktrinde Teoman tarafından haklı olarak dile getirilmiştir. Teoman eleştirisinde; yapılan düzenleme ile şeffaflığı sağlamak ve kamuyu aydınlatmanın amaçlandığını ancak “iptal edilebilirlik” nedeniyle amacını aşan hiçbir yasaya, esas sözleşmeye ve iyiniyet kurallarına aykırılık yok iken kararın sadece yayımlanmaması nedeniyle iptal edilmesinin hukuk güvenliğini tehlikeye soktuğunu ifade etmektedir.¹¹¹ Teoman eleştirisinde devamla iptal davalarında geçerli olan üç aylık sürenin uygulanıp uygulanmayacağını belirli olmadığını ve kararın internet sitesinde ilan edilip edilmediği toplantıdan sonra ortaya çıkacağından toplantı tutanağına düşülecek muhalefet şerhinin de bulunmamasının hukuk güvenliğini yok edeceğini ifade etmektedir.¹¹²

C. Elektronik Ortamda Genel Kurul Toplantılarında Uygulanacak Kurallar

Elektronik ortamda yapılan toplantılar fiziki olarak yapılan genel kurullar ile aynı sonuçları doğurur (TTK md. 1527/2). Şirket, Yönetmelik hükümleri uyarınca hak sahiplerinin genel kurul toplantılarına elektronik ortamda katılmalarına, görüş açıklamalarına, öneride bulunmalarına ve oy kullanmalarına imkân tanıyacak elektronik genel kurul sistemini kurabileceği gibi bu amaç için oluşturulmuş sistemlerden de hizmet satın alabilir. Yapılacak tüm genel kurul toplantılarında esas sözleşmenin bu hükmü

¹¹¹ TEOMAN, Ömer, Sermaye Ortaklıklarının İnternet Sitesi Açma ve Burada Yasada Öngörülen İçerikleri Yayımlama Yükümlülüğüne Aykırı Davranmanın Yaptırımını Nedir?, Banka ve Ticaret Hukuku Dergisi, Cilt: 27, Sayı: 4, Aralık 2011, s.9.

¹¹² TEOMAN, İnternet Sitesi Açma, s. 9-10.

uyarınca, kurulmuş olan sistem üzerinden hak sahiplerinin ve temsilcilerinin anılan Yönetmelik hükümlerinde belirtilen haklarını kullanabilmesi sağlanır (EGKS md.5/1).

Esas sözleşmelerinde, elektronik ortamda genel kurul yapılmasına ilişkin esas sözleşme hükmü bulunan şirketler, yapacakları her genel kurul toplantısında hak sahiplerinin ve temsilcilerinin genel kurula elektronik ortamda katılabilmelerini ve oy verebilmelerini sağlamak zorundadır (EGKS md.5/2).

Payları Merkezi Kayıt Kuruluşu tarafından izlenen halka açık anonim şirketlerin genel kurul toplantılarına elektronik ortamda katılma, temsilci tayin etme, öneride bulunma, görüş açıklama ve oy verme işlemleri Merkezi Kayıt Kuruluşu tarafından sağlanan Elektronik Genel Kurul Sistemi üzerinden yapılır (EGKS md.5/3).

Genel kurula bizzat elektronik ortamda katılacak pay sahibi veya temsilci vasıtasıyla katılacak pay sahibi bu tercihini Elektronik Genel Kurul Sistemine, Merkezi Kayıt Sistemi tarafından izlenmeyen anonim şirketlerde toplantı tarihinden en az iki gün önce, izlenen anonim şirketlerde ise bir gün öncesinde bildirim yapılmalıdır. Pay sahibi bu hakkını genel kurul tarihinden bir gün öncesine kadar geri alabilir (EGKS Tebliğ md. 4).

Elektronik Genel Kurul Sistemine giriş toplantı başlama süresinden bir saat önce başlar ve beş dakika öncesinde son bulur (EGKS Tebliğ md. 5). Genel kurula hak sahibi yerine temsilcinin katılacağı durumda temsilcinin kimlik bilgisinin Elektronik Genel Kurul Sistemine kaydedilmesi zorunludur. Temsilcinin toplantıya fiziki katılacağı durumlarda da yetkilendirme bu şekilde yapılabilir (EGKS md.7/2). Hazır bulunanlar listesi ve toplantı tutanağı toplantı bitiminde Bakanlık temsilcisine elektronik belge taşımaya ve saklamaya elverişli bir ortam içerisinde de teslim edilir (EGKS md.12). Gündemdeki maddelerin görüşmelerinin tamamlanmasıyla, toplantı tutanağı var ise muhalefet şerhleri Elektronik Genel Kurul Sisteminin toplantı tutanağı bölümüne eklenir (EGKS md.11/2).

Görüntü ve ses naklinde yaşanabilecek olası aksaklıklar, ortağın Elektronik Genel Kurul Sistemindeki yazılı iletişim alanında eş zamanlı olarak genel kuruldaki gelişmeleri takip edebiliyor olması kaydıyla, ortaklık haklarının kullanılmasına engel oluşturabilecek bir durum olarak adlandırılmaz. Böyle bir durumda hak sahibi hangi gündemin

görüldüğünü, görüş ve önerileri aynı zamanda oylamanın başlayıp başlamadığını Elektronik Genel Kurul Sisteminin akış metninden takip ederek tüm haklarını kullanabilmektedir.¹¹³

¹¹³ **YAYLA**, s.56.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

ANONİM ŞİRKET GENEL KURUL KARARLARININ ALINMASI VE KARARLARIN SAKATLIĞI HALİNDE ALINAN KARARLARIN HUKUKİ DURUMU

I. ANONİM ŞİRKET GENEL KURUL KARARLARININ NİTELİĞİ

Genel kurul kararları, yasal koşullara uyularak yapılan bir toplantıda yasanın öngördüğü sayıda ortağın öneri lehinde oy kullanması ile oluşan “*ortak hukuki işlem*dir”. Ortakların ortak iradeleri ile oluşan kararlar ortakların birbirlerine karşı taraf teşkil etmedikleri için kararlar çok taraflı değil, ortak irade ile oluşturulmuş hukuki işlemlerdir.¹¹⁴ Doktrinde yer alan diğer bir tanıma göre ise, genel kurul kararı, genel kurul olarak toplana pay sahipleri ve/veya temsilcilerinin oyları ile meydana gelen, kural olarak şirket içi ilişkide ve istisnaen de dış ilişkide hukuki sonuç sağlama amacına yönelik olan ortaklık irade beyanıdır. Bu tanımdan anlaşılacağı üzere genel kurul kararı bir hukuki işlem niteliğindedir.¹¹⁵

II. ANONİM ŞİRKET GENEL KURUL KARARLARINDA ÇOĞUNLUK KAVRAMI

Anonim şirket genel kurul kararlarında hukuken geçerli bir karardan bahsedebilmek için TTK’da veya esas sözleşmede belirtilen toplantı ve karar nisaplarına uyulması gerekmektedir. Alınacak kararlarda çoğunluk kavramı bu yönde önem arz etmekte olup, nispi, mutlak ve nitelikli çoğunluk olarak sınıflandırılan çoğunluk kavramlarını değerlendirmelidir.

¹¹⁴ POROY/TEKİNALP/ÇAMOĞLU, N.712.

¹¹⁵ MOROĞLU, Hükümsüzlük, s.9-10. Ayrıca yazar gerekçe göstermese de genel kurul kararlarının çok taraflı işlem olduğunu ifade etmektedir.

A. Nispi veya Basit Çoğunluk

Nispi veya basit çoğunluk hesaplamasında sadece kullanılan olumlu ve olumsuz oylar sayılmakta ve olumlu oyların çoğunlukta olması halinde teklifin kabul edildiği ve karar alınmış olmaktadır.¹¹⁶ Bu çoğunluk kavramında, oylamada el kaldırmayanlar veya çekimser oyda kalanlar hesaba katılmaksızın oylar hesaplanmaktadır. Örneğin nispi çoğunluğun uygulandığı bir genel kurul toplantısında pay sahiplerinin oylarının %40'ı olumlu, %30'u olumsuz, %30'da çekimser ise bu durumda öneri kabul edilmiş sayılır.¹¹⁷

B. Mutlak Çoğunluk

Mutlak çoğunluk ancak genel kurulda temsil edilen oyların yarısından fazlasının evet olması halinde teklif kabul edilmiş ve karar alınmış olacaktır. Temsil edilen oyların çift olması halinde mutlak çoğunluk yarının bir fazlasıdır.¹¹⁸ Örneğin, temsil edilen oy sayısı 100 ise karar alınabilmesi için gerekli oy sayısı 51'dir. Temsil edilen oyların tek olması halinde ise, yarı sayı artı yarım oy yeterlidir. Örneğin, temsil edilen oy sayısı 101 ise karar alınabilmesi için gerekli oy sayısı 51'dir.¹¹⁹ TTK'da karar nisabının düzenlendiği durumlarda çoğunluk mutlak çoğunluktur.¹²⁰ Mutlak çoğunluğun esas sözleşmede ifade edildiği şekilde göre farklı türleri bulunmaktadır.

1. Bütün Oyların Mutlak Çoğunluğu

Esas sözleşme ile genel kuruldaki bütün oylar olarak ifade edilmişse, bütün oyların mutlak çoğunluğu "*toplantıda hazır bulunanların çoğunluğu*" olarak anlaşılmakta ve çekimser oylar olumsuz oy olarak kabul edilmektedir.

2. Temsil Edilen Oyların Mutlak Çoğunluğu

Mutlak çoğunluk, genel kurulda temsil edilen oyların çoğunluğu olarak esas alınmışsa, bu taktirde, oy sayımında hem genel kurulda temsil edilmesine rağmen "*pasif davranan*"

¹¹⁶ PULAŞLI, Şerh, s.987.

¹¹⁷ BİÇER/HAMAMCIOĞLU, Yetersayılar, s.75, dn.14.

¹¹⁸ BAHTİYAR, Ortaklıklar Hukuku, s.180, dn.260.

¹¹⁹ PULAŞLI, Şerh, s.988.

¹²⁰ BİÇER/HAMAMCIOĞLU, Yetersayılar, s.78, dn.30.

(el kaldırmamak veya oy pusulası kullanmamak) suretiyle kullanılmayan oylar hem boş oy verilmesi (çekimser oy kullanma) hem de geçersiz oylar (hayır oyu) olarak dikkate alınmaktadır.¹²¹ Temsil edilen oyların genel kurul kararları açısından her madde için tespiti gerekmektedir. Bu nedenle, genel kurul başkanının karar yetersayısında her bir gündem maddesine ilişkin toplantıda temsil edilen oyları ayrı ayrı kontrol etmesi gerekmektedir.

3. Verilen Oyların Mutlak Çoğunluğu

Mutlak çoğunluğun genel kurulda verilen oylara göre olacağı öngörülmüşse, oy sayımında çekimser olarak kullanılan oylar hayır oyu olarak sayılmaktadır.

4. Geçerli Olarak Verilen Oyların Mutlak Çoğunluğu

Esas sözleşme ile genel kuruldaki geçerli olarak verilen oyların mutlak çoğunluğu olarak ifade edilmişse oy sayımında oy hakkından yoksun paylar temsil edilmemiş olarak dikkate alınır ve bütün çekimser oylar ve yanlış oy kullanımları “*hayır oyu*” olarak sayılır.¹²²

5. Evet veya Hayır Oylarının Mutlak Çoğunluğu

Esas sözleşmede öngörülen mutlak çoğunluk evet veya hayır oylarının mutlak çoğunluğu esasına dayanıyorsa, bu durumda diğer bütün oylar (boş oylar, pasif davranışlar vb.) hesaplamada dikkate alınmaz.¹²³

C. Nitelikli Çoğunluk

Nitelikli karar yetersayılarında amaç mutlak çoğunluk kararlarının ağırlaştırılmasıdır. Nitelikli çoğunluğa örnek olarak TTK’da düzenlenen ve mutlak çoğunluğu aşan md. 421/2-3, md. 461, md. 547/2 hükümleri gösterilebilir.

¹²¹ PULAŞLI, Şerh, s.989.

¹²² PULAŞLI, Şerh, s.990.

¹²³ PULAŞLI, Şerh, s.991.

III. ANONİM ŞİRKET GENEL KURUL TOPLANTILARINDA TOPLANTI VE KARAR YETERSAYILARI

A. Olağan Toplantı Yeter ve Karar Sayıları

Olağan toplantı yeter sayısı, mülga TTK'da bulunan düzenleme aynen korunarak TTK veya esas sözleşmede daha ağır bir yetersayı öngörülmediği takdirde şirket sermayesinin en az dörtte birini (%25) karşılayan pay sahipleri veya temsilcilerin katılımıdır. Olağan toplantı ve karar yeter sayıları ile alınabilecek kararlara örnek olarak, yönetim kurulu üyelerinin seçimi, görevden alınmaları, ibraları, kar dağıtımı, şirketin finansal tabloları ile yıllık faaliyet raporunun onaylanması kararları verilebilir.

TTK md. 418/1'deki "*aksine daha ağır nisap öngörülmüş bulunan hâller hariç*" ifadesi uyarınca esas sözleşmede toplantı nisabına ilişkin özel düzenleme bulunması haline ilişkin açıklama yapılması gerekmektedir. Şöyle ki, esas sözleşme ile toplantı nisabının arttırılabileceği veya başka bir deyişle ağırlaştırılabileceği öngörülmektedir. Ancak bu halde, şirket sermayesinin en az dörtte birini karşılayan pay sahibi veya temsilcinin katılımının altında bulunan oranların esas sözleşmeye yazılamayacağı yazılmış olanların da butlanla malul olacağı anlaşılmalıdır.

Olağan genel kurul toplantılarında görüşülen şirket organlarının seçimi, finansal tablolara, yönetim kurulunun yıllık faaliyet raporuna, kârın kullanım şekline, dağıtılacak kâr ve kazanç paylarının oranlarının belirlenmesine, denetçi seçimine, yönetim kurulu üyelerinin ibraları ile faaliyet dönemlerini ilgilendiren toplantılarda uygulanan toplantı ve karar nisabı aksi esas sözleşme ile öngörülmemiş ise, TTK md 418 hükmüdür. Yetersayılar bakımından gündem maddeleri birbirlerinden bağımsızdır; nitelikli çoğunluk gerektiren özel maddeler kendi yetersayılarıyla görüşülür ve karara bağlanır.¹²⁴

Şirket sermayesinin en az dörtte birinin sadece toplantı başında değil aynı zamanda toplantı süresince de korunması şarttır (TTK md. 418/1). Benzer bir hüküm BTY md. 22'de yer almaktadır. Bu anlayış, gündem çerçevesinde alınan her bir kararın diğerinden

¹²⁴ POROY/TEKİNALP/ÇAMOĞLU, N.706a.

bağımsız olduğu ilkesine aykırılık oluşturmaktadır.¹²⁵ Çünkü toplantı süresince anılan nisabın korunması gerektiği aksi taktirde kararların geçersiz sayılacağı anlaşılmaktadır. Bu konuda doktrinde farklı görüşler mevcuttur.

Çamoğlu'na göre, bu kuralın her ilgili gündem maddesi bağlamında irdelenmesi gerektiği görüşündedir.¹²⁶ Örneğin, gündemin ilk üç maddesi görüşülüp oylandıktan sonra toplantı nisabı düşerse, karara bağlanan ilk üç maddede alınan kararlar geçerliliğini korur. Bir gündemde farklı toplantı nisaplarını gerektiren maddeler de bulunabilir. Bu varsayımda da toplantı nisabının tüm toplantı süresince değil, ilgili madde görüşülüp oylanmasının tamamlanmasına kadar korunması yeterlidir. Örneğin, gündemin 3. maddesindeki sermayenin yüzde yetmişbeşini gerektiren işletme konusunun tamamen değiştirilmesi oylanıp bittikten sonra toplantı nisabının düşmesi alınan kararı etkilemez.¹²⁷ Sonuç olarak, Çamoğlu, toplantı nisabının ilgili gündem maddesinin oylanmasının tamamlanmasına kadar toplantı nisabının aranması gerektiği görüşündedir.

Bilgili/Demirkapı'ya göre de, “toplantı süresince” ibaresinin her bir gündem maddesi için toplantı nisabının ayrı ayrı değerlendirilmesi gerektiğini ifade etmektedir. Buna göre toplantı nisabının ortadan kalktığı anda toplantının sona erdiği kabul edilecek ve toplantı başkanı tarafından tutanağa yazılacaktır. Böylece daha önce alınan kararların sağlıklı olduğu toplantı tutanağından anlaşılacaktır.¹²⁸

Pulaşlı ise, düzenlemeyi TTK md.416/1'deki “*bu toplantı nisabı varolduğu sürece karar alabilirler*” ibaresine benzeterek nisabın toplantı süresince korunması gerektiğini ancak toplantı açılıp birkaç madde görüşüldükten sonra, pay sahiplerinin veya temsilcilerin toplantıyı terk etmesi halinde toplantıya devam edillip karar alınamayacağı fakat toplantıdan ayrılınana dek ilgili gündem maddesindeki toplantı nisabının varlığının bulunması halinde alınan kararların geçerli olacağı görüşündedir.¹²⁹

¹²⁵ BAHTİYAR, s.180.

¹²⁶ POROY/TEKİNALP/ÇAMOĞLU, N.708.

¹²⁷ ÇAMOĞLU, Ersin, Yeni Türk Ticaret Kanununda Anonim Ortaklık Genel Kurulunda Nisaplar, Yaklaşım Dergisi, Ocak 2013, Sayı:241, s.250,251.

¹²⁸ BİLGİLİ, Fatih/DEMİRKAPI, Ertan, Şirketler Hukuku, 9. Baskı, Bursa 2013, s.333.

¹²⁹ PULAŞLI, Genel Esaslar, s.385.

Kubilay'a göre, toplantı yetersayısının altına düşmesi halinde genel kurul toplantısına devam edilemeyeceğini, tüm toplantı boyunca yetersayılara riayet edilmesini ve bu konuda toplantı başkanına sorumluluk düştüğünü ifade etmektedir.¹³⁰

Moroğlu ise, toplantı süresince korunması şartının tüm toplantı ve alınan kararlar için geçerli olduğunu toplantı nisabının bozulduğu anda geçmişte alınan kararlar ile birlikte geçersiz olacağını belirtmekle birlikte bu durumun gündem maddesindeki kararların bağımsızlığına aykırı olduğunu ve ikinci toplantıda nisap aranmamasına karşın ilk toplantıda dörtte bir varlığının sağlanamaması nedeniyle toplantının geçersiz sayılmasının bir anlamı olmadığını ifade etmektedir.¹³¹

Bahtiyar'a göre ise, çağrısız genel kurul toplantı nisabı ile genel toplantı nisabı farklı anlaşılmalıdır. Çağrısız genel kurul pay sahiplerinin tamamı ile toplandığından toplantı nisabı bulunduğu sürece alınan kararların geçerli olduğu görüşündedir. Ancak TTK md. 418'de açıkça toplantı süresince nisabın korunması gerektiğinden toplantı nisabının bozulması halinde alınan kararların da geçersiz olacağı görüşündedir.¹³²

Yargıtay mülga TTK döneminde vermiş olduğu kararlarında, Çamoğlu ve Bilgili/Demirkapı gibi karar nisabı sırasında bulunan pay sahiplerinin sermaye oranına göre değerlendirilmesi gerektiğini ifade etmektedir.¹³³

¹³⁰ **KUBİLAY, Huriye**, Karar Yetersayısının Hesaplanmasında Salt (Mutlak) Çoğunluğun Belirlenmesi Gereken An, Prof. Dr. Fırat Öztan'a Armağan, Cilt:1 Ankara 2010, s.1425.

¹³¹ **MOROĞLU, Erdoğan**, 6102 Sayılı Türk Ticaret Kanunu Değerlendirme ve Öneriler, İstanbul 2016, s.236, **MOROĞLU**, Hükümsüzlük, s.120, **MOROĞLU, Erdoğan**, Türk Ticaret Kanunu ile Yürürlük ve Uygulama Kanunu Tasarıları, 6. Baskı, İstanbul 2009, s.222.

¹³² **BAHTİYAR**, s.181, TTK md. 418/1'in "her bir gündem maddesine ilişkin anlaşılması" görüşünün eleştirisi ve TTK md. 418/1'in TTK md. 416/1 ile kıyaslanmaması gerektiği yönündeki açıklamalar ile TTK md. 418/1'in eleştirisi için bkz. **BAHTİYAR, Mehmet**, Anonim Şirket Genel Kurulunda Toplantı Yetersayısının "Toplantı Süresince Korunması" Şartına İlişkin TTK 418/1 Hükümünün Değerlendirilmesi, Prof. Dr. Hamdi Yasaman'a Armağan, İstanbul 2017, s.75 vd.

¹³³ Y., H.G.K., T. 24.05.2000, E. 2000/11-892, K. 2000/921, Toplantı sırasında toplantıya katılan ortak sayısının başlangıçtaki sayının altına düşmesi halinde, karar nisabının da görüşme sırasında kalan üyelerin sayısı üzerinden hesaplanması gerekir. Aksi takdirde, karar almak imkânsız hale gelmiş ve kooperatif çalışamaz duruma getirilmiş olacaktır. Güven ilkesinin gereği olarak, hukuki işlemi batıl kılaacak yorum yerine onu geçerli hale getirecek yorum tarzının tercih edilmesi çağdaş hukukta kabul gören yorum tarzıdır. Aynı yönde bkz., Y. 11. H.D., T. 19.04.2001, E. 2001/2562, K. 2001/3389. (www.kazanci.com)

Toplantı nisabının korunup korunmadığının tespiti konusunda TTK'da açık bir düzenleme bulunmamaktadır. Ancak uygulamada daha çok toplantı nisabının bulunmadığı yönünde itirazda bulunulması sonrasında düzenlenecek ara toplantı tutanağı ile bu sorun giderilmektedir. Fakat bu durumun mevcut olmaması ve genel kurul kararının geçersizliği dava edildiğinde bu iddianın nasıl tespit edileceği konusu uygulamada Yargıtay kararları ile şekillenmiştir. Buna göre, Yargıtay'ın bir kararında, toplantı nisabının 272 olduğu bir genel kurulda, maddelerden birinin oylamasında, 185 kabul oyu, 75 ret oyu kullanılmış olmakla, maddenin oylaması sırasında toplantıya katılanların sayısının 260 kişi olduğu kabulü ile alınan kararın batıl olduğuna karar verilmiştir (Y., 23. H.D., T. 28.05.2012, E., 2011/4739, K. 2012/3725).¹³⁴ Yine başka bir kararda, toplantı nisabı 777 pay sahibi olan bir genel kurulda, bir maddenin görüşülmesi sonucunda yapılan oylamada, oy kullananların sayısının 313 olduğunun tutanağa geçirilmiş olması sebebiyle, oylama sırasında toplantıda 313 ortağın bulunduğu kabulü gerektiği, her alınan karar için bulunması gereken toplantı nisabı olan sayıya bu maddenin görüşülmesi sırasında ulaşamamış olduğuna karar verilmiştir (Y. 23. H.D., T. 09.07.2012, E. 2012/1682, K. 2012/4732).¹³⁵ Yargıtay genel kurulda alınan kararlara tüm pay sahiplerinin veya temsilcilerin oy verdiği kabul edilerek karar vermiştir. Ancak Yargıtay'ın vermiş olduğu kararlarda toplantıda bulunanların toplantıda oy kullandığı varsayımı ile karar verilmiş olup, oy hakkından yoksunluk veya oy hakkının donması gibi ihtimallerin bulunup bulunmadığı incelenmemiştir.

İlk toplantıda anılan nisaba ulaşamadığı takdirde, ikinci toplantının yapılabilmesi için nisap aranmaz (TTK md. 418/1 ikinci cümle). Ancak bu kural gündemde özel nitelikli kural bulunmaması halinde geçerlidir. Bahtiyar, TTK md. 418/1 ile TTK md. 421'in farklı olarak yorumlanması gerektiğini bunu da istisnaların sınırlı uygulanması/yorumlanması gerektiği kuralı uyarınca teyit edildiğini belirtmektedir. Yazar ayrıca maddelerin uygulama alanlarını, karara bağlayacak olan gündem maddelerine göre belirlenecek farklı ve hatta kural-istisna ilişkisi bulunan iki ayrı düzenleme olduğunu ifade etmektedir.¹³⁶

¹³⁴ SAYHAN, İsmet, Anonim Ortaklıklarda Genel Kurul Toplantılarında Toplantı Çoğunluğunun Korunması İlkesi ve Çoğunluğun Tespiti, *Ufuk Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, Aralık 2014, Sayı:2, s.9-16.

¹³⁵ SAYHAN, s.9-16.

¹³⁶ BAHTİYAR, Değerlendirme, s.75.

TTK md. 546/3'te tasfiyeye ilişkin genel kurul kararlarının TTK md. 418 uyarınca alınacağı düzenlenmiştir. TTK md. 418'e göre, TTK'da ve esas sözleşmede öngörülmüş bulunan haller hariç denildiğine göre, TTK md. 546/3'te ayrıca basit yetersayıların uygulanacağını öngörülmesine gerek bulunmamaktaydı.¹³⁷

TTK faaliyeti devam eden şirket için ağırlaştırılmış nisap ararken, tasfiye halindeki şirket için ise basit yetersayıyı araması maddeler arasındaki çelişkiyi açıkça gözler önüne sermektedir. TTK md. 546/3 ve 538/2 bir arada değerlendirildiğinde, tasfiyeye ilişkin olarak alınacak genel kurul kararlarında kural olarak TTK md. 418'in uygulanacağı, önemli miktarda şirket varlığının toptan satışında ise TTK 421/3 ve 4'te öngörülen yetersayılara göre karar alınacağı söylenebilir.¹³⁸ TTK md. 408/1-f hükmü önemli miktarda varlığın toptan satışının genel kurulun devredilemez yetkisinde olduğunu düzenlemiş, fakat kanun md. 538/2'den farklı olarak, bu konuda uygulanacak yetersayıları öngörmemiştir. Şirket aktiflerinin toptan satışı kararını düzenleyen BTY md. 22/12'de ise sermayenin en az yüzde yetmişbeşinin olumlu oyu, hem ilk, hem de ikinci toplantıda karar alınması için aranmıştır. Yönetmelik ile yetersayının öngörülmesi normlar hiyerarşisine aykırılık teşkil etmektedir.¹³⁹

Öğretide Coşgun, TTK md. 546/3 gerekçesinde, tasfiyeye ilişkin genel kurul kararlarının ağırlaştırılmış yetersayılara tabi olmadığı belirtilmiştir. gerekçesiyle, tasfiye sürecinde alınan esas sözleşme değişikliklerine ilişkin olanlar da dahil olmak üzere tüm kararların TTK md. 418'e tabi olduğunu, bunun tasfiye sürecinde karar alınmasını kolaylaştırmakla birlikte sakıncaları da beraberinde getireceğini, örneğin tasfiye sürecinde adi yetersayı ile esas sözleşme değişikliği yapılarak, tasfiye bakiyesinin ortaklar arasındaki dağıtımına ilişkin (kanun ile belirlenen) oranın değiştirilebileceğini, tasfiye sürecinde de olsa, esas sözleşme değişikliklerinde ağırlaştırılmış yetersayıların uygulanmasının olması gereken hukuk bakımından daha doğru bir çözüm yolu olduğunu ifade etmektedir.¹⁴⁰

¹³⁷ BİÇER/HAMAMCIOĞLU, s.81.

¹³⁸ BİÇER/HAMAMCIOĞLU, s.83.

¹³⁹ BAHTİYAR, Ortaklıklar Hukuku, s.182, dn.268, BİÇER, Levent/HAMAMCIOĞLU, Esra, Anonim Ortaklıklarda Genel Kurulun Devredilemez Yetkileri Kapsamında Önemli Miktarda Şirket Varlığının Toptan Satışı ve Uygulama Alanı (TTK md.408/2-f), Kadir Has Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, Sayı:1, Haziran 2013, s. 49, AYOĞLU, Tolga, Önemli Miktarda Şirket Varlığının Satışında Genel Kurul Kararının Hukuki Niteliği, Kadir Has Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, Cilt:5, Sayı:1, Haziran 2017, s.95, BİÇER/HAMAMCIOĞLU, Yetersayılar, s.126.

¹⁴⁰ COŞGUN KARAMAN, Özlem, Anonim Şirketin Tasfiyesi, 1. Baskı, Ankara 2015, s.33- 34.

Ayoğlu ise, önemli miktarda Şirket varlığının toptan satışı konusunda Şirketin tasfiye sürecinde olup olmamasının önemli olmadığını TTK md. 538/2 hükmünde md.421/3-4'e yapılarak belirlenen yetersayının TTK md. 408/2'de kıyasen uygulanması gerektiği görüşündedir.¹⁴¹

Önemli miktarda Şirket varlığının satışında genel kurul kararının mevcut olmadığı hallerde Yargıtay kararları satış işleminin batıl olduğunu kabul etmektedir. Biçer/Hamamcıoğlu'na göre, genel kurulun sonradan satış işlemine onay vermesi halinde satış sözleşmesinin geçerli olacağını aksi taktirde sözleşmenin baştan itibaren geçersiz olduğu görüşündedir.¹⁴² Dural ise, genel kurul tarafından Şirket varlığının önemli miktarda satışına ilişkin karar alınması ancak yönetim kurulunun bu karara aykırı davranması halinde üçüncü kişinin iyiniyetli olması halinde satıŐın geçerli olacağını kabul etmektedir.¹⁴³ Yazar devamla genel kurul kararı bulunmaksızın yapılan satıŐın geçerliliğine ilişkin TBK'da bulunan yetkisiz temsil hükümlerinin uygulanması gerekmekte olduğunu ve satış işlemine sonradan onay verilip verilmemesine göre geçerliliğin değerlendirilmesi gerektiğini ifade etmiştir.¹⁴⁴ Karahan ve Kervankıran ise, genel kurul kararının mevcut olmadığı hallerde geçerli bir satış sözleşmesi bulunmadığını ve ayrıca üçüncü kişinin iyiniyetinin korunmasının da kanun lafzına aykırı olacağını ifade etmektedir.¹⁴⁵

Sonuç olarak, önemli miktarda Şirket aktiflerinin toptan satışının anonim Şirketin esasını etkileyebilecek önemli bir karar olduğundan sermayenin en az yüzde yetmişbeşinin olumlu oyu ile karar alınması gerektiği kanaatindeyim.

¹⁴¹ AYOĞLU, s.95.

¹⁴² BİÇER/HAMACIOĞLU, Önemli Miktarda Şirket Varlığının Toptan Satışı, s.47.

¹⁴³ DURAL, Halil Ali, Anonim Şirketin Önemli Miktarda Varlığının Satışına İlişkin Genel Kurul Kararının İçeriği ve Kapsamı, Prof. Dr. Hamdi Yasaman'a Armağan, İstanbul 2016, s.235.

¹⁴⁴ DURAL, s.237-238, Aynı yönde bkz. KIRCA, İsmail/ ŞEHİRALİ ÇELİK, Feyzan Hayal/ MANAVGAT, Çağlar, Anonim Şirketler Hukuku Cilt:1 Temel Kavram ve İlkeler, Kuruluş, Yönetim Kurulu, Ankara 2013, s. 644-645, AYOĞLU, s.102.

¹⁴⁵ KARAHAN, Sami, Anonim Şirketlerde Tasfiye, Konya 1998, s.199, KERVANKIRAN, Emrullah, Anonim Şirketlerin Tasfiyesi, Ankara 2015, s.239.

B. Özel (Ağırlaştırılmış) Toplantı Yeter ve Karar Sayıları

TTK md. 421 ve kanunda bulunan diğer maddeler ile ilgili maddeye yapılan atıf uyarınca esas sözleşme değişikliği ile ilgili konularda uygulanacak toplantı ve karar nisapları belirlenmiştir. Mülga TTK'nın 388. maddesinde özel nisapların artırılıp, azaltılamayacağına ilişkin bir düzenleme bulunmadığından doktrinde düzenlemenin emredici nitelikte olup olmadığı hususu tartışmalıydı. Doktrinde yer alan bir görüş mülga TTK md. 388'in emredici nitelikte olduğunu ve nisapların esas sözleşme ile değiştirilebilmesinin ancak başka bir hüküm ile düzenlenmesi halinde mümkün olduğu savunmaktaydı.¹⁴⁶ Diğer görüşte olan yazarlar ise Yargıtay'ın 1989'da yapılan değişiklikten sonra da olduğu gibi 1993 yılından sonraki kararlarında da, TTK'da bulunan düzenleme ile paralel olarak esas sözleşme ile özel nisaplar öngörülebileceği ancak bu nisapların azaltılamayacağı savunulmaktadır.¹⁴⁷ Teoman bu görüşünün kanun lafzından dahi anlaşıldığını şu şekilde ifade etmiştir: *“Bilindiği üzere yasa koyucu bir hükmün emredici olduğunu vurgulamak istediği zaman “aksi kararlaştırılmaz”, “mecburdur”, “değiştirilemez” ya da somut olaydaki gibi durumlarda “iş bu yeter sayılar ana sözleşme ile artırılmaz” gibi ifadeler kullanıldığı halde mülga TTK. md. 388’de böyle bir açıklık yoktur.”*¹⁴⁸

Mülga TTK md. 388 maddesini değiştiren 3585 Sayılı Yasa ile ağırlaştırılmış karar yetersayılarını kaldırılmış ve bunun yerine mutlak çoğunluk esası getirilmiştir. Ancak değişiklik öncesinde şirket esas sözleşmesinde sadece TTK maddesine atıf yapılması halinde genel kurul toplantı ve karar nisaplarında hangi kanun hükmünün uygulanacağı kanunda düzenlenmemiştir. Bu halde, Yargıtay tarafından verilen kararlarda şirket esas sözleşmesi tarihi esas alınarak ortakların esas sözleşme iradesi anındaki iradelerinin korunması gerektiği ifade edilmiştir.¹⁴⁹ Şirket esas sözleşmesinde özel nisap

¹⁴⁶ **POROY, Reha/TEKİNALP, Ünal/ÇAMOĞLU, Ersin**, Ortaklıklar Hukuku, 7. Baskı, İstanbul 1997, N.682, **TEKİL, Fahiman**, Şirketler Hukuku Cilt II, Anonim Şirketler, 2. Baskı, İstanbul 1978, s.389, **KARAHAN, Sami**, Anonim Ortaklıkta İmtiyazlı Paylar ve İmtiyazların Korunması, İstanbul 1991, s.28, **YILDIZ, Şükrü**, Genel Kurul Kararının İptali, İstanbul 1989, s.82.

¹⁴⁷ **PULAŞLI, Hasan**, Şirketler Hukuku, 2. Baskı, Konya 1995, s.2017-2018, **MOROĞLU, Erdoğan**, Türk Ticaret Kanunu'na Göre Genel Kurul Kararlarının Hükümsüzlüğü, 2. Baskı, Ankara 1993, s.62, **KENDİGELEN, Abuzer**, Anonim Ortaklıkta Yönetime Katılma Haklarında İmtiyaz, İstanbul 1999, s.165, **NOMER, Füsün**, Anonim Ortaklıkta Pay Sahibinin Sadakat Yükümlülüğü, İstanbul 1999, s.102.

¹⁴⁸ **TEOMAN, Ömer**, Yaşayan Ticaret Hukuku, Cilt:1 Kitap:1, İstanbul 1992, s.45-46, 53,57.

¹⁴⁹ **YILDIZ**, Makalelerim, s.192, dn.61, Y. 11.H.D. T. 01.07.1999, E. 1999/4031, K. 1999/6055, Y. 11.H.D. T. 12.05.1994, E. 1993/4926, K. 1994/4130.

düzenlenmemesi veya TTK madde atfı bulunmaksızın yapılan sözleşmelerde ise Yargıtay'ın 1994 tarihli içtihadında genel kurulun yapıldığı tarihteki karar ve yetersayıların uygulanması gerektiği belirtilmiş¹⁵⁰ fakat sonraki kararlarında daha önce olduğu gibi şirketin kurulduğu tarihteki uygulama olan değişiklik öncesi mülga TTK md. 388'in uygulanması gerektiğini belirtmiştir.¹⁵¹

“TTK md. 421'deki “*Bu fıkra da öngörülen nisapları düşüren veya nispi çoğunluğu öngören esas sözleşme hükümleri geçersizdir.*” hükmüyle mülga TTK dönemindeki tartışmaya son verilmiş ve açıkça nisapların azaltılamayacağı ancak artırılabilceği açıkça hüküm altına alınmıştır.

1. İlk Toplantıda Şirket Sermayesinin En Az Yarısının Temsil Edilmesinin, İlk Toplantıda Bu Yetersayı Elde Edilmediği Takdirde İkinci Toplantıda Şirket Sermayesinin En Az Üçte Birinin Toplantıda Temsil Edilmesinin Zorunlu Olduğu ve Kararların Mevcut Oyların Çoğunluğu ile Alındığı Kararlar

Kanun koyucu, özellikle esas sözleşme değişiklikleri gerektiren konularda özel ve ağırlaştırılmış toplantı ve karar yeter sayıları düzenlemiştir. Bunlar TTK md. 421'de düzenlenmekle birlikte ayrıca birleşme, bölünme, tür değiştirme gibi saklı tutulan madde hükümleri de bulunmaktadır. Ayrıca belirtmek gerekir ki, esas sözleşme değişiklikleri, ibra ve sorumluluk davası için alınacak kararlarda oyda imtiyazlar dikkate alınmaz (TTK md. 479/3).¹⁵²

Esas sözleşmeyi değiştiren kararlar, şirket sermayesinin en az yarısının temsil edildiği genel kurulda, toplantıda mevcut bulunan oyların çoğunluğu ile alınır. Burada önemle belirtmek gerekir ki, bu madde TTK md. 418 ile karşılaştırıldığında, TTK md. 421/1'de karar nisabının toplantıda mevcut bulunan oylara göre belirlenmesi dikkati çekmektedir. TTK md. 421/1'de karar nisabının belirlenmesinde, TTK md.418/2'deki toplantıda hazır bulunan oylar ifadesinden farklı bir ifade kullanılmış olması, TTK'daki kavram birliğini

¹⁵⁰ YILDIZ, Makalelerim, s.192, dn.63, Y. 11.H.D. T. 24.01.1994, E. 1993/2568, K. 1994/364.

¹⁵¹ YILDIZ, Makalelerim, s.192, dn.64-65, Y. 11.H.D. T. 09.05.1994, E. 1993/5483, K.1994/4000, Y. 11.H.D. T. 20.10.1995, E. 1995/4655, K. 1995/789.

¹⁵² BAHTİYAR, Ortaklıklar Hukuku, s.183.

bozması nedeniyle isabetli değildir.¹⁵³ İlk toplantıda öngörülen toplantı nisabı elde edilemediği takdirde, en geç bir ay içinde ikinci bir toplantı yapılabilir. İkinci toplantı için toplantı nisabı, şirket sermayesinin en az üçte birinin toplantıda temsil edilmesi ile alınır (TTK md.421/1). Bu hüküm, esas itibarıyla, mülga TTK md 388/3-4 fıkralarının tekrarıdır. Genel karar nisabı genel kurulda mevcut bulunan oyların çoğunluğudur. Bu nisap esas sözleşme ile daha ağırlaştırılabilir, ancak hafifletilemez.¹⁵⁴ Esas sözleşme değişikliğine örnek olarak aşağıdaki konular sayılabilir:¹⁵⁵

- a) *Rüçhan haklarının kısıtlanması sözkonusu olmaksızın nakdi sermaye arttırımı,*
- b) *Anonim şirketin unvanının değiştirilmesi,*
- c) *Nama yazılı pay senetlerinin hamiline yazılı senede dönüştürülmesi (esas sözleşmede bu konuda madde bulunması şartıyla) veya tersi,*
- d) *Bağlam sebeplerinin hafifletilmesi,*
- e) *Pay gruplarından birine yönetim kurulunda bir üyelik verilmesi,*
- f) *Genel kurul toplantı ve karar nisaplarının ağırlaştırılması,*
- g) *Yönetim kurulu üye sayısının azaltılması veya arttırılması,*
- h) *Esas sermayenin azaltılması,*
- i) *Yönetim kurulunun yetkilerinin kısmen veya tamamen yöneticilere veya müdürlere devredilmesi hususundaki esas sözleşme değişikliği,*
- i) *Anonim şirketin feshedilerek tasfiyeye karar verilmesi*

Sermaye artışında sermaye taahhüdü yoluyla (nakdi sermaye taahhüdü, aynı sermaye konulması, payların halka arz edilmesi veya payların ihraç edilmesi suretiyle) yapılan sermaye arttırmaları, şarta bağlanmıştır. Şöyle ki; bilançoda kayıtlı ve mevzuatın sermayeye eklenmesine izin verdiği fonların (iştirak ve taşınmaz satış istisnası, sermaye düzeltmesi olumlu farkları gibi) bulunması halinde, bu fonlar sermayeye eklenmeden sermaye taahhüt edilmesi yoluyla nakdi sermaye arttırılmaz (TTK md.462). Bu kural, emredici nitelikte olup, buna aykırı davranılması halinde yapılan sermaye artışı geçersiz olacaktır.

¹⁵³ ÇOŞTAN, Hülya, Yeni Türk Ticaret Kanun'na Göre Birleşme, Bölünme ve Tür Değiştirme Kararları, 3. Baskı, Ankara 2013, s.35 dn.10.

¹⁵⁴ TTK md. 421/1 Gerekçe.

¹⁵⁵ PULAŞLI, Genel Esaslar, s.382-383.

Nakit sermaye artışında, esas sözleşme değişiklik metninde; ” *Nakden taahhüt edilen payların itibari değerlerinin ¼’ü tescilinden önce ödenmiş olup, geri kalan ¾’ü ise yönetim kurulunun alacağı kararlara göre tescili izleyen yirmidört ay içinde ödenecektir.*” ifadesinin bulunması gerekmektedir. Sermaye artışı ortakların cari hesabındaki alacaktan karşılanacak ise, esas sözleşme değişiklik metninde; “*Artırılan sermaye tamamen ortaklar tarafından muvazaadan ari olarak taahhüt edilmiştir. Taahhüt edilen sermayenin tamamı ortaklar cari hesabındaki alacaktan karşılanacak ve 1 ay içinde kayden ödenecektir.*” şeklinde veya benzer anlamlı bir ifadenin bulunması gereklidir.

2. Payscalelerinin veya Temsilcilerinin Oybirliğiyle Alınacak Kararlar

TTK md. 421/2 uyarınca;

- a) *Bilanço zararlarının kapatılması için yükümlülük ve ikincil yükümlülük koyan kararlar,*
- b) *Şirketin merkezinin yurt dışına taşınmasına ilişkin kararlar,*

sermayenin tümünü oluşturan payların sahiplerinin veya temsilcilerinin oybirliğiyle alınır. Halka açık anonim şirketlerde yukarıda sayılan kararların alınması halinde de oybirliği şartı aranmaktadır. Anılan maddenin her ne kadar sadece karar yetersayısını ifade ettiği düşünülse de, madde gerekçesinde de ifade edildiği üzere oybirliği nisabı hem toplantı hem de karar nisabı için geçerlidir. Oybirliğinin bulunmaması halinde yapılacak ikinci toplantıda da aynı nisap aranır (TTK md.421/4).

Anonim şirketin sermaye kaybı veya borca batık hale gelmesi halinde sermayenin tamamlanmasına veya kalan sermaye ile yetinilmesine karar verilebilir. Buna göre şirket zararın kapatılması amacıyla eksilen sermayenin pay sahipleri tarafından tekrar şirkete ödenmesi gerekmektedir. Bu karar oybirliği ile alınır. Ancak üçte iki sermaye kaybı tespit edilen şirketin genel kurulunda, oybirliği sağlanamaz ve sermayeyi tamamlama kararı alınmazsa tek çıkar yol, kalan sermaye ile yetinmeye karar vermektir. Kalan sermaye ile

yetinme kararı oybirliğini gerektirmez, ancak esas sözleşme değişikliğini gerektirdiğinden ağırlastırılmış yetersayı ile karar alınmasını gerektirir.¹⁵⁶

Bahtiyar'a göre, "*bilanço zararlarının kapatılması için yükümlülük ve ikincil yükümlülük koyan kararlar*" için oybirliğinde söz edilmesi hatalıdır; zira bu ifadeden bilanço zararlarının kapatılması dışındaki yükümlülükler için oybirliği gerekmeyeceği gibi bir anlam çıkarılabilecektir.¹⁵⁷ Moroğlu da, bu ifadenin yanlış ifade edildiğini ve doğru ifadenin "*paysahiplerinin taahhütlerini arttıran veya ikincil yükümlülük koyan kararlar*" olması gerektiği görüşündedir.¹⁵⁸

Mülga TTK md. 388/1'de "*şirketin merkezinin yurt dışına taşınmasına ilişkin kararlar*" yerine "*şirketin tabiyetinin değiştirmek hususundaki kararlar*" ifadesi kullanılmıştı. TTK'da ise şirketin uyrukluğunun değiştirilmesi yerine, doğrudan doğruya devletler özel hukukunda tüzel kişilerin uyrukluğunun saptanmasında genel kabul gören "*şirket merkezinin bulunduğu yer*" ölçütüne yer verilmiştir.¹⁵⁹

3. Payların Sahiplerinin veya Temsilcilerinin En Az Yüzde Yetmişbeşinin Olumlu Oyu İle Alınacak Kararlar

Kanun koyucu mülga TTK döneminde esasen bir esas sözleşme değişikliği niteliğinde olmayan bazı genel kurul kararları bakımından esas sözleşme değişikliğinde nisapları düzenleyen hükümlere yollama yapmış ve böylece önemli gördüğü bazı kararları mülga TTK md. 388'e atıf yaparak ağırlastırılmış nisaplara tabi tutmuştu.¹⁶⁰ Mülga TTK md.434/1-b.9'da düzenlenen şirketin feshi kararları, tasfiye halindeki anonim şirketin aktiflerinin tasfiye memurlarınca toptan satışına izin veren kararlar (mülga TTK md.443/2), esas sermaye azaltımı (mülga TTK md. 396/2) ve kuruluşun sonra

¹⁵⁶ **KAYAR, İsmail**, Yeni TTK'ya Göre Anonim Şirkette Sermaye Kaybı Ve Borca Batıklığın Tespiti ve Sonuçları, 6102 Sayılı Yeni Türk Ticaret Kanunu'nu Beklerken 10-11-12 Mayıs 2012 Sempozyum, 14. Oturum, Cilt:18 Sayı:2, 2012, s.652.

¹⁵⁷ **BAHTİYAR**, Ortaklıklar Hukuku, s.183.

¹⁵⁸ **MOROĞLU, Erdoğan**, Değerlendirme ve Öneriler; s.241, aynı yönde bkz. **BAHTİYAR**, Ortaklıklar Hukuku, s.182.

¹⁵⁹ TTK md. 421/2 Gerekçe.

¹⁶⁰ **KENDİGELEN, Abzuer**, Anonim Şirketlere İlişkin Hükümlerde Benimsenen Bazı Ağırlastırılmış Nisaplar Bilinçli Bir Tercihin Ürünü Mü?, Banka ve Ticaret Hukuku Enstitüsü, 60. Yıl Armağanı, Ankara 2015, s.98.

devralmalar (mülga TTK md.311/3) bu duruma örnek gösterilebilir. Kanun koyucu TTK ile mülga TTK md. 388 ile öngörülen bazı nisaplar için TTK md. 421/3 ile gerekli nisaplar biraz daha ağırlaştırılmıştır. Ayrıca TTK ile öngörülen düzenleme nisapların mülga TTK'nın aksine sadece toplantı değil karar nisabı olduğunu ve giderek yüzde yetmişbeşlik karar nisabı açısından da ilgili genel kurul toplantısında temsil edilen oyların veya sermayenin değil, bir bütün olarak şirket sermayesinin esas alındığını ortaya koymaktadır.¹⁶¹

TTK md. 421/3 uyarınca;

- a) *Şirketin işletme konusunun tamamen değiştirilmesi,*
- b) *İmtiyazlı pay oluşturulması,*
- c) *Nama yazılı payların devrinin sınırlandırılması,*

kararları sermayenin en az yüzde yetmişbeşini oluşturan payların sahiplerinin veya temsilcilerinin olumlu oylarıyla alınır. Yüzdeyetmişbeş olumlu oy oranı azlık haklarının korunmasına ilişkin olarak konulmuş olup, esas sözleşmede daha ağır bir nisabın öngörülmesi mümkündür.

TTK'da düzenlenen maddelerden atıf yapılması suretiyle de TTK md. 421/3'ün uygulanmasını öngören düzenlemeler bulunmaktadır. Şöyle ki;

- a) *Kuruluştan sonra gerçekleştirilen bazı devralmaların geçerliliği için şart kılınan genel kurulun onay kararı (TTK md. 356/3),*
- b) *Sermayenin azaltılması kararı (TTK. md. 473/3-c. 1),*
- c) *Her çeşit menkul kıymet ihracı, borçlanma senedi çıkartılması (TTK md. 504/1-c.2) ile bu konuda yönetim kurulunu yetkilendirme hakkındaki genel kurul kararları (TTK md. 505/1-c.2),*
- d) *Anonim şirketin feshine ilişkin genel kurul kararı (TTK md. 529/1-d) ,*

¹⁶¹ **KENDİGELEN**, Bazı Ağırlaştırılmış Nisaplar s.102, karar nisabının toplam sermayeye göre belirlenmesi ve oy hakkına ilişkin sınırlama bulunması halinde meydana gelecek sorun ve öngörülen çözümler hakkında ayrıca bkz. s.126 vd.

e) Tasfiye halindeki bir anonim şirketin önemli miktardaki aktiflerinin toptan satışı konusunda tasfiye memurlarını yetkilendirme kararı (TTK md. 538/2-c. 2).

İlk toplantıda ulaşılamadığı takdirde izleyen toplantılarda da aynı nisap aranır (TTK md. 421/4). Mülga TTK md. 388’de ilk toplantıda kararlaştırılan toplantı ve karar nisabına ulaşılamaması halinde ikinci toplantıda daha az bir toplantı nisabı düzenlenmiştir. Türk’e göre, ilk toplantıda ulaşılamayan nisabın ikinci toplantıda da aynen aranması uygulamada anonim ortaklığın işleyişini zorlaştırmaktadır.¹⁶² Kendigelen ise, “nihayet doğrudan TTK md. 421/4 hükmüyle izleyen toplantılarda da aynı karar nisabının aranması, TTK md. 421/3’te öngörülen şirketin işletme konusunun tamamen değiştirilmesi, imtiyazlı pay ihracı ile nama yazılı payların devrinin sınırlandırılmasına ilişkin esas sözleşme değişikliklerinin özellikle azınlık pay sahipleri açısından anlamlı ve önemli olması, kanun koyucunun da TTK’da diğer birçok konuda olduğu gibi azınlığı korumaya yönelik bir tercihte bulunması karşısında yerinde bir düzenleme olarak nitelendirilebilir”¹⁶³ ifadesiyle TTK md. 421/4’ün açıkça kanunda yer verilmesinin doğru olduğunu açıklamaktadır.

TTK md. 504’te “Her çeşidi ile tahviller, finansman bonoları, varlığa dayalı senetler, iskonto esaslı üzerine düzenlenenler de dâhil, diğer borçlanma senetleri, alma ve değiştirme hakkını haiz senetler ile her çeşit menkul kıymetler, aksi kanunlarda öngörülmedikçe, ancak genel kurul kararı ile çıkarılabilirler. Genel kurul bu kararı, kanunlarda farklı bir düzenleme yoksa, 421 inci maddenin üçüncü ve dördüncü fıkraları hükümlerine göre verir. Esas sözleşme farklı bir nisap öngörebilir.” hükmüyle çıkartılacak borçlanma senetleri çıkartılmasına ilişkin karar ve toplanma nisabını açıkça belirlenmiştir. İlgili maddede esas sözleşme ile farklı bir nisap öngörülebileceği ifade edilmişse de, burada da kıyasen kanunun öngördüğü nisaptan daha düşük bir nisabın öngörülemeyeceğini söylemek mümkündür.

¹⁶² **TÜRK, Ahmet**, Türk Ticaret Kanunu Tasarısının Genel, Ticaret Şirketlerine İlişkin Genel Hükümler ve Anonim Ortaklığa İlişkin Hükümlerinden Bazıları Hakkında Düşünceler, Prof. Dr. Fırat Öztan’a Armağan, C.II, 1. Baskı, Ankara 2010, s.2188, aynı yönde bkz. **BAHTİYAR/HAMAMCIOĞLU**, s.91-92.

¹⁶³ **KENDİGELEN**, Bazı Ağırlaştırılmış Nisaplar, s.132.

TTK md. 538/2’de yer alan “önemli miktarda aktiflerin toptan satılabilmesi için genel kurulun kararı gereklidir. Bu karar hakkında 421 inci maddenin üçüncü ve dördüncü fıkraları uygulanır.” ifadesiyle önemli miktarda aktiflerin toptan satışına ilişkin de TTK md. 421 hükmünün uygulanacağı düzenlenmiştir.¹⁶⁴

TTK md. 356’da yer alan “şirketin tescilinden itibaren iki yıl içinde bir işletme veya ayının, sermayenin onda birini aşan bir bedel karşılığında devralınmasına veya kiralanmasına ilişkin sözleşmeler, genel kurulca onaylanıp ticaret siciline tescil edilmedikçe geçerli olmaz..” düzenlemesiyle kanun koyucu şirketin ticaret siciline tescilden sonra iki yıl içinde tesisat veya ayın malvarlığı değerlerini iktisap etmesinde veya kiralamasında ya da bu süre içinde olmak kaydıyla aynı sermaye artırımında kuruluştaki aylara değer biçme kurallarının dolanılmasını önlemektir.¹⁶⁵ TTK md. 356’nın uygulanabilmesi için, şirket tarafından bir işletme veya herhangi bir ayın veya hak devralınmalı veya bir hizmet ya da kira sözleşmesi akdedilmeli, şirketin devraldığı ayın değer ve kiralanana ödeyeceği bedel sermayenin onda birini aşmalı ve iktisap edilen söz konusu malvarlığı değerleri anonim şirketin işletme konusuna girmemeli, icra yoluyla gerçekleşmemiş olmalıdır.¹⁶⁶ Bu hallerin varlığı halinde işlemin geçerli olabilmesi için TTK md. 356/2’de yer alan “genel kurul kararını vermeden önce, yönetim kurulunun istemi üzerine şirketin bulunduğu yer asliye ticaret mahkemesince atanacak bilirkişi, şirket tarafından devralınacak ya da kiralanacak işletme ve aylara değer biçer.” hükmü uygulandıktan sonra TTK md. 421/3’te yer alan toplantı ve karar nisapları uygulanır.

İşletme konusunun değiştirilmesi ile işletme konusunun tamamen değiştirilmesi hakkında TTK’da farklı nisaplar öngörülmüştür. İşletme konusunun değiştirilmesi esas sözleşme değişikliği olarak TTK md. 421/1 uyarınca yapılabilmekte iken, işletme konusunun tamamen değiştirilmesi TTK md. 421/3 hükmüne tabiidir. Bu konunun tespiti TTK md. 421/3 gerekçesinde şu şekilde ifade edilmiştir: “İşletme konusunun “tamamen” değiştirilmesi ile bir konudan başka bir işletme konusuna geçilmesi veya bu sonucu doğuracak değişiklikler kastedilmiştir. Mesela mobilya üretiminden vazgeçilip turizm

¹⁶⁴ Şirketin önemli miktardaki aktiflerinin toptan satışı konusunda detaylı açıklama için bkz. s.54.

¹⁶⁵ PULAŞLI, Şerh, s.794-795.

¹⁶⁶ PULAŞLI, Şerh, s.795-796, BAHTİYAR, Ortaklıklar Hukuku, s.142-143.

yapılmak istenmesi veya mobilyacılık muhafaza edilmekle birlikte kaleme alış şekline göre pasif konu kabul olunması gibi. İşletme konusunun daraltılması veya genişletilmesi, hatta önemli değişiklikler, bu hükmün kapsamı dışındadır. Mevcut işletme konusunun terk edilip ona çok yakın yeni bir konuya geçilmesine bu hükmün uygulanıp uygulanmayacağı mahkeme kararları ile doktrine bırakılmıştır”.

Sermayenin azaltılması, sermayenin bir kısmını paysahiplerine iade etmek veya şirket zararını azaltmak/kapatmak amacıyla yapılır. Genel kurul, şirket sermayesinin şirketin ihtiyacından fazla olduğu veya sermayenin bir kısmının kullanılmadığı durumlarda sermayenin azaltılarak, azaltılan tutarın paysahiplerine iade edilmesine karar verebilir. Bu halde sermayenin bir kısmının paysahiplerine iadesi durumu söz konusudur. Bu karar, Ticaret Sicil Gazetesi’nde yedi günlük ara ile üç kez yayımlandıktan sonra iki aylık süre içerisinde alacaklılara alacaklarının ödenmesi veya teminat altına alınması hakkı tanınmaktadır. Şirket sermayesinin kapatılması amacıyla yapılan sermaye azaltımında ise, belirtilen şartların birlikte var olması gerekmektedir. Bunlardan ilki zararın gerçek olması ikinci ise şirket esas sermayesinin 2/3’ünün kaybedilmesi bir başka deyişle şirketin borca batık olmasıdır. Şirket sermaye azaltımından sonra borçlarını aktifleriyle karşılayabilecek bir duruma gelmeli ve bu durum bir yönetim kurulu kararı ile belirlenmelidir. Sermaye bilanço açığı kadar azaltılmalı ve bu miktar aşılmamalıdır. Sermayenin azaltılması kararı genel kurulun yetkisinde olup, bu karar genel kurulun devredilemez yetkileri arasındadır.

İşletme konusunun tamamen değiştirilmesi veya imtiyazlı pay oluşturulmasına ilişkin genel kurul kararına olumsuz oy vermiş nama yazılı pay sahipleri, bu kararın Türkiye Ticaret Sicili Gazetesinde yayımlanmasından itibaren altı ay boyunca payların devredilebilirliği hakkındaki kısıtlamalarla bağlı değildirler (TTK md. 421/6). Madde gerekçesinde, paysahibinin paylarının devrinin sınırlı şartlara bağlı olması ve alınan kararların şirkette önemli değişiklikler meydana getirmesi nedenleriyle azınlık olan paysahibinin olumsuz oy vermesi koşuluyla şirketten ayrılmasının adil olacağı düşünülmektedir.

4. Pay Senetleri Menkul Kıymet Borsalarında İşlem Gören Anonim Şirket Kararları

Pay senetleri menkul kıymet borsalarında işlem gören şirketlerin esas sözleşmelerinde aksine hüküm bulunmuyorsa, sermayenin artırılması ve kayıtlı sermaye tavanının yükseltilmesine ilişkin esas sözleşme değişiklikleri, birleşmeye, bölünmeye ve tür değiştirmeye ilişkin kararlar hakkında TTK md. 418'de yer alan genel toplantı nisapları uygulanır. Buna göre şirket esas sermayesinin yüzde yirmibeşinin ilk toplantı hazır bulunması ve kararın oyçokluğu (salt çoğunluk) ile alınması gerekmektedir. Bu nisabın toplantı süresince korunması şarttır. İlk toplantıda nisap sağlanamamış ise, ikinci toplantıda nisap aranmamaktadır. TTK md. 421/5 gerekçesine göre hüküm mezkûr anonim şirketler yönünden önem taşıyan, ancak ağırlaştırılmış nisaplarla alınması çok güç olan kararların alınmasını mümkün kılmak için öngörülmüştür.

TTK md. 421/5 sadece pay senetleri menkul kıymetler borsasında işlem gören anonim şirketleri kapsamakta olup, borsada işlem görmeyen halka açık anonim şirketlerin bu kapsamın dışında olduğu kabul edilmelidir. Ancak SerPK md. 16/2 uyarınca, halka açık anonim şirketlerin iki yıl içerisinde borsaya kote olması gerektiğinden tüm halka açık anonim şirketler için madde uygulama alanı bulmuştur.¹⁶⁷

5. Esas veya Çıkarılmış Sermayenin Çoğunluğunu Temsil Etmesi Şartıyla, Genel Kurulda Mevcut Bulunan Oyların Dörtte Üçüyle Alınacak Kararlar (Birleşme/Bölünme)

TTK md. 151/1- a uyarınca, birleşme sözleşmesinin genel kurulda, TTK md. 421/5-b bendi saklı olmak üzere, anonim ve sermayesi paylara bölünmüş komandit şirketlerde, esas veya çıkarılmış sermayenin çoğunluğunu temsil etmesi şartıyla, genel kurulda mevcut bulunan oyların dörtte üçüyle onaylanması gerekmektedir. Hükümde öngörülen yetersayılar, öğretide, çifte yetersayı (çifte engel) olarak kabul edilmektedir.¹⁶⁸

¹⁶⁷ Konuyla ilgili ayrıca bkz. **BİÇER/HAMAMCIOĞLU**, Yetersayılar, s.90.

¹⁶⁸ **POROY/TEKİNALP/ÇAMOĞLU**, N. 707f, 707g, **BİÇER/HAMAMCIOĞLU**, Yetersayılar, s.91, **BİLGİLİ/DEMİRKAPI**, Şirketler Hukuku, s.83.

Birleşme sözleşmesi bir ayrılma akçesini öngörüyorsa bunun, devreden şirket şahıs şirketiye oy hakkını haiz ortaklarının, sermaye şirketiye şirkette mevcut oy haklarının yüzde doksanınin olumlu oylarıyla onaylanması şarttır (TTK md. 151/5).

Bölünme kararının onaylanmasını düzenleyen TTK md. 173/2'nin atfıyla yukarıda yer alan "*sermayenin çoğunluğunu temsil etmesi şartıyla, genel kurulda mevcut bulunan oyların dörtte üçüyle onaylanma*" şartı bulunmaktadır. Ancak oranın korunmadığı hallerde yapılan bölünme kararlarının onanmasında sermayenin çoğunluğunun temsili yeterli iken devreden şirkette oy hakkını haiz ortakların en az %90'nin olumlu oyu ile karar alınabilecektir. Hükümde onama kararının "*oy hakkını haiz ortakların en az yüzde doksanyla alınır*" denilmesi, sanki ortakların kişi (kafa) sayısına göre bir çoğunluk kabul edildiği izlenimi yaratmakta ise de, hükmün oy sayısının yüzde doksanı şeklinde anlaşılmasının sermaye ortaklıklarının yapısına daha uygun düşeceği söylenebilir.¹⁶⁹ TTK md. 479'a göre, oyda imtiyaz dikkate alınmadığından, sermayenin yüzde doksanına sahip pay sahiplerinin olumlu oyu ile oranın korunmadığı bir bölünme kararının alınabileceği sonucuna ulaşılabilecektir.¹⁷⁰

Birleşme ve bölünmede devralacak şirketin türüne göre özel düzenlemeler öngörülmüştür. Bunlardan ilki, bir kooperatif tarafından devralınacak olan sermaye şirketinde genel kurul karar nisabı TTK md. 151/1-b uyarınca sermayenin çoğunluğunun temsil etmesi şartıyla, genel kurulda mevcut bulunan oyların dörtte üçüyle karar alınabilecektir. Çoştan, TTK md. 151/1-a ile 151/1-b hükümlerinin aynı olması nedeniyle kanunkoyucu tarafından yapılan tekrarı eleştirmektedir.¹⁷¹

İkinci özel düzenleme ise, TTK md. 151/4 uyarınca, devralacak şirketin limited şirket olması halinde, devralma ile ek yükümlülük ve kişisel edim yükümlülükleri de öngörülüyorsa veya bunlar mevcut olup da genişletiliyorsa, bütün ortakların oybirliği ile karar alınabilecektir. Bu hüküm limited şirketler hukukunda öngörülen TTK md. 607 ile paralel bir düzenlemedir. TTK md. 607'de "*Şirket sözleşmesini değiştirip, ek ya da yan edim yükümlülükleri öngören veya mevcut yükümlülükleri artıran genel kurul kararları,*

¹⁶⁹ BİÇER/HAMAMCIOĞLU, Yetersayılar, s.91.

¹⁷⁰ ÇOŞTAN, s.121.

¹⁷¹ Detaylı açıklama için bkz. ÇOŞTAN, s.81.

ancak ilgili tüm ortakların onayıyla alınabilir.” ifadesinde “ilgili tüm ortakların onayı” ibaresi bulunmakta iken, TTK md. 151/4’te yer alan düzenleme ile ilgisi bulunsun ya da bulunmasın “bütün ortakların oybirliği” koşulu ile daha ağır bir nisap öngörülmüştür.

TTK’da yer alan özel bir düzenlemede TTK md. 151/6’da yer alan “*Birleşme sözleşmesinde devrolunan şirketin işletme konusunda değişiklik öngörülmüşse, birleşme sözleşmesinin ayrıca, şirket sözleşmesinin değiştirilmesi için gerekli nisapla onaylanmış olması zorunludur.*” hükmüdür. Bu düzenleme ile, devrolan şirketin işletme konusunun değiştirilmesi halinde, şirket esas sözleşmesinde TTK md. 421’de yer alan nisapları arttıran bir düzenleme bulunmaktaysa bu nisabın aksi taktirde esas sözleşme değişikliğini düzenleyen TTK md. 421 hükümlerinin uygulanması gerektiği ifade edilmektedir.

6. Esas veya Çıkarılmış Sermayenin Üçte İkisini Karşılması Şartıyla, Genel Kurulda Mevcut Oyların Üçte İkisile Alınacak Olan Karar (Tür Değişirme)

TTK md. 189/1 uyarınca tür değiştirme kararlarında esas veya çıkarılmış sermayenin 2/3’nü karşılması şartıyla (Anonim şirketin limited şirkete dönüştürülmesi halinde, ek ödeme veya kişisel edim doğacaksa, kararlar tüm ortakların katılımı ile alınır) genel kurulda mevcut oyların üçte ikisiyle alınır.

Birleşme, bölünme ve tür değiştirme kararlarının ortak özelliği bu kararların yeniden yapılanma kararları olmasıdır. Yeniden yapılanma kararlarında da, TTK md 421’in son cümlesi uyarınca nisapların esas sözleşme ile arttırılabileceği ancak daha hafif bir nisabın konulamayacağı kuralı uygulanmaktadır. Yeniden yapılanma kararlarında imtiyazlı pay sahipleri özel kurulunun toplanıp toplanmaması gerektiğine ilişkin TTK’da açık bir düzenleme bulunmamaktadır. Ancak TTK md. 140/4, 161/1 ve 183/2 uyarınca yeniden yapılanma halinde imtiyazlı pay sahiplerinin haklarının aynen korunacağı düzenlenmiştir. Kanunkoyucu, imtiyazlı paylar özel kurulu yerine doğrudan kanun yoluyla koruma yolunu tercih etmiştir. Bu nedenlerden dolayı, yeniden yapılanma kararının imtiyazlı pay sahipleri özel kurulunun onayına tabi olmadığı kabul edilmelidir.¹⁷²

¹⁷² ÇOŞTAN, s.70.

7. Sermayenin Yüzde Altmışının Oyuyla Alınabilecek Olan Kararlar

Tasfiyeden dönme, şirketin sadece sürenin dolmasıyla veya genel kurul kararıyla sona ermesi ve malvarlığı dağıtımına başlanmamış olması koşuluyla söz konusu olabilir. Üçüncü bir hal ise, TTK md. 138’de düzenlenmiştir. Bu maddeye göre tasfiye halindeki bir şirket malvarlığının dağıtımına başlanmamışsa ve devrolunan şirket olması şartıyla, birleşmeye katılıp, tasfiye yapılmadan diğer bir şirketle birleşerek tasfiyeden dönebilmektedir.¹⁷³ Bu haller doktrinde yer alan ağırlıklı görüşe göre sınırlı sayı prensibine göre düzenlenmiştir.¹⁷⁴ Şirket sürenin dolmasıyla veya genel kurul kararıyla sona ermiş ise, pay sahipleri arasında şirket malvarlığının dağıtımına başlanılmış olmadıkça, genel kurul şirketin devam etmesini kararlaştırabilir. Devam kararının sermayenin en az yüzde altmışının oyu ile alınması gerekir. Esas sözleşme ile bu nisap ağırlaştırılabilir ve başkaca önlemler öngörülebilir (TTK md. 548/1). Burada, “*sermayenin yüzde altmışının oyu ile*” ifadesinin yerine “*sermayenin yüzde altmışını temsil eden pay sahiplerinin oyu ile*” denilmesi daha isabetli olabilirdi.¹⁷⁵ Bu nisabın hesaplanmasında şirketin elinde tuttuğu kendi payları ile yavru şirket tarafından iktisap edilen ana şirketin payları, ana şirketin genel kurul toplantı nisabında dikkate alınmaz (TTK md. 389).¹⁷⁶ Bir sermaye şirketinin paylarını iktisap edip karşılıklı iştirak konumuna bilerek giren diğer bir sermaye şirketi, iştirak konusu olan paylardan doğan toplam oylarıyla diğer pay sahipliği haklarının sadece dörtte birini kullanabilir. Söz konusu paylar toplantı ve karar nisabının hesaplanmasında dikkate alınmaz. Bu sınırlama, bağlı şirketin hâkim şirketin paylarını iktisap etmesi veya her iki şirketin birbirlerine hâkim olması hâlinde uygulanmaz (TTK md. 201).

Oyda imtiyaz hakkının tasfiyeden dönme konusunda önem arz edip etmediği hususunda doktrinde farklı görüşler mevcuttur. Ağırlıklı olan görüşün temsilcilerinden Yıldız’a göre, esas sermayenin %60 çoğunluğunun yanında oy hakkında imtiyazlı pay sahiplerinin yarısının da dönme kararına olumlu oy verilmesi şartı esas sözleşme ile düzenlenebilir. Ancak bu taktirde kanun koyucu esas sermayenin %60’ının dönme kararında olumlu

¹⁷³ YILDIZ, Şükrü, 6102 Sayılı Türk Ticaret Kanunu’nun 548. Maddesine Göre Tasfiyeden Dönme, İstanbul Ticaret Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi, Yıl:15, 2016/3, Sayı:30, s.135.

¹⁷⁴ Detaylı açıklama için bkz. YILDIZ, Tasfiyeden Dönme, s.137.

¹⁷⁵ BİÇER/HAMAMCIOĞLU, Yetersayılar, s.94.

¹⁷⁶ KARAMAN COŞKUN, Özlem, Anonim Şirketin Tasfiyesi, 1. Baskı, İstanbul 2015, s.299.

oyunu aradığından bu halde, imtiyazlı oy sahiplerine ilişkin yapılan düzenleme geçerli değildir.¹⁷⁷ Buna karşılık diğer bir görüş, tasfiyeden dönme kararının şirketin süresinin sona ermesiyle mi yoksa genel kurul kararıyla mı tasfiye haline girdiğinin araştırılması gerektiğini, şirketin genel kurul kararıyla sona ermesi durumunda imtiyazlı oyların dikkate alınması gerektiği, şirketin süresinin dolmasıyla sona erdiği durumlarda ise, esas sözleşmedeki süre hükmünün değiştirilmesinde imtiyazın dikkate alınmayacağını bunun devamındaki tasfiyeden dönme oylamasında ise imtiyazın hesaba katılacağını savunmaktadır.¹⁷⁸ TTK'da açıkça sermayenin %60'ının olumlu oyu ifadesi kullanılmıştır, bu nedenle TTK md. 497/3 hükmüne gitmeye gerek kalmadan sona erme hangi sebeple gerçekleşmiş olursa olsun, esas sözleşmede aksine bir düzenleme olmadıkça oy imtiyazı dikkate alınmayacaktır. Dönmeden önce veya sonra yapılacak esas sözleşme değişikliğinde ise, TTK md. 548'de belirlenen nisaplar değil, TTK md. 421'de hüküm altına alınan nisaplar uygulanmalıdır.¹⁷⁹

TTK md. 461/2'de yer alan “*halka arz, işletmelerin, işletme kısımlarının, iştiraklerin devralınması ve işçilerin şirkete katılmaları*” da haklı neden kabul edilmekle birlikte bu sayılanlar sınırlı sayı olarak belirtilmemiş örneksene yoluyla kanunda yer bulmuştur. Rüçhan hakkının kısıtlanması haklı nedenin varlığına bağlıdır. Bunlar anonim şirketin gelişmesi, karlılığını arttırması amacıyla yapılan işlemler olarak açıklanabilir. Haklı sebebin varlığı Adıgüzel tarafından şirket menfaati, büyüme stratejisi ve sosyal düşüncelerin varlığı halinde meydana gelebileceğini ancak bu hak sınırlanırken ölçülülük, eşitlik ve gereklilik ilkelerine uygun olması gerektiği şeklinde ifade edilmiştir.¹⁸⁰

Mülga TTK'da rüçhan hakkının kısıtlanması ile ilgili özel bir düzenleme bulunmamaktaydı. Bu nedenle, doktrinde yer alan ağırlıklı görüşe göre, esas sermaye arttırımına ilişkin madde kıyasen uygulanmaktaydı.¹⁸¹ Ancak TTK'nın esin kaynağı olan İsviçre Borçlar Kanunu md.704'e göre ise, rüçhan hakkının sınırlandırılması veya

¹⁷⁷ **YILDIZ**, Tasfiyeden Dönme, s.143, Aynı yönde bkz. **TEKİNALP, Ünal**, Sermaye Ortaklıklarının Yeni Hukuku, 4. Baskı, İstanbul 2015, s.195, **PULAŞLI**, Şerh, s.2004, **BİLGİLİ/DEMİRKAPI**, Şirketler Hukuku, s.586, **KARAMAN COŞKUN**, s.299.

¹⁷⁸ **KERVANKIRAN**, s. 316-317.

¹⁷⁹ **YILDIZ**, Tasfiyeden Dönme, s.144.

¹⁸⁰ **ADIGÜZEL, Burak**, Anonim Şirketlerde Rüçhan Hakkının Sınırlanması veya Kaldırılması, Gazi Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi C. XVIII, Yıl: 2014, Sayı. 1, s. 6-14.

¹⁸¹ **ADIGÜZEL**, s.26, Aynı yönde bkz. **YILDIZ, Şükrü**, Anonim Ortaklıkta Yeni Pay Alma Hakkı, 1. Baskı, İstanbul 1996, s. 284.

kaldırılmasına ilişkin kararın alınabilmesi için, toplam sermayenin mutlak çoğunluğunun, yani yüzde ellisinin toplantıda olması ve temsil edilen payların üçte ikisinin olumlu oy vermesi gerekmektedir.¹⁸² Bu doğrultuda yapılan değişiklik ile TTK'da rüçhan hakkının kısıtlanmasına ilişkin düzenleme yapılmış ve İsviçre'de öngörülen yetersaydan daha ağır bir yetersayı aranmıştır.

Genel kurulun, sermayenin artırımına ilişkin kararı ile pay sahibinin rüçhan hakkı, ancak haklı sebepler bulunduğu takdirde ve en az esas sermayenin yüzde altmışının olumlu oyu ile sınırlandırılabilir veya kaldırılabilir (TTK md. 461/2). Sermaye artırımını esas olarak bir esas sözleşme değişikliği olup, TTK md. 421/1'in uygulama alanı bulması gerekmektedir. Ancak rüçhan hakkının kısıtlanmasına ilişkin özel bir düzenleme bulunduğundan bu halde sermaye artırımına ilişkin genel düzenleme değil, TTK md. 461 hükmünün uygulanması gerekmektedir.¹⁸³

Rüçhan hakkının sınırlandırılmasına ilişkin genel kurul kararında da oyda imtiyazın dikkate alınmayacağı akla gelebilir ise de, rüçhan hakkının sınırlandırılması esas sözleşme değişikliğini gerektirmeyen bir genel kurul kararı olduğundan, burada TTK md. 479/3-a hükmünün uygulanması mümkün değildir. Bu nedenle, TTK md. 479/3-a, uygulama alanı bulamamasına rağmen, bu sefer de karar yetersayısının sermayeye göre belirlenmesi nedeniyle oyda imtiyaz uygulama alanı bulamayacaktır.¹⁸⁴

8. SerPK'da Düzenlenen Özel Durumlar

TTK md. 421/5 uyarınca pay senetleri borsada işlem gören anonim şirketlere ilişkin birleşme, tür değiştirme ve bölünme için TTK md. 418 hükmü uygulanacaktır. SerPK md. 29/3'te halka açık ortaklıkların genel kurul toplantılarında, oybirliği kuralı gerektiren ortaklık merkezinin yurt dışına taşınması ile bilanço zararlarının kapatılması için yükümlülük ve ikincil yükümlülük koyan kararlar hariç olmak üzere, SerPK'da veya esas sözleşmede daha ağır nisap öngörülmediği takdirde ve SerPK md 29/6 hükmü saklı kalmak kaydıyla genel toplantı ve karar sayı nisabı kuralı uygulanacağı düzenlenmiştir.

¹⁸² ADIGÜZEL, s.27.

¹⁸³ ADIGÜZEL, s.28, BİLGİLİ/DEMİRKAPI, Şirketler Hukuku, s.52.

¹⁸⁴ GÖRMEZ, Onur, 6102 Sayılı Türk Ticaret Kanununa Göre Rüçhan Hakkının Kısıtlanması, İstanbul 2017, s.155.

SerPK md. 29/6'ye göre, halka açık ortaklıklarda yeni pay alma haklarının kısıtlanmasına, kayıtlı sermaye sisteminde yönetim kuruluna yeni pay alma haklarını kısıtlama yetkisinin verilmesine, sermaye azaltımına ve 23'üncü maddenin birinci fıkrasına göre belirlenen önemli nitelikteki işlemlere ilişkin kararların genel kurulca kabul edilebilmesi için, esas sözleşmelerinde açıkça oran belirtilmek suretiyle daha ağır nisaplar öngörülmediği takdirde, toplantı nisabı aranmaksızın, ortaklık genel kuruluna katılan oy hakkını haiz payların üçte ikisinin olumlu oy vermesi şartı aranır. Ancak, toplantıda sermayeyi temsil eden oy hakkını haiz payların en az yarısının hazır bulunması hâlinde, esas sözleşmede açıkça daha ağır nisaplar öngörülmedikçe, toplantıya katılan oy hakkını haiz payların çoğunluğu ile karar alınır. Bu işlemlerde, TTK md. 436 uyarınca oydan yoksun olan pay sahipleri bu işlemlerin onaylanacağı genel kurul toplantılarında oy kullanamazlar.

Görüldüğü üzere, SerPK md. 29/6'da ilk olarak sayılan iş ve işlemler için toplantı nisabı aranmaksızın toplantıya katılan ve oy kullanma hakkını haiz bulunanların üçte ikisinin olumlu oyu kararlaştırılmıştır. Ancak oy hakkını haiz bulunanların sermayelerinin toplamı esas sermayenin yarısı toplantıda hazır bulunmakta ise, bu takdirde karar nisabı oyçokluğu olarak belirlenmiştir. Ayrıca SerPK md. 29/6 özel bir düzenleme içermesi ve yapılan işlemlerin özel nitelikli bulunması nedenleriyle, her ne kadar SerPK'da yer alan düzenlemeler şirketin karar almasını daha kolaylaştırma çabasıdaysa da, toplantı nisabının genel toplantı nisabı olarak esas alınması gerekmektedirken toplantı nisabı aranmaksızın karar alınmasının yerinde olmadığı düşüncesindeyim. Adıgüzel de, esas sermayenin yarısının her toplantıda bulunmasının gerektiği kararın ise toplantıda temsil edilen oyların üçte ikisinin kabul edilmesi gerektiği kanaatindedir.¹⁸⁵

Önemli Nitelikteki İşlemlere İlişkin Ortak Esaslar ve Ayrılma Hakkı Tebliği ("Tebliğ") md. 5 ve 6 ile halka açık anonim şirketlerde doğrudan önemli ve önemlilik kriterine bağlanmış işlemler hakkında toplantı ve yetersayıları düzenlenmiştir. Tebliğ md. 5'te geçen önemli nitelikteki işlemlere örnek olarak, halka açık anonim ortaklığın birleşme, bölünme işlemlerine taraf olması, tür değiştirme veya sona erme kararı alması; malvarlığının tümünün veya önemli bir bölümünü devretmesi veya üzerinde bir ayni hak tesis etmesi veya kiralması, faaliyet konusunu tümüyle ve önemli ölçüde değiştirmesi,

¹⁸⁵ ADIGÜZEL, s.29.

imtiyaz öngörmesi veya mevcut imtiyazların kapsam veya konusunu değiştirmesi ve borsa kotundan çıkması sayılmış; ayrıca SPK'ya bu nitelikteki işlemleri belirleme konusunda yetki tanınmıştır.¹⁸⁶

Tebliğ md. 6'ya göre, önemli nitelikte işlem sayılması “önemlilik” kriterine bağlanmış olan işlemler ise; şirketlerin, mal varlığının tümünü veya önemli bir bölümünü devretmesi veya kiraya vermesi veya mal varlığının tümü veya önemli bir bölümü üzerinde aynı hak tesis etmesi, faaliyet konusunu tümüyle veya önemli ölçüde değiştirmesi ilişkili taraflarından önemli ölçüde mal varlığı edinmesi veya kiralaması işlemleridir.¹⁸⁷ Bir başka deyişle, önemlilik kriterine bağlanan işlerde önem arz eden husus, malvarlığının ve sermayenin gösterdiği esaslı değişimdir.

Tebliğ md. 7/1'de aranılan nisaplar şu şekilde ifade edilmiştir: “*Önemli nitelikteki işlemlere ilişkin kararların genel kurulca alınabilmesi için, esas sözleşmelerinde açıkça oran belirtmek suretiyle daha ağır nisaplar öngörülmediği takdirde, toplantı nisabı aranmaksızın, ortaklık genel kuruluna katılan oy hakkını haiz payların üçte ikisinin olumlu oy vermesi şartı aranır. Ancak, toplantıda sermayeyi temsil eden oy hakkını haiz payların en az yarısının hazır bulunması hâlinde, esas sözleşmede açıkça daha ağır nisaplar öngörülmedikçe, toplantıya katılan oy hakkını haiz payların çoğunluğu ile karar alınır.*” ilgili maddeye göre, esas sözleşmede daha ağır bir nisap öngörülmediği taktirde önemli nitelikteki değişimlerde toplantı nisabı aranmamakta olup, oy hakkını haiz payların (TTK md. 436/1 uyarınca oydan yoksun kişilerden bahsedilmektedir) üçte ikisinin olumlu oyu ile karar alınabilmektedir. Ancak sermayenin yarısının toplantıda bulunması halinde bu halde oy çoğunluğu ile karar alınacaktır. Tebliğ md.7/4'e göre, yukarıda belirtilen nisapları hafifleten esas sözleşme hükümleri geçersizdir.

SerPK'da yer alan başka bir düzenleme de md.33/4'te yer almaktadır. Buna göre, pay sahibi sayısı sebebiyle halka açık sayılan ortaklıklardan, 16 ncı madde uyarınca paylarının borsada işlem görmesini istemeyenler, pay sahibi tam sayısının en az üçte ikisinin olumlu oyu veya toplam oyların dörtte üçü ile alınacak bir genel kurul kararı ile

¹⁸⁶ BAHTİYAR, Ortaklıklar Hukuku, s.187.

¹⁸⁷ YANLI, Veliye, Halka Açık Şirketlerde Önemli Nitelikteki İşlemler, İnönü Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi Cilt:6, Sayı:2, Yıl 2015, s.462.

bu Kanun kapsamında çıkabilir. Bu maddede diğer maddelerde yer alan nisap esası bakımından farklı düzenleme içermektedir. Çünkü, genel kurul toplantı ve karar yeter sayılarında kural olarak esas alınan pay sahibinin şirketteki sermayesi önem arz etmekte iken, anılan maddede pay sahibi sayısı esas alınarak karar alınmaktadır. Yine bir diğer önemli nokta ise anılan hesaplamalarda kullanılan “veya” bağlacı ile iki şarttan birinin varlığı halinde geçerli bir kararın var olduğunun kabul edileceği hususudur.

9. İmtiyazlı Payscaleleri Genel Kurulunda Yetersayılar

Özel kurul imtiyazlı payları temsil eden sermayenin yüzde altmışının çoğunluğuyla toplanır ve toplantıda temsil edilen payların çoğunluğuyla karar alır. İmtiyazlı pay sahiplerinin haklarının ihlal edildiği sonucuna varılırsa karar gerekçeli bir tutanakla belirtilir (TTK md. 454/3). Kararın gerekçeli olmasının zorunlu tutulması madde gerekçesinde *“imtiyazlı pay haklarının ihlâl edilmesi halinde gerekçenin belirtilmesi zorunluğ u öngörülerek mahkemelerin denetlemelerini kolaylaştırmak amacı güdülmüştür”* şeklinde ifade edilmiştir. BTY’nin 5. maddesinin 2. fıkrasında yer alan düzenleme ile imtiyazlı pay sahiplerinin haklarını ihlal edecek nitelikteki esas sözleşme değişikliğinin görüşüleceği genel kurulda, imtiyazlı pay sahiplerinin en az yüzde altmışının pay sahibi veya temsilcilerinin toplantıda bulunması ve çoğunluğunun esas sözleşme değişikliğine oy verilmesi halinde ayrıca imtiyazlı pay sahipleri özel kurulu toplantısı yapılamayacağı düzenlenmiştir.

Hükümde, *“imtiyazlı payları temsil eden sermayenin yüzde altmışı ile toplanır”* ifadesi yerine; *“sermayenin yüzde altmışının çoğunluğu”* şeklinde bir ifade kullanıldığından, örneğin yüzde otuzbir sermaye ile imtiyazlı pay sahipleri özel kurulunun toplanması ve yüzde onbeşi aşan oranda sermayeyi temsil eden pay sahiplerinin olumlu oyu ile karar alınması olanaklı görünmektedir.¹⁸⁸

Doktrinde Dural, madde gerekçesinde *“izleyen toplantılarda düşmeyen bu ağır nisaplarla şirketin korunması ve küçük bir çoğunlukla olumsuz karar alınmasının önlenmesi amaçlanmıştır”* ifadesinden yola çıkarak imtiyazlı payscaleleri özel kurulunun toplantı

¹⁸⁸ BİÇER/HAMAMCIOĞLU, Yetersayılar, s.96.

yetersayısını “imtiyazlı payları temsil eden sermayenin yüzde altmışı” olarak kabul etmenin gerekçede belirtilen amaca daha uygun olacağını kabul etmektedir. Dural’ın görüşü de BTY md. 22/13’te yer alan “*İmtiyazlı pay sahipleri özel kurul toplantısında, imtiyazlı payları temsil eden sermayenin en az yüzde altmışına sahip pay sahiplerinin veya temsilcilerinin hazır bulunmaları şarttır. Kararlar, toplantıda temsil edilen payların çoğunluğu ile alınır.*” hükmü ile aynı doğrultudadır.

C. Yetersayı Değişiklikleri Hakkında Değerlendirmeler

1. Yetersayıların Esas Sözleşme İle Değiştirilmesi

Mülga TTK döneminde doktrinde tartışma konusu olan yetersayıların esas sözleşme ile değiştirilip değiştirilemeyeceği hususu TTK ile açıklığa kavuşturulmuştur. Buna göre, TTK md. 418 ve md. 421’de açıkça ifade edildiği üzere yetersayılar esas sözleşme değişikliği ile azaltılamaz ancak arttırılabilir. TTK md. 418’de “*bu Kanunda veya esas sözleşmede, aksine daha ağır nisap öngörülmüş bulunan hâller hariç, sermayenin en az dörtte birini karşılayan payların sahiplerinin veya temsilcilerinin varlığıyla toplanır.*” ifadesi ile her ne kadar kanun koyucu sadece toplantı nisabının artırılabilirliğini öngördüğü düşünülse de, olağan genel kurul karar nisabının düzenlendiği TTK md. 418/2 ile birlikte yorumlandığında esas sözleşme ile toplantı karar yetersayısına ilişkin nisapların da arttırılabilirliği kabul edilmelidir.

TTK md. 421/1’de yer alan genel esas sözleşme değişikliklerinde de; “*Kanunda veya esas sözleşmede aksine hüküm bulunmadığı takdirde, esas sözleşmeyi değiştiren kararlar, şirket sermayesinin en az yarısının temsil edildiği genel kurulda, toplantıda mevcut bulunan oyların çoğunluğu ile alınır ... Bu fıkrada öngörülen nisapları düşüren veya nispi çoğunluğu öngören esas sözleşme hükümleri geçersizdir.*” hükmüyle hem toplantı hem de karar nisabının esas sözleşme ile kararlaştırılabilmesi mümkün kılınmıştır. TTK md. 421/3 hükmü doğrultusunda alınacak kararlarda, şirket sermayesini en az yüzde yetmişbeşini oluşturan payların sahiplerinin veya temsilcilerinin olumlu oylarıyla esas sözleşme değiştirilebilecektir.

Doktrinde tartışmalı olan bir diğer konuda şirket esas sözleşmesi ile ağırlaştırılan yetersayıların TTK'da belirtilen ağırlaştırılmış nisaplara nasıl uygulanacağıdır. Limited şirketler karar alma esaslarını düzenleyen TTK md. 621/2'de "*Kanunda belli kararların alınabilmesi için ağırlaştırılmış nisap aranıyorsa, bu nisabı daha da ağırlaştıracak şirket sözleşmesi hükümleri, ancak şirket sözleşmesinde öngörülecek çoğunlukla kabul edilebilir.*" ifadesiyle ağırlaştırılmış TTK hükümlerinin daha da ağırlaştırılması için esas sözleşmede belirlenen toplantı veya karar yetersayılarının esas alınması gerektiği ifade edilmektedir.

Bahtiyar'a göre, esas sözleşme hükümlerinde yer alan ve kanundakinden daha da ağırlaştırılmış olan yetersayıların değil, kanundaki ağırlaştırılmış yetersayıların uygulanması gerekir. Zira aksinin kabulü pay sahipliği haklarının kullanımını güçleştirebileceğinden hukuk güvenliğine aykırı sonuçlar doğmasına neden olabilecektir.¹⁸⁹

Tekinalp ise, ortakların veya kurucuların isterlerse bazı kararları limited ortaklık sözleşmesi ile oy birliğine veya TTK md. 621/1'de yer alan kanuni ağır nisaptan daha ağır bir nisaba bağlayabileceklerini; bu kararların öngörülme istenen yani limited ortaklık sözleşmesine konulacak olan nisapla alınabileceğini belirtmektedir.¹⁹⁰

Kendigelen tarafından yazılan hukuki mütalaada¹⁹¹; genel kurulda kanunda öngörülen nisaptan ağır bir nisabın kararlaştırılıp kararlaştırılmayacağı, ağırlaştırılmış nisap öngören hükmün hangi yetersayı ile değiştirilebileceği ve bu nisaplara aykırılık halinde bu aykırılığın hukuki sonucu incelenmiştir. Mütalaada, esas sözleşme ile ağırlaştırılan bir nisabın değiştirilmesi için yine esas sözleşmede öngörülen çoğunluğun aranması gerektiği ifade edilmiş aksi taktirde esas sözleşmenin anlamsızlaşacağı ifade edilmiştir.¹⁹²

TTK'da limited şirketler açısından düzenlenen bu durumun anonim şirketlere de kıyasen uygulanıp uygulanamayacağı düşünülmektedir. Ancak Biçer/Hamamcıoğlu'nun da isabetle ifade ettiği üzere anonim şirketlerde bu konu hakkında düzenleme

¹⁸⁹ BAHTİYAR, Ortaklıklar Hukuku, s.188.

¹⁹⁰ TEKİNALP, Sermaye Ortaklıkları, s.195.

¹⁹¹ KENDİGELEN, Abuzer, Hukuki Mütalaalar Cilt:12, 2012-2013/1, İstanbul 2015, s.85-102.

¹⁹² KENDİGELEN, Mütalaalar, s.91-92.

getirmediğinden söz konusu hüküm sadece limited şirketler açısından uygulama alanı bulacaktır.¹⁹³

Esas sözleşme ile değiştirilen nisapların TTK'da yer alan yetersayı hükümleriyle mi veya değiştirilen esas sözleşme hükmünde belirtilen nisaplara göre mi değiştirileceği konusunda bir açıklık bulunmamaktadır. Ancak esas sözleşme değişikliği ile bir nisap değiştirilmiş ise bu halde ortakların iradelerine üstünlük tanınmalıdır. Aksi takdirde TTK'nın vermiş olduğu yetki ve ortaklık iradeleri ile değiştirilen nisapların hiçbir geçerliliği bulunmayacaktır.

Yargıtay 11. Hukuk Dairesi'nin T. 02.05.1994, E. 1994/6802, K. 1994/3775 sayılı ilamında; *“anonim ortaklık ana sözleşmesinde, esas sözleşmenin değiştirilebilmesi için katılanların 2/3 oranı öngörülmüşse, bu 2/3 oranın değiştirilmesi için TK'nun 388'inci maddesinde yazılan toplantı ve karar yetersayısı değil, en az ana sözleşmede yazılı 2/3 oranının bulunmasının gerektiği...”* ve Yargıtay 11. Hukuk Dairesi'nin T. 06.09.2013, E. 2013/2111, K. 2013/15128 sayılı ilamında; *“... davalı şirketin ana sözleşmesinin 13/d maddesi <Ancak şirketin mali yağısını ve mal varlığını etkileyecek kararlar ile sermaye artırımı kararlarında ortakların %75'inin toplantıya katılmaları ve toplam sermayenin %75'inin olumlu oyu ile karar almaları halinde yapılabilir> hükmünü haiz bulunduğundan, Dairemizin yerleşmiş uygulaması gereğince ana sözleşmenin bu hükmünün de sözleşmede gösterilen nisaplara uyularak değiştirilmesi gerekmektedir...”* ifadeleriyle doktrinde yer alan ağırlıklı görüş ile Yargıtay'ın görüşü paralellik gösterdiği anlaşılmaktadır.

Ağırlaştırılmış yetersayılar ancak genel kurul tarafından kabul edildiğinde geçerli hale gelecektir. Örneğin, TTK md. 418'deki toplantı yetersayısını ağırlaştıran ve sermayenin en az üçte birinin hazır bulunmasını zorunlu tutan esas sözleşme değişikliği esas sözleşmede değişikliğinin düzenlendiği TTK md. 421/1'de öngörülen yetersayıya tabi olacaktır. Ancak daha önce alınmış bir kararla ağırlaştırılan bir yetersayının daha da ağırlaştırılması halinde ilk yapılan esas sözleşme değişikliğindeki madde uygulanacaktır. Örneğin, sermaye artırımına ilişkin esas sözleşme değişikliğinin sermayenin en az yüzde

¹⁹³ BİÇER/HAMAMCIOĞLU, Yetersayılar, s.105.

altmışını oluşturan paysahiplerinin veya temsilcilerinin olumlu oyu ile alınmasına ilişkin esas sözleşme hükmünün daha da ağırlaştırılarak en az yüzde yetmiş şartına bağlanmak istenmesi halinde, aranacak olan yetersayı mevcut esas sözleşme hükmünde yer alan yüzde altmışlık orandır.¹⁹⁴

Rüçhan hakkının kısıtlanamsını düzenleyen TTK md. 461/2’de kanunda belirtilen nisabın azaltılabileceği veya arttırılabileceğine ilişkin bir düzenleme bulunmamaktadır. TTK md. 461/2’nin gerekçesinde “*Esas sözleşmede yer alacak ve hakkı kaldırmaya ya da sınırlandırmaya olanak veren genel bir hüküm bu temel düşünce ile çelişirdi.*” ifadesiyle esas sözleşme ile anılan nisapların arttırılamayacağı sonucuna ulaşmak mümkündür. Adıgüzel bu konudaki görüşünü şu şekilde ifade etmiştir: “*rüçhan hakkının genel kurul kararı dışında esas sözleşme ile sınırlandırılması ve kaldırılması, TTK md. 478 ve 503 hükümleri esas alınarak kabul edilemez. Rüçhan hakkının imtiyaz olarak tanınması veya intifa senetlerine rüçhan hakkının sağlanması, esas sözleşmede sadece bu hususlara ilişkin olarak öngörülen birer sınırlama veya kaldırma yöntemidir.*” Ancak doktrinde bir diğer görüş ise TTK’da bulunan bazı maddeler ile rüçhan hakkına ilişkin düzenleme yapılabilmekteyken (örneğin rüçhan hakkında imtiyazı kabul eden TTK md. 478 ve intifa senetlerine rüçhan hakkı düzenlenmesini sağlayan TTK md. 503) esas sözleşme ile nisapların değiştirilebileceği belirtilmektedir.¹⁹⁵

D. Anonim Şirket Genel Kurul Kararlarının Hükümsüzlük Halleri ve Yetersayılara Aykırılığın Sonuçları

Genel kurul kararlarının hükümsüzlüğüne neden olan hukuki sakatlık, ihlal edilen hukuk kuralının niteliğine göre dört haldedir. Bunlar yokluk, butlan, iptal edilebilirlik ve askıda hükümsüzlüktür. TTK, iptal ve butlan hükümlerini açıkça düzenlemesine karşın, askıda hükümsüzlükten açıkça söz etmemekle birlikte, bu yaptırımın uygulanacağı haller düzenlenmiştir. Bununla birlikte, mülga TTK döneminde olduğu gibi, yokluk yaptırımına ilişkin genel hükümlerin genel kurul kararlarına uygulanacağı tartışmasızdır.¹⁹⁶

¹⁹⁴ BİÇER/HAMAMCIOĞLU, Yetersayılar, s.107-108.

¹⁹⁵ YILDIZ, Yeni Pay, s.17-18.

¹⁹⁶ BAHTİYAR, Ortaklıklar Hukuku, s. 197, KIRCA, İsmail/ ŞEHİRALİ ÇELİK, Feyzan Hayal/ MANAVGAT, Çağlar, Anonim Şirketler Hukuku Genel Kurul Kararlarının Hükümsüzlüğü Cilt 2/2, 1. Baskı, Ankara 2016, s.1, MOROĞLU, Değerlendirme ve Öneriler, s.261.

1. Yokluk

Hukuki işlemin meydana gelebilmesi için kurucu şartlardan birinin eksik olması halinde bu işlem yokluk halindedir, yani hiçbir sonuç doğurmaz. Bu açıklama doğrultusunda anonim şirket genel kurulunda kararın meydana gelişini düzenleyen kurucu unsurlarında birinin ihlali halinde yokluk hali oluşur. Kararın meydana gelişine ilgili kurallar ise, genel kurulun yetkili organ veya kişilerce toplantıya çağırılması ile genel kurul tutanağının imzalanması arasında geçen süreci düzenleyen kurallardır.¹⁹⁷ Başka bir deyişle, yetkili kişilerce veya organlarca yapılmayan çağrı (çağrısız genel kurul hariç), oylama yapılmaksızın karar alınması gibi hallerde toplantı ve toplantıda alınan kararlar yokluk yaptırımına tabi olur. Yine, çağrının TTSG’de bir gün önce ilan edilmesi, daha önce taahhütlü mektup dahil hiçbir yazı gönderilmemesi ve esas sözleşmede öngörülen başka bir mecrada ilan yapılmaması, çağrıdan hangi şirketin genel kurulu için çağrı yapıldığının anlaşılabilmesi, toplantı tarihi, saati veya gündemini içermeyen çağrının mevcut olduğu durumlarda da genel kurulda alınan kararlar yok hükmündedir. Keza, oylama yapılmadığı halde alınmış gibi yapılan kararlar ve bakanlık temsilcisinin bulunmasının zorunlu olduğu halde temsilci bulunmaksızın alınan kararlar da yok hükmündedir.¹⁹⁸ Ancak belirtmek gerekir ki, bakanlık temsilcisinin toplantıda bulunması ancak toplantı tutanağını imzalamaması halinde aşağıda değinileceği üzere genel kurul kararının geçerliliğini ilgilendirdiğinden alınan karar butlanla maluldür.¹⁹⁹

Doktrinde mülga TTK döneminde usulüne uygun olmayan davet ile yapılan toplantı kararlarının yokluk ile malul olacağı ifade edilmekteyken Yargıtay ise aksi görüşte iptal edilebilirlik yaptırımının uygulanması gerektiğini savunmaktaydı.²⁰⁰ Yokluk çıkarı olan

¹⁹⁷ **KIRCA/ŞEHİRALİ ÇELİK/ MANAVGAT**, Hükümsüzlük, s.5.

¹⁹⁸ **KIRCA/ŞEHİRALİ ÇELİK/ MANAVGAT**, Hükümsüzlük, s.9-10, **PULAŞLI, Hasan**, 6102 Sayılı Türk Ticaret Kanununa Göre Şirketler Hukuku Şerhi, (C.II), 3. Baskı, İstanbul 2018, s.1012 vd, **POROY/TEKİNALP/ÇAMOĞLU**, N.722a.

¹⁹⁹ **KIRCA/ŞEHİRALİ ÇELİK/ MANAVGAT**, Hükümsüzlük, s.53-54., Bakanlık temsilcisinin toplantıda bulunması ancak toplantı tutanağını imzalamaması halinde genel kurul kararının yok hükmünde olduğuna ilişkin bkz. **MOROĞLU**, Hükümsüzlük, s.124, Ayrıca toplantı gününden en az iki hafta önce çağrı yapılmamasının genel kurul kararının butlanı olduğunu yönelik bkz. **MOROĞLU**, Hükümsüzlük, s.151.

²⁰⁰ Yargıtay 11. H.D.’nin 17.10.1991 ve 10.12.2002 tarihli kararları ve eleştirisi için bkz. **MOROĞLU**, Hükümsüzlük, s.104 vd.

herkes tarafından her zaman ileri sürülebilir ve tespit ettirilebilir; hakim tarafından re'sen dikkate alınır. Tespit hükmü açıklayıcı niteliktedir.²⁰¹

2. Butlan

Bir hukuki işlemin hüküm ve sonuç doğurması, kurucu unsurlarının yanısıra geçerlilik unsurlarının da tam olmasına bağlıdır. Hukuki işlemin kurucu unsurları tam olsa bile eğer geçerlilik unsurlarında eksiklik bulunması halinde o hukuki işlem iptal veya butlan müeyyidesine tabidir. Butlan halinde hukuki işlemin kurucu unsurları tam olması sebebiyle işlem kurulmuştur ancak hukuk işlemin geçerlilik unsurlarının tam olmaması sebebiyle baştan itibaren hüküm ve sonuç doğurmaz.²⁰² TTK md. 447'de hangi hallerde alınan kararların butlan olacağı belirtilmişse de maddede sayılanlar numerus clausus ilkesinden değildir.

TTK md. 447; "*Genel kurulun, özellikle;*

- a) *Pay sahibinin, genel kurula katılma, asgari oy, dava ve kamundan kaynaklanan vazgeçilemez nitelikteki haklarını sınırlandıran veya ortadan kaldıran,*²⁰³
- b) *Pay sahibinin bilgi alma, inceleme ve denetleme haklarını, kanunen izin verilen ölçü dışında sınırlandıran,*²⁰⁴
- c) *Anonim şirketin temel yapısını bozan veya sermayenin korunması hükümlerine aykırı olan, kararları batıldır.*"

²⁰¹ **BAHTİYAR**, Ortaklıklar Hukuku, s.198, **MOROĞLU**, Hükümsüzlük, s.145-146.

²⁰² **KARAUZ**, **Agâh Kürşat**, Anonim Şirket Genel Kurul Kararlarının Butlanı, Akdeniz Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, Aralık 2013, Sayı:2, s.77-100, **KIRCA/ŞEHİRALİ ÇELİK/ MANAVGAT**, Hükümsüzlük, s.11.

²⁰³ Örnek vermek gerekirse, genel kurul toplantı davetinin iki haftadan daha kısa süre öncesinde gönderilmesine yönelik esas sözleşme değişikliği, pay sahibinin oy hakkını sınırlandıran veya ortadan sürekli olarak kaldıran genel kurul kararları, pay sahibinin şirketin feshi, genel kurul kararlarının iptalini dava etmek, kurucular ve yönetim kurulu aleyhine tazminat davası açma hakkını ortadan kaldıran kararlar, **MOROĞLU**, Hükümsüzlük, s.151-153.

²⁰⁴ Finansal tablolar, konsolide finansal tablolar, yönetim kurulunun yıllık faaliyet raporunun genel kurul toplantısından en az onbeş gün önce şirket merkez ve şubelerinde pay sahiplerinin incelemesinde hazır bulundurulmasını kısıtlayan veya tamamen kaldıran ana sözleşme değişikliği veya genel kurul kararları, **MOROĞLU**, Hükümsüzlük, s.153-154.

hükümünde yer alan “özellikle” ifadesi de yukarıda sayılan hallerin sınırlı sayı prensibi olmadığına kanaattir.²⁰⁵ Bu doğrultuda TBK md. 27’ye aykırı olan tüm hallerde anonim şirket genel kurulunun butlanı hale meydana gelecektir. Başka bir deyişle, emredici hükümler bağlamında aykırılığın mevcut olması halinde meydana gelen kararlar butlandır. Moroğlu, TTK md. 447/a-b’nin nisbi emredici hükümlere aykırılık, TTK md. 447/c’nin ise mutlak emredici hükümlere aykırılık olduğunu ifade etmektedir.²⁰⁶ Moroğlu maddenin a ve b bentlerinde yer alan “haklarını sınırlandıran veya ortadan kaldıran” ifadesinin nispi emredici hüküm olduğunun gerekçesinde bu hakların bir kez ihlal edilebileceğini ve bu halde alınan kararların iptal edilebilir olduğunu, c bendinde yer alan düzenlemede ise anonim şirketin temel yapısına ve sermayenin korunmasına ilişkin hükümler olduğundan bu hükümlerin kesin (mutlak) emredici hüküm olduğunu ifade etmektedir.²⁰⁷ Bâtil genel kurul kararları baştan itibaren hüküm doğurmazlar ve daha sonra sağlığa kavuşturulamazlar; mahkemece resen dikkate alınır; def’i olarak ileri sürülebilecekleri gibi süreye bağlı olmaksızın bir tespit davasının konusunu da oluşturabilirler.

Butlan davası da yokluk da olduğu gibi menfaati bulunan herkes tarafından tespiti için ikame edilebilir. Butlan ile yokluk arasındaki en büyük fark, yoklukta kurucu unsur bulunmamakta iken, butlanda ise geçerlilik şartlarından birinin eksikliğidir. Butlanda, yokluktan farklı olarak, şeklen mevcut bir genel kurul kararı meydana gelmiştir. Butlan, dürüstlük kurallarına aykırı olarak ileri sürülemez, fakat yokluk halinde dürüstlük kuralının bir etkisi yoktur.²⁰⁸

3. Askıda Hükümsüzlük

Bir hukuki işlemin meydana gelebilmesi için kurucu unsurlara ek olarak bir şart aranmaktaysa bu şart gerçekleşene kadar bu işlem askıda hükümsüz olur. Ancak ek şartın meydana gelmemesi halinde işlem tamamen hükümsüz olur. Örneğin TTK md 454’te öngörülen hallerde, genel kurul esas sözleşme değişikliği için aldığı karar, imtiyazlı pay

²⁰⁵ POROY/TEKİNALP/ÇAMOĞLU, N.722c, BAHTİYAR, Ortaklıklar Hukuku, s.199, MOROĞLU, Hükümsüzlük, s.157.

²⁰⁶ MOROĞLU, Hükümsüzlük, s.150-161.

²⁰⁷ MOROĞLU, Hükümsüzlük, s.150,155.

²⁰⁸ MOROĞLU, Hükümsüzlük, s.32.

sahiplerinin haklarına zarar verici nitelikte ise, kararın uygulanabilmesi, imtiyazlı pay sahiplerinin onay kararına ihtiyaç gösterir.²⁰⁹ Askıda hükümsüzlük haline bir diğer örnek ise TTK md. 455 uyarınca esas sözleşmenin değiştirilmesine dair genel kurul kararlarının tesciline ilişkindir. Alınan kararlar dış ilişkide ve iç ilişkide ancak tescil ile gerçekleşir.

4. İptal

TTK, mülga TTK düzenlemesi ile aynı düzenlemeyi içeren iptal davasına ilişkin hükümleri aynen korumuştur. TTK md. 445'te iptal sebeplerini, md. 446'da ise iptal davası açabilecek kişileri belirtmiştir. TTK md. 445'e göre; kanun veya esas sözleşme hükümlerine ve özellikle dürüstlük kuralına aykırı olan genel kurul kararları aleyhine, karar tarihinden itibaren üç ay içinde, şirket merkezinin bulunduğu yerdeki asliye ticaret mahkemesinde iptal davası açabilirler.

Burada önemle vurgulamak gerekir ki, önüne gelen bir iptal davasında hakimin yetkisi, kararın kanuna, esas sözleşmeye ve dürüstlük kuralına uygunlukla sınırlıdır. Dolayısıyla hakim, iptali istenen kararın isabetli, yerinde bir karar olup olmadığı konusunda inceleme yapamaz.²¹⁰

TTK md. 446'de iptal davasını açabilecek kişiler sayılmıştır. Anılan maddeye göre;

- a) *Toplantıda hazır bulunup da karara olumsuz oy veren ve bu muhalefetini tutanağa geçirten,*
- b) *Toplantıda hazır bulunsun veya bulunmasın, olumsuz oy kullanmış olsun ya da olmasın; çağrının usulüne göre yapılmadığını, gündemin gereği gibi ilan edilmediğini, genel kurula katılma yetkisi bulunmayan kişilerin veya temsilcilerinin toplantıya katılıp oy kullandıklarını, genel kurula katılmasına ve oy kullanmasına haksız olarak izin verilmediğini ve yukarıda sayılan aykırılıkların genel kurul kararının alınmasında etkili olduğunu ileri süren pay sahipleri,*
- c) *Yönetim kurulu,*

²⁰⁹ BAHTİYAR, Ortaklıklar Hukuku, s.203, MOROĞLU, Hükümsüzlük, s.33 vd.

²¹⁰ KIRCA/ŞEHİRALİ ÇELİK/MANAVGAT, Hükümsüzlük, s.63.

d) Kararların yerine getirilmesi, kişisel sorumluluğuna sebep olacaksa yönetim kurulu üyelerinden her biri,

iptal davası açabilir.

Kanuna aykırılıktan anlaşılması gerekenden Kırca/Şehirli Çelik/Manavgat sadece kanunların değil aynı zamanda kanun hükmünde kararnameler, uluslararası antlaşmalar, tüzükler, yönetmeliklerin de dahil edilmesi gerektiğini ve hatta yazısız ancak hukuk kuralı niteliği bulunan örf ve adet hukukunda kanuna aykırılık olarak değerlendirilmesi gerektiğini ifade etmektedir.²¹¹ Moroğlu ise, tüzük, yönetmelik, kararname, tebliğ gibi idari düzenlemelerin objektif hukuk kurallarına aykırılığın iptal sebebi olarak değerlendirilmemesi gerektiğini belirtmektedir.²¹²

5. Anonim Şirket Genel Kurul Yetersaylarına Aykırılık Yaptırımı

Anonim şirket genel kurul toplantı toplanma ve karar nisapları ile esas sözleşme ile ağırlaştırılan toplantı ve karar nisaplarına aykırılık konusunda mülga TTK’da olduğu gibi, TTK’da açık bir düzenleme bulunmamaktadır. Bu boşluk doktrinde yer alan görüşler ve Yargıtay içtihatları ile doldurulmuştur.

Mülga TTK döneminde doktrin ve Yargıtay tarafından kabul edilen ağırlıklı görüş kanunda öngörülen yetersayılara aykırılık halinde bu yaptırımın yokluk olduğu yönündeydi.²¹³ Doktrinde sadece Moroğlu kanunda öngörülen yetersayılara aykırılığın iptal edilebilir nitelikte olduğunu benimsemekteydi.²¹⁴ Yargıtay 11. Hukuk Dairesi’nin T. 24.09.1993, E. 1993/2532, K. 1993/5781 sayılı kararında; “Bir genel kurul kararından söz edilebilmesi için öncelikle pay sahiplerinin anasözleşmenin veya yasaların öngördüğü biçimde toplanmış ve karar almış olmaları gerekir. Eğer anasözleşmede

²¹¹ KIRCA/ŞEHİRALİ ÇELİK/MANAVGAT, Hükümsüzlük, s.64-65, örf ve adet hukukunun kanuna aykırı sayılmasına ilişkin ayrıca bkz. DOMANIÇ, s.881.

²¹² MOROĞLU, Hükümsüzlük, s.216.

²¹³ DOMANIÇ, s.902, POROY/TEKİNALP/ÇAMOĞLU, 7. Bası, N.691, YILDIZ, Genel Kurul Kararlarının İptali, s.82, İMREGÜN, Oğuz, Anonim Ortaklıklar, İstanbul 1984, s.149, ERİŞ, Gönen, Anonim Şirketler Hukuku, Açıklamalı-İçtihatlı-Uygulamalı, Ankara 1995, s.517. Detaylı açıklama için bkz. YILDIZ, Makalelerim, s.207 dn.92,93,94, BAHTİYAR, TTK 418/1 Hükümünün Değerlendirilmesi, s.67 dn.13,14.

²¹⁴ MOROĞLU, Hükümsüzlük 2. Baskı, s.81, dn.56, s.87, dn.74.

*öngörülen sayıda toplanılmamış ve karar alınmamışsa alınan karar hukuken geçerli bir karar olarak kabul edilemez. Diğer bir anlatımla; böyle bir karar yoklukla maluldür.”*²¹⁵ ifadesiyle mülga TTK döneminde Yargıtay’ın görüşü de kanundaki toplantı karar yetersayılarına aykırılık yaptırımının yokluk olduğu açıkça ifade edilmiştir.

Yıldız, önceleri yetersayılara aykırılık halinde yokluk hükmünün uygulanması gerektiğini belirtmişse de, daha sonrasında Moroğlu’nun öncüsü olduğu iptal edilebilirlik görüşünün hukuki güvenlik ve manfaatlere dengesi bakımından daha uygun ve savunulabilir olduğunu kabul etmiştir.²¹⁶

Doktrinde bazı yazarlar mülga TTK döneminde kanunda öngörülen toplantı ve karar nisaplarına aykırılık halinde hukuki yaptırımının yokluk ancak esas sözleşme ile ağırlaştırılan toplantı ve karar nisaplarına aykırılık halinde ise iptal edilebilirlik yaptırımının uygulanması gerektiğini ifade etmektedir.²¹⁷

TTK döneminde de mülga kanun döneminde olduğu gibi doktrinde farklı görüşler mevcut olmakla birlikte ağırlıklı olan ve Yargıtay’ın görüşü yokluktur. Doktrinde yer alan görüşleri izah etmek gerekirse;

Biçer/Hamamcıoğlu, toplantı ve karar yetersayılarının genel kurulun irade beyanının ortaya çıkması bakımından gerekli ve zorunlu olan unsurlar olduğu kabul edilirse, yetersayılara aykırılığın yaptırımının da yokluk olduğu sonucuna varılabilecektir.²¹⁸

Poroy/Çamoğlu/Tekinalp, “*eğer ortaklar yasal bir GK olarak toplanmamışlarsa, örneğin yetkili organın çağrısı veya toplantının bir gündemi olmaksızın, bir anma gününde bir araya gelen ortaklar bir karar alıp imzalamışlarsa (TTK md. 416 uyarınca yüzde yüz katılımı yapılan çağrısız GK hariç) bu karar hukuken yoktur. Yine bunun gibi toplantı veya karar yetersayılarının sağlanamadığı kararlarla (gerektiği halde) Bakanlık temsilcisinin katılmadığı toplantılarda alınan kararlar da yok hükmündedir”* diyerek

²¹⁵ Aynı yönde kararları için bkz. Y. 11. H.D. T. 24.03.1994, E. 1994/6147, K. 1994/2195, Y. 11. H.D. T. 12.05.1994, E. 1993/4926, K. 1994/4130, Y. 11. H.D. T. 20.10.1995, E. 1995/4655, K. 1995/789 (Yıldız, Makalelerim, s.208-209).

²¹⁶ YILDIZ, Makalelerim, s.208.

²¹⁷ İMREGÜN, s.331, YILDIZ, Genel Kurul Kararlarının İptali, s.134-135, ERİŞ, s.503.

²¹⁸ BİÇER/HAMAMCIOĞLU, Yetersayılar, s.117.

toplantı ve karar yetersayılarına aykırı olarak alınan kararların yoklukla sakat olacağını ifade etmiştir.²¹⁹

Kırca/Şehirli Çelik/Manavgat, “*Toplantı veya karar yetersayısına uyulmaksızın alınan kararlar yoktur. Benzetme yaparsak, hukuki işlemlerin tartışmasız kurucu unsuru olan irade beyanı, genel kurulu kararlarında bir öneriye ancak kanunda veya esas sözleşmede belirtilen sayıda olumlu oyun verilmesine karşılık gelmektedir, bu sayıda olumlu oyun verilmesiyle varlık kazanmaktadır.*” ifadesiyle alınan kararların yok hükmünde olduğunu belirtmiştir.²²⁰

Şener ise, genel kurul kararlarının alınması sırasında kurucu şekli nitelikteki emredici hükümlere uyulmaması durumunda alınan kararların yoklukla sakat olduğunu ve kanunda öngörülen yetersayılara uyulmaması halinde alınan kararların yok hükmünde olacağını ifade etmiştir.²²¹

Kendigelen de genel kurul kararlarında esas sözleşme ile belirlenen veya kanunda öngörülen nisaplara aykırılık halinde yokluk yaptırımının uygulanması gerektiği kanaatindedir. Kendigelen bu görüşünün gerekçesini şu şekilde açıklamaktadır: “*Zira bir hukuki işlemin şekli unsurlarını belirleyen emredici hukuk kurallarına aykırılık sebebiyle hukuki işlemin mevcudiyet kazanamaması halinde hukuki işlemin yokluğundan söz edilir.*”²²² Kendigelen anılan eserinde vermiş olduğu mütalaaya konu uyuşmazlık hakkında Bakırköy (Kapatılan) 20. Asliye Ticaret Mahkemesi’nin T. 14.05.2014, E. 2013/469, K. 2014/118 sayılı ilamına yer vermiş olup, kararda davaya konu yokluk ve geçersizlik talebinin reddine karar verilmiştir. Ancak adı geçen eserin yayım tarihinde Yargıtay’da incelemede olduğundan kararın akıbetinin yazılması mümkün olmamıştır. Ancak dosyanın Yargıtay 11. Hukuk Dairesi’nin T. 08.10.2015, E. 2014/13505, K. 2015/10256 sayılı ilamında incelenmesi neticesinde ilgili kararın Yargıtay’ın yerleşik içtihatlarına aykırı olduğu gerekçesi ile anılan hukuka aykırılığın yaptırımının yokluk olduğu isabetle tespit edilmiştir.

²¹⁹ POROY/TEKİNALP/ÇAMOĞLU, N.722a.

²²⁰ KIRCA/ŞEHİRALİ-ÇELİK/MANAVGAT, Hükümsüzlük, s.10.

²²¹ ŞENER, Oruç Hami, Teorik ve Uygulamalı Ortaklıklar Hukuku Ders Kitabı, 2. Baskı, Ankara 2015, s.525.

²²² KENDİGELEN, Mütalaalar, s.93.

Yıldız ise makalesinde, esas sözleşme ile öngörülen toplantı ve karar nisaplarına aykırılık halinde, esas sözleşmeye aykırılık yaptırımının TTK’da iptal edilebilirlik olarak düzenlendiğini bu nedenle de, esas sözleşmede öngörülen toplantı ve karar nisaplarına aykırılık halinde alınan kararların iptal edilebilir olduğunu açıklamıştır.²²³

Yargıtay 11. Hukuk Dairesi’nin T. 06.09.2013, E. 2013/2111, K. 2013/15128 sayılı ilamında; *“somut uyuşmazlıkta ana sözleşme hükmü %75 nisapla değiştirilmediğinden bu hususta alınan karar yok hükmündedir.”* ifadesiyle esas sözleşmede veya kanunda belirtilen nisaplara aykırılık halinde genel kurul kararlarının yokluk ile sakatlanacağına ilişkin Yargıtay’ın yerleşik içtihatı halinde gelmiş uygulaması açıklanmıştır. Yukarıda yer alan görüşler doğrultusunda doktrinde ağırlıklı görüş ve Yargıtay’ın görüşü genel kurul toplantı ve karar yetersayılarına aykırılık yaptırımının yokluk olduğu yönündedir.²²⁴ Ancak Yargıtay’ın toplantı ve karar nisaplarına aykırılık halinde bu aykırılık yaptırımının iptal edilebilirlik olduğu yönünde kararları da mevcuttur.²²⁵

Yargıtay Hukuk Genel Kurulu’nun T. 20.11.2012, E. 2011/11-825, K. 2012/998 sayılı kararında; *“Ana sözleşme ortaklar arasında yapılmış bir sözleşme niteliğinde olup, uyulması zorunlu bulunduğundan, gerekli karar nisabını taşımayan kararlar iptali kabil değil, yoklukla sakat kararlardır. Mahkemece bu husus gözden kaçırılarak, ana sözleşmenin emredici hükmüne aykırı olarak karar verilmesi hatalı olmuştur.”* açıklamasıyla esas sözleşmeye aykırılık halinde yaptırım yokluk olacağı Yargıtay’ın önceki kararlarında olduğu gibi ifade edilmiştir. Ancak anılan kararda *“ana sözleşmenin emredici nitelikte”* olduğundan bahsedilmiştir. Bilindiği üzere, emredici hükümler kanunlarla belirlenen ve aksine düzenleme yapılamayan, yapıldığı taktirde butlanla malul olan kararlardır. Yargıtay kararındaki ilk cümlede esas sözleşme hükmünün uyulması zorunluluğundan bahsedilerek ana sözleşmenin ortaklar açısından emredici bir hüküm olduğu belirtilmiştir. Ancak şirket esas sözleşmesi TTK’da ya da esas sözleşmede belirlenen genel kurul toplantı ve karar nisaplarıyla değiştirilebilir iken, Yargıtay

²²³ YILDIZ, Makalelerim, s.213-215.

²²⁴ Ayrıca bkz. PULAŞLI, Genel Esaslar, s.390, BAHTİYAR, Ortaklıklar Hukuku, s.196, Y. 11. H.D. T. 24.09.1993, E. 1992/5419, K. 1993/5826, 11.H.D. T. 20.10.1995, E. 1995/4655, K. 1995/7789, 11.H.D. T. 01.10.2001, E. 2001/7442, K. 2001/7269, HGK, T. 12.03.2008, E. 2008/11-246, K. 2008/239, 11.H.D. T. 21.03.2016, E. 2015/15625, K. 2016/3083 (Kazancı İçtihat Bankası), (YILDIZ, Makalelerim, s.208-209, dn.96-97-98).

²²⁵ Y. H.G.K. T. 20.03.1996, E. 1995/11-1113, K. 1996/173 (YILDIZ, Makalelerim, s.210-211).

tarafından esas sözleşmenin ortaklar açısından emredici nitelikte olduğundan bahsedilmesi ve emredici hükme aykırılık halinde butlanla malul olarak ifade edilmesi gereken kararda karar nisabına aykırılık yaptırımının yokluk olarak açıklanmasının karar içerisinde çelişki içerdiği kanaatindeyim.

Moroğlu, toplantı yetersayısına ilişkin olarak, TTK md. 418 ile md. 421'in genel kurul toplantılarına uzak kalan halihazır pay sahiplerinin korunması amacını taşıdığını, pay sahiplerine iptal davası açma hakkı verildiği için yokluk yaptırımının düşünülmemesi gerektiğini, ayrıca TTK md. 446/b hükmünün genel kurula katılmamış olan kişilere de iptal hakkı verdiğini; kanunun toplantı yetersayısı ile ilgili hükümlerine aykırılık halinde genel kurulun ve bu kurulda alınan kararların yokluğundan söz edilemeyeceğini, burada hatalı olarak toplanan bir genel kurulun varlığından söz edilebileceğini belirterek, bu kurulda alınan kararların da iptal edilebileceği sonucuna varmaktadır yalnızca pay sahiplerinin çıkarlarını kolladığı için yetersayılara ilişkin hükümlere aykırılığın iptal davasına yol açacağı görüşündedir.²²⁶

Pulaşlı ise, kanunda belirtilen yetersayılara aykırılık halinde alınan kararların yok hükmünde olduğunu ifade etmekle birlikte, esas sözleşme ile arttırılan toplantı ve karar nisaplarına aykırılık halinde alınan kararların iptal edilebileceği görüşündedir.²²⁷

Kanaatimce, toplantı ve karar nisapları bir geçerlilik şartı değil, bir kurucu unsurdur. Nisaplara uyulmaksızın alınan kararlar da -kanuna veya esas sözleşme ile ağırlaştırılıp ağırlaştırılmadığı ayrımı yapılmaksızın- bu doğrultuda kurucu şart eksikliğinden geçersiz olacak ve bu durumda yokluk yaptırımı uygulama alanı bulacaktır.

6. Hükümsüz Kararların Ticaret Siciline Tescili

Genel kurul kararlarının usulüne uygun olarak ticaret siciline tescili gerekmektedir. Ticaret Siciliği Yönetmeliği md. 34/1'de ticaret sicil görevlilerinin yükümlülükleri

²²⁶ MOROĞLU, Hükümsüzlük, s.120-123.

²²⁷ PULAŞLI, Şerh, s. 488 vd., Aynı yönde bkz. BİLGİLİ/DEMİRKAPI, Şirketler Hukuku, s. 343-352, YHGK, T. 20.11.2002, E. 11-825, K. 2002/998.

belirtilmiştir. Anılan maddeye göre müdür ve müdür yardımcıları, tescil için aranan kanuni şartların var olup olmadığını aşağıdaki hususları da dikkate alarak inceler:

- a) Tescili istenen olgunun kanuni olarak sicile kaydı gerekli bir olgu olup olmadığı.
- b) Tescil isteminin Kanun ve bu Yönetmelikte öngörüldüğü şekilde ve ilgililer tarafından yapılıp yapılmadığı.
- c) Tescil için Kanun, bu Yönetmelik ve ilgili diğer mevzuatta öngörülen belgelerin ve harç makbuzunun bulunup bulunmadığı.
- ç) Tescil edilecek olgunun şirket sözleşmesine ve Kanunun emredici hükümlerine aykırı bulunup bulunmadığı, tescil edilecek olgu bir ticaret şirketinin organ kararına dayanmakta ise, kararın şirket sözleşmesine ve Kanunun emredici hükümlerine uygun alınıp alınmadığı.
- d) Tescil edilecek olguların gerçeği tam olarak yansıtıp yansıtmadığı, üçüncü kişilerde yanlış bir izlenim yaratacak nitelik taşıyıp taşımadığı ve kamu düzenine aykırı olup olmadığı.
- e) Ticaret şirketinin tescilinde, özellikle şirket sözleşmesinin, Kanunun emredici hükümlerine aykırı olup olmadığı, Kanunun bulunmasını zorunlu kıldığı, hükümleri içerip içermediği.
- f) Tescil edilecek olgunun Bakanlığın veya diğer resmi kurumların iznine ya da uygun görüşüne tabi olması halinde, söz konusu iznin veya uygun görüşün alınıp alınmadığı.

Moroğlu'na göre, baştan itibaren hiçbir hüküm doğurmayan ve sonradan da eksikliğin tamamlanması ihtimali bulunmayan genel kurul kararlarının ticaret siciline tescili mümkün değildir. Ancak kararın iptal edilebilir olması halinde, hak düşürücü üç aylık sürenin geçip geçmediği veya tutanakta muhalefet şartının bulunup bulunmadığı ile ilgili farklı değerlendirmelere göre tescil işleminin yapılabileceği veya yapılamayacağına değerlendirilmesi gerektiği ifade edilmiştir.²²⁸

Teoman mülga TTK döneminde ticaret sicil müdürlüklerine hiç de gerekli olmayan bir takdir yetkisi verildiğini, yargılama gerektiren bir konu hakkında ticaret sicil müdürlüğünün yetkisinin bulunmadığını, iptal edilebilir kararlar bakımından sicil

²²⁸ MOROĞLU, Hükümsüzlük, s.359 vd.

müdürlüğüne ilgililerin çıkarlarını korumak hakkında bir görev verilmediğini ancak sicil müdürünün yok veya butlanla malul olan genel kurul kararının tescilinden kaçınabileceğini ifade etmiştir.²²⁹

Kırca/Şehirli Çelik/Manavgat ise, TSY'nin md. 34/1-ç bendi uyarınca, genel kurul kararlarını incelemesi ve genel kurul kararlarının bu bende aykırı olması halinde, ticaret sicil görevlisinin tescil talebini reddetmesi gerektiğini ifade etmektedir. TTK md. 32/1 'de yer alan "sicil müdürü tescil için aranan kanuni şartların var olup olmadığını incelemekle yükümlüdür." düzenlemesi ile TSY md. 34 ile birlikte geniş anlamda yorumlanması gerektiğini ifade etmektedir. Sicil müdürünün denetim yetkisinin kapsamının tayininde butlan, yokluk ile iptal edilebilir kararlar arasında bir ayırım yapılmasına gerek olmadığı yönünde nihai kararını belirtmiştir.²³⁰

Kendigelen de, yokluk ile sakatlanmış bir genel kurul kararının hukuki alemde hiçbir sonuç doğuramayacağından böyle bir kararın tescilinin talep edilmesi halinde sicil memurunun talebi reddetmekle yükümlü olduğunu ifade etmektedir.²³¹

Yargıtay'ın ise konu hakkında yokluk ve butlanla malul kararlara ilişkin taleplerin reddedilmesi gerektiği yönünde kararları mevcut iken, genel kurul kararının iptali söz konusu olduğunda vermiş olduğu farklı kararları mevcuttur.

Yargıtay 11. Hukuk Dairesi'nin T. 21.10.2005, E. 2004/11672, K. 2005/10136 sayılı kararında açıkça butlan veya yoklukla malul olan kararların tescil isteminin reddedilmesi gerektiği şu ifade edilmiştir: "*TTK.nun 34 ncü maddesi uyarınca Ticaret Sicil Memurluğu yasal şartların mevcut olup olmadığını esas bakımından da incelemekle yükümlüdür. Ticaret Sicil Memurluğu ortaklıklarla ilgili başvurularda tescili istenen hususun yok veya butlan ile malül olduğunu tesbit ettiğinde tecil istemini ret etmek durumundadır. Aynı Yasa'nın 389 ve 391 nci maddeleri hükmünce ise, sermaye artırımına ilişkin genel kurul*

²²⁹ **TEOMAN, Ömer**, Ticaret Sicil Müdürü Anonim Ortaklık Genel Kurulunun İptal Edilebilir Bir Kararını Tescilden Kaçınabilir Mi? Prof. Dr. Rona Serozan'a Armağan, Cışt:2 İstanbul 2010, s.1701 vd. karşı yönde bkz. **BİLGE, Mehmet Emin**, Ticaret Sicili, İstanbul 1999.

²³⁰ **KIRCA/ŞEHİRALİ ÇELİK/MANAVGAT**, Hükümsüzlük, s.294 vd.

²³¹ **KENDİGELEN**, Mütalaalar, s.95.

kararının imtiyazlı pay sahipleri genel kurulunca onanması gerekmekte olup, bu yöndeki düzenlemede emredici mahiyettedir.”

Yargıtay 11. Hukuk Dairesi'nin T. 13.10.1982, E. 1982/3701, K. 1982/3867 sayılı kararında esas sözleşme ile arttırılan ve bu nedenle iptal edilebilir bir karar niteliğinde olduğundan bahsedilen genel kurul kararının tescil isteminin reddedilmesi gerektiği şu şekilde ifade edilmiştir: *“Sicil memuru ana sözleşmeye aykırı, ancak kanuna uygun tescili gerekli bir kararla karşılaştığı zaman ortakların ve 3. kişilerin yararlarını karşılaştırarak takdir hakkını kullanacak veya tescil edecek ya da tescil isteğini reddedecektir. Aynı görüşte; DR. Erdoğan Moroğlu (Anonim Ortaklıkta Genel Kurul kararlarının hükümsüzlüğü, 1967, sh. 144). Olayda, sicil memuru, ana sözleşmenin geçerli olan 22. maddesindeki oy nisabına aykırı seçim sonuçlarını tescil ettiği takdirde, tescil edilen yönetim kurulu şirket adına bir takım fiili ve hukuki işlemlere girişebilecek ve sonuçta bu genel kurul kararı iptal edilirse ilgililer ve 3. kişiler zarara uğramak tehlikesi ile karşı karşıya kalabileceklerdir. Bu itibarla sicil memurunun takdirini yerinde kullanarak tescil isteğini haklı nedenlerle reddettiğinin kabulü ile mahkeme hükmünün bozulmasına karar vermek gerekmiştir.”*

Yargıtay 11. Hukuk Dairesi'nin T. 24.04.1989, E. 1988/9611, K. 1989/2486 sayılı kararında, ticaret sicili memurunun inceleme yetkisinin emredici hükümlere aykırılık ile sınırlı olduğu bu nedenle iptal edilebilir karar niteliğindeki kararın tescil talebinin reddine karar verilmesi gerektiği şu şekilde ifade edilmiştir: *“Ticaret Sicil Memurları, TTK.nun 34.; Nizamnamesininin 28. maddesi hükmünce kanuni şartların mevcut olup olmadığını tescil sırasında incelemekle mükellef iseler de, memurların bu yetkisi, emredici hükümlere aykırılık olup olmadığı hususuyla sınırlı bulunmaktadır. Bunun dışında iptal davasına konu teşkil edecek aykırılıklar bakımından sicil memurlarının resen hareketle tescilden imtina etmeleri bahse konu değildir. İlgili şahıslarca bir iptal davası açılmadığına göre, Ticaret Sicil Memuru tarafından genel kurul kararının tescili talebinin reddedilmesi doğru bulunmadığından davanın kabulü gerekirken reddine karar verilmesi isabetli olmadığından kararın bu sebeple bozulması gerekmiştir.”*

X. SONUÇ

Genel kurul, anonim şirket pay sahiplerinin iradesini ortaya koyan ve şirketin önemli konularda yapacağı hukuki işlemlerin belirlenmesini sağlamaktadır. Kanunkoyucu pay sahiplerinin iradesini o kadar önemsemiştir ki, genel kurul toplantılarının yapılmamasını bir fesih sebebi olarak düzenlemiştir. İşte bu iradenin hukuka uygun olarak vücuda getirilebilmesi TTK, BTY, SerPK ve diğer mevzuatlar çerçevesinde toplantıya katılacakların, toplantıya çağırma yetkili kişilerin, toplantıya çağrı usullerinin ve toplantının yönetilmesi gibi başlıca kurallara uyulması gerekmektedir. Çünkü genel kurulda alınan kararların usul ve esaslara aykırılık etmesi halinde ortada geçerli bir irade beyanı bulunmadığı sorunu gündeme gelecek ve işlemlerin yokluk, butlan, askıda hükümsüzlük ve iptal edilebilirlik yaptırımı ile karşılaşma ihtimali ortaya çıkacaktır.

TTK ile genel kurula katılacaklar, çağırma yetkili kişiler, toplantıda bulunması gereken kişiler, genel kurulun yapılma usulleriyle ilgili birçok yeni düzenleme getirilmiştir. Bunlardan ilki, mülga TTK'nun 365. maddesinde denetçilerin de olağanüstü genel kurul toplantı davetinde bulunma hakkı bulunmaktayken, yeni düzenleme ile denetçilerin toplantı davet hakkına ilişkin hüküm kaldırılmış olmasıdır.

İkinci olarak, yeni düzenleme ile bakanlık temsilcisinin genel kurul toplantılarına katılması yönünden anonim şirketlerin hangi nitelik ve özelliklere sahip olduğu açısından farklılık gösterecek ve TTK md. 333 uyarınca bağımsız denetime tabi olan şirketler açısından genel kurul toplantılarında bakanlık temsilcisinin bulunması zorunluluğu uygulanacaktır.

Üçüncü olarak, TTK md. 434 hükmü ile oy hakkı pay sahibinin paylarının toplam itibari değer kadar olacağı ifade edilmiştir. Yeni düzenleme ile mülga TTK'daki pay sisteminden pay sahibinin paylarının toplam itibari değeri sistemine geçilmiştir.

Dördüncü olarak, TTK md. 1527 uyarınca anonim ortaklıklarda genel kurullara elektronik ortamda genel kurulun yapıldığı sürede katılma, öneride bulunma, görüş açıklama ve oy verme imkânı tanınmıştır. Ayrıca kanunkoyucu halka açık anonim şirketler açısından bu hükmün uygulanmasını zorunlu hale getirmiştir.

Beşinci olarak ise, TTK md. 447’de sayılan ancak sınırlı olmayan şartlar ile TBK md. 27’ye aykırı olan tüm hallerde doktrin ve Yargıtay içtihatlarıyla genel kurul kararlarının butlanına ilişkin yasal düzenleme yapılmıştır.

Genel kurul toplantılarında görüşülecek konular hakkında toplantı ve karar yetersayı nisaplarının genel olarak düzenlendiği TTK md. 418 ile esas sözleşme değişikliklerine ilişkin düzenleme içeren md. 421 ile birçok konu aynı başlık altında toplanmıştır. Ayrıca önemli miktarda şirket aktiflerinin toptan satış kararı, esas sermayenin azaltılması gibi bazı kararlarda TTK md. 421 atfı ile uygulama alanı bulmaktadır. Yine özel düzenlemelerde yer alan birleşme, bölünme, tür değiştirme, imtiyazlı pay sahipleri özel kurul toplantısı kararları, tasfiyeden dönülmesi kararları da TTK’da kendi özel nisaplarını haiz genel kurul kararlarıdır. Doktrinde farklı şekillerde ifade edildiği üzere düzenlenen genel kurullardaki toplantı ve karar yetersayılarının toplantı süresince korunması gerekmektedir. Toplantı ve yetersayı nisaplarına TTK düzenlemesine veya esas sözleşme ile arttırılan nisaplara ilişkin aykırılık halinde -doktrinde farklı görüşler bulunmakla birlikte- yokluk yaptırımına tabi olacak ve hukuku işlem niteliğindenki genel kurul başından itibaren hiçbir sonuç doğurmamış olacaktır. Bu durumun genel ifadesi, pay sahiplerinin iradesi açıklanamaması ve anonim şirketin ticari faaliyetinin -kuvevetle muhtemel- olumsuz yönde etkilenmesi söz konusu olacaktır.

Sonuç olarak, şirket yönetim işleyişinin en önemli unsurlarından olan genel kurul toplantılarının yapılması noktasında, alınacak kararların hukuken geçerli ve uygulanabilir olması açısından, kanun tarafından düzenlenen tüm şartların yerine getirilmesi ve öngörülen kurallara uyulması gerekmektedir. Kalemeye alınan bu tez ile uyulması gereken kurallar ortaya konulmuş, sağlanması gereken şartlara değinilmiş, öğreti ve Yargıtay Kararları ile verilen örnekler ile konu geniş bir şekilde incelenmiştir.

ANONİM ŞİRKETLERDE TOPLANTI VE KARAR NİSAPLARI TABLOSU²³²

Anonim Şirket Genel Kurul Kararları	1. Toplantı Nisabı	2. Toplantı Nisabı	Karar Nisabı
Olağan Genel Kurul (TTK md. 418)	1/4	Nisap aranmaz	Toplantıda hazır bulunanların çoğunluğu
Esas sözleşme değişiklikleri (TTK md. 421)	1/2	1/3	Toplantıda hazır bulunanların çoğunluğu
Tasfiye halinde genel kurul (TTK md. 546/3)	1/4	Nisap aranmaz	Toplantıda hazır bulunanların çoğunluğu
<i>Pay senetleri menkul kıymet borsalarında işlem gören anonim şirketlerde;</i>			
Sermayesinin artırılması ve kayıtlı sermaye tavanının yükseltilmesine ilişkin esas sözleşme değişiklikleri (TTK md. 421/5)	1/4	Nisap aranmaz	Toplantıda hazır bulunanların çoğunluğu
Birleşmeye, bölünmeye ve tür değiştirmeye ilişkin kararlar (TTK md. 421/5)	1/4	Nisap aranmaz	Toplantıda hazır bulunanların çoğunluğu

²³² <http://www.ymm.com.tr/upload/sirkuler/52561178.pdf> (Erişim: 28.11.2017)

Anonim Şirket Genel Kurul Kararları	Toplantı Nisabı	Karar Nisabı
Bilanço zararlarının kapatılması için yükümlülük ve ikincil yükümlülük koyan kararlar (TTK md. 421/2)	Oybirliği	Oybirliği
Şirketin merkezinin yurt dışına taşınmasına ilişkin kararlar (TTK md. 421/2)	Oybirliği	Oybirliği
Şirketin işletme konusunun tamamen değiştirilmesi (TTK md. 421/3)	Sermayenin en az %75'ini oluşturan pay sahiplerinin veya temsilcilerinin katılımı	Sermayenin en az %75'ini oluşturan payların sahiplerinin veya temsilcilerinin olumlu oylarıyla
İmtiyazlı pay oluşturulması (TTK md. 421/3)	Sermayenin en az %75'ini oluşturan pay sahiplerinin veya temsilcilerinin katılımı	Sermayenin en az %75'ini oluşturan payların sahiplerinin veya temsilcilerinin olumlu oylarıyla
Nama yazılı payların devrinin sınırlandırılması (TTK md. 421/3)	Sermayenin en az %75'ini oluşturan pay sahiplerinin veya temsilcilerinin katılımı	Sermayenin en az %75'ini oluşturan payların sahiplerinin veya temsilcilerinin olumlu oylarıyla
Sermayenin azaltılması (TTK md. 473/3)	Sermayenin en az %75'ini oluşturan pay sahiplerinin veya temsilcilerinin katılımı	Sermayenin en az %75'ini oluşturan payların sahiplerinin veya temsilcilerinin olumlu oylarıyla

<p>Özel Kanun hükümleri saklı kalmak kaydıyla, esas sözleşmede aksi düzenlenmedikçe, her çeşidi ile tahviller, finansman bonoları, varlığa dayalı senetler, iskonto esaslı üzerine düzenlenenler de dahil diğer borçlanma senetleri, alma ve değiştirme hakkını haiz senetler ile her çeşit menkul kıymetlerin ihracı veya bu hususta yönetim kuruluna yetki verilmesine ilişkin genel kurul kararları (TTK md. 504)</p>	<p>Sermayenin en az %75'ini oluşturan pay sahiplerinin veya temsilcilerinin katılımı</p>	<p>Sermayenin en az %75'ini oluşturan payların sahiplerinin veya temsilcilerinin olumlu oylarıyla</p>
<p>Fesih ve tasfiye genel kurulu (TTK md. 529/1-d)</p>	<p>Sermayenin en az %75'ini oluşturan pay sahiplerinin veya temsilcilerinin katılımı</p>	<p>Sermayenin en az %75'ini oluşturan payların sahiplerinin veya temsilcilerinin olumlu oylarıyla</p>
<p>Şirketin tescilinden itibaren iki yıl içinde bir işletme veya ayının, sermayenin onda birini aşan bir bedel karşılığında devralınmasına veya kiralanmasına ilişkin sözleşmelerin onaylanması (TTK md.356/3)</p>	<p>Sermayenin en az %75'ini oluşturan pay sahiplerinin veya temsilcilerinin katılımı</p>	<p>Sermayenin en az %75'ini oluşturan payların sahiplerinin veya temsilcilerinin olumlu oylarıyla</p>
<p>Önemli miktarda şirket aktiflerinin toptan satış kararı (TTK md. 538/2)</p>	<p>Sermayenin en az %75'ini oluşturan pay sahiplerinin veya temsilcilerinin katılımı</p>	<p>Sermayenin en az %75'ini oluşturan pay sahiplerinin ya da temsilcilerinin olumlu oylarıyla</p>

Tasfiyeden dönülmesi (TTK md. 548/1)	Sermayenin en az %60'ını oluşturan pay sahiplerinin veya temsilcilerinin katılımı	Sermayenin en az %60'ının oyu
İmtiyazlı pay sahipleri özel kurul toplantısı kararları (TTK md. 454/3)	İmtiyazlı payları temsil eden sermayenin en az %60'ına sahip pay sahiplerinin veya temsilcilerinin katılımı	Toplantıda temsil edilen payların çoğunluğunun olumlu oyu
Genel kurulun, sermayenin artırımına ilişkin kararı ile haklı nedenin bulunması halinde pay sahibinin rüçhan hakkının sınırlandırılması veya kaldırılması (TTK md. 461/2)	Sermayenin en az %60'ını oluşturan pay sahiplerinin veya temsilcilerinin katılımı	Sermayenin en az %60'ının oyu
Birleşme Kararı (TTK md. 151/a)	Esas veya çıkarılmış sermayenin çoğunluğunun katılımı	Genel Kurulda mevcut oyların $\frac{3}{4}$ 'ü
Bölünme Sözleşmesi veya bölünme planının onanması ile ilgili genel kurul (TTK md. 173/2)	Esas veya çıkarılmış sermayenin çoğunluğunun katılımı	Genel Kurulda mevcut oyların $\frac{3}{4}$ 'ü
Oranın korunmadığı bölünmede onama kararı (TTK md. 173/3)	Esas veya çıkarılmış sermayenin çoğunluğunun katılımı	Devreden şirkette oy hakkını haiz ortakların en az %90'nı

Tür değiştirme kararı (TTK md. 189/1-a)	Esas veya çıkarılmış sermayenin 2/3'nü karşılaması Şartıyla	Genel Kurulda mevcut oyların 2/3'ü
Anonim Şirketin kooperatife dönüşmesine ilişkin karar (TTK md. 189/1-b)	Tüm ortakların onayı	Tüm ortakların onayı

KAYNAKÇA

ADIGÜZEL, Burak, Anonim Şirketlerde Rüçhan Hakkının Sınırlanması veya Kaldırılması, Gazi Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi C. XVIII, Yıl: 2014, Sayı. 1

ARI, Zekeriyya, Türk Ticaret Kanunu Tasarısının Elektronik Ortama İlişkin Hükmü (Tasarı m. 1527) ve Sanal Genel Kurul, Erzincan Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, Aralık 2009, Cilt:XIII, Sayı:3-4

AYOĞLU, Tolga, Önemli Miktarda Şirket Varlığının Satışında Genel Kurul Kararının Hukuki Niteliği, Kadir Has Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, Cilt:5, Sayı:1, Haziran 2017

BAHTİYAR, Mehmet, Anonim Şirket Genel Kurulunda Toplantı Yetersayısının “Toplantı Süresince Korunması” Şartına İlişkin TTK 418/1 Hükmünün Değerlendirilmesi, Prof. Dr. Hamdi Yasaman’a Armağan, İstanbul 2017 (TTK 418/1 Hükmünün Değerlendirilmesi)

BAHTİYAR, Mehmet, Ortaklıklar Hukuku, 12. Baskı, İstanbul 2017 (Ortaklıklar Hukuku)

BAHTİYAR, Mehmet/HAMAMCIOĞLU, Esra, Anonim Ortaklık Genel Kurul Toplantıları, 2. Baskı, İstanbul 2014

BİÇER, Levent/HAMAMCIOĞLU, Esra, Anonim Ortaklık Genel Kurul Toplantılarında Uygulanan Yetersayılar ve Bazı Değerlendirmeler Bahçeşehir Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, Ocak-Şubat 2017, Sayı:149-150 (Yetersayılar)

BİÇER, Levent/HAMAMCIOĞLU, Esra, Anonim Ortaklıklarda Genel Kurulun Devredilemez Yetkileri Kapsamında Önemli Miktarda Şirket Varlığının Toptan Satışı ve Uygulama Alanı (TTK md.408/2-f),, Kadir Has Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, Sayı:1, Haziran 2013 (Önemli Miktarda Şirket Varlığının Toptan Satışı)

BİLGE, Mehmet Emin, Ticaret Sicili, İstanbul 1999

BİLGİLİ, Fatih/DEMİRKAPI, Ertan, Şirketler Hukuku, 9. Baskı, Bursa 2013 (Şirketler Hukuku)

- BİLGİLİ, Fatih/DEMİRKAPI, Ertan,** Ticaret Hukuku Bilgisi, 12. Baskı, Bursa 2017
- COŞGUN KARAMAN, Özlem,** Anonim Şirketin Tasfiyesi, 1. Baskı, Ankara 2015
- ÇAMOĞLU, Ersin,** Yeni Türk Ticaret Kanununda Anonim Ortaklık Genel Kurulunda Nisaplar, Yaklaşım Dergisi, Ocak 2013, Sayı:241
- ÇEKER, Mustafa,** Anonim Ortaklıkta Oy Hakkı ve Kullanılması, Ankara 2000
- ÇEKER, Mustafa,** Ticaret Hukuku Genel Esaslar, 4. Baskı, Adana 2016
- ÇOŞTAN, Hülya,** Yeni Türk Ticaret Kanunu'na Göre Birleşme, Bölünme ve Tür Değiştirme Kararları, 3. Baskı Ankara 2013
- DOMANIÇ, Hayri,** Anonim Şirketler Hukuku ve Uygulaması TTK Şerhi II, İstanbul 1988
- DURAL, Halil Ali,** Anonim Şirketin Önemli Miktarda Varlığının Satışına İlişkin Genel Kurul Kararının İçeriği ve Kapsamı, Prof. Dr. Hamdi Yasaman'a Armağan, İstanbul 2016
- DURAL, Halil Ali,** Çağrısız Toplanan Genel Kurulda Paysahiplerinden Birinin Toplantıyı Terk Etmesi Alınan Kararların Geçerliliğini Etkiler Mi? Prof. Dr. Ömer Teoman'a 55. Yaş Günü Armağanı Cilt:1 İstanbul 2002,
- ERİŞ, Gönen,** Anonim Şirketler Hukuku, Açıklamalı-İçtihatlı-Uygulamalı, Ankara 1995
- ERİŞ, Gönen,** Ticari İşletme ve Şirketler, Ticaret Şirketleri, Cilt:2 Madde 174-556, 3. Baskı, Ankara 2004,
- EROĞLU, Muzaffer/DEMİR, Aybüke,** Anonim Şirkette Organlar Arası İşbölümü ve Genel Kurulun Devredilemez Yetkileri, Kadir Has Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, Sayı:2 Aralık 2014
- FALCIOĞLU, Mete Özgür,** 6102 Sayılı Türk Ticaret Kanunu ve İlgili Mevzuat Kapsamında Anonim Şirketlerde Elektronik Genel Kurul, 1. Baskı, Ankara 2016
- GÖRMEZ, Onur,** 6102 Sayılı Türk Ticaret Kanununa Göre Rüçhan Hakkının Kısıtlanması, 1. Baskı, İstanbul 2017
- HELVACI, Mehmet,** Anonim Ortaklıkta Yönetim Kurulu Üyesinin Hukuki Sorumluluğu, 1. Baskı, İstanbul 1995

İMREGÜN, Oğuz, Anonim Ortaklıklar, İstanbul 1984

KARAEĞE, Özge, Gazi Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi Cilt: XIX, Yıl:2015, Sayı:4

KARAHAN, Sami, Anonim Ortaklıkta İmtiyazlı Paylar ve İmtiyazların Korunması, İstanbul 1991

KARAHAN, Sami, Anonim Şirketlerde Tasfiye, Konya 1998

KARAMAN COŞKUN, Özlem, Anonim Şirketin Tasfiyesi, 1. Baskı, İstanbul 2015

KARAMANLIOĞLU, Argun, Anonim Ortaklıkta Pay Sahibinin Genel Kurul Toplantısında Temsili, İstanbul 2016

KARAUZ, Ağâh Kürşat, Anonim Şirket Genel Kurul Kararlarının Butlanı, Akdeniz Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, Aralık 2013, Sayı:2

KAYA, Arslan, Gerekçeli, Karşılaştırmalı-Notlu, Türk Ticaret Kanunu ve Türk Ticaret Kanunu'nun Yürürlüğü ve Uygulama Şekli Hakkında Kanun, 1. Baskı, İstanbul 2016

KAYAR, İsmail, Yeni TTK'ya Göre Anonim Şirkette Sermaye Kaybı ve Borca Batıklığın Tespiti ve Sonuçları, 6102 Sayılı Yeni Türk Ticaret Kanunu'nu Beklerken 10-11-12 Mayıs 2012 Sempozyum, 14. Oturum, Cilt:18 Sayı:2, 2012

KENDİGELEN, Abuzer, Anonim Ortaklıkta Yönetime Katılma Haklarında İmtiyaz, İstanbul 1999

KENDİGELEN, Abuzer, Hukuki Mütalaalar Cilt:12, 2012-2013/1, 1. Baskı, İstanbul 2015 (Mütalaalar)

KENDİGELEN, Abuzer, Yeni Türk Ticaret Kanunu: Değişiklikler, Yenilikler ve İlk Tespitler, 3. Baskı, İstanbul 2016

KENDİGELEN, Abzuer, Anonim Şirketlere İlişkin Hükümlerde Benimsenen Bazı Ağırlaştırılmış Nisaplar Bilinçli Bir Tercihin Ürünü Mü?, Banka ve Ticaret Hukuku Enstitüsü, 60. Yıl Armağanı, Ankara 2015 (Bazı Ağırlaştırılmış Nisaplar)

KERVANKIRAN, Emrullah, Anonim Şirketin Tasfiyesi, 1. Baskı, İstanbul 2015

KIRCA, İsmail/ ŞEHİRALİ ÇELİK, Feyzan Hayal/ MANAVGAT, Çağlar, Anonim Şirketler Hukuku Cilt:1 Temel Kavram ve İlkeler, Kuruluş, Yönetim Kurulu, Ankara 2013

KIRCA, İsmail/ ŞEHİRALİ ÇELİK, Feyzan Hayal/ MANAVGAT, Çağlar, Anonim Şirketler Hukuku Genel Kurul Kararlarının Hükümsüzlüğü Cilt 2/2, 1. Baskı, Ankara 2016 (Hükümsüzlük)

KUBİLAY, Huriye, Karar Yetersayısının Hesaplanmasında Salt (Mutlak) Çoğunluğun Belirlenmesi Gereken An, Prof. Dr. Fırat Öztan'a Armağan, Cilt:1 Ankara 2010

MACİT, İpek, 6102 Sayılı Türk Ticaret Kanunu Uyarınca Anonim Şirketlerde Genel Kurul Yüksek Lisans Tezi, İzmir 2014

MOROĞLU, Erdoğan, 6102 Sayılı Türk Ticaret Kanunu, Değerlendirme ve Öneriler; 8. Baskı, İstanbul 2016 (Değerlendirme ve Öneriler)

MOROĞLU, Erdoğan, 6102 Sayılı Türk Ticaret Kanununa Göre Anonim Ortaklıkta Genel Kurul Kararlarının Hükümsüzlüğü,7. Baskı, İstanbul 2014 (Hükümsüzlük)

MOROĞLU, Erdoğan, Oy Sözleşmeleri, İstanbul 2007

MOROĞLU, Erdoğan, Türk Ticaret Kanunu ile Yürülük ve Uygulama Kanunu Tasarıları, 6. Baskı, İstanbul 2009

MOROĞLU, Erdoğan, Türk Ticaret Kanunu'na Göre Genel Kurul Kararlarının Hükümsüzlüğü, 2. Baskı, Ankara 1993 (Hükümsüzlük 2. Baskı)

NARBAY, Şafak, TTK Tasarısı'nda Anonim Ortaklık Genel Kurulunu Toplantıya Davete Yetkili ve Görevli Olanlara İlişkin Hükümlerin Değerlendirilmesi, Hukuki Yorum ve Haber Dergisi, Sayı:7, 2006

NOMER, Füsun, Anonim Ortaklıkta Pay Sahibinin Sadakat Yükümlülüğü, İstanbul 1999,

OKUTAN NİLSSON, Gül, Halka Açık Olmayan Anonim Şirketlerin Genel Kurullarında Birikimli Oy Kullanımına İlişkin Esaslar Hakkında Gümrük ve Ticaret Bakanlığı Tebliği, Kadir Has Üniversitesi, Türk Ticaret Kanunu'na İlişkin İkincil Mevzuatın Değerlendirilmesi Sempozyumu, Aralık 2013

ÖNDER, M. Fahrettin/KARADEMİR, Halis, İbra Kararında Oy Hakkından Yoksunluk, Ömer Halisdemir Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi, Ekim 2017, Sayı: 10(4)

POROY, Reha/TEKİNALP, Ünal/ÇAMOĞLU, Ersin, Ortaklıklar Hukuku, 13. Baskı, İstanbul 2014

POROY, Reha/TEKİNALP, Ünal/ÇAMOĞLU, Ersin, Ortaklıklar Hukuku, 7. Baskı, İstanbul 1997 (7.Baskı)

PULAŞLI, Hasan, 6102 Sayılı Türk Ticaret Kanununa Göre Şirketler Hukuku Şerhi, (C.I), 3. Baskı, İstanbul 2018 (Şerh)

PULAŞLI, Hasan, 6102 Sayılı Türk Ticaret Kanununa Göre Şirketler Hukuku Şerhi, (C.II), 3. Baskı, İstanbul 2018

PULAŞLI, Hasan, Şirketler Hukuku Genel Esaslar, 4. Baskı, Ankara 2016 (Genel Esaslar)

PULAŞLI, Hasan, Şirketler Hukuku, 2. Baskı, Konya 1995

SAYHAN, İsmet, Anonim Ortaklıklarda Genel Kurul Toplantılarında Toplantı Çoğunluğunun Korunması İlkesi ve Çoğunluğun Tespiti, Ufuk Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, Aralık 2014, Sayı:2

ŞAHİN, Ayşe, Anonim Ortaklığın Haklı Sebep Feshi Çerçevesinde Gündeme Gelen Bazı Hukuki Sorunlar, Bahçeşehir Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, Mayıs-Haziran 2014, Sayı:117-118

ŞENER, Oruç Hami, Teorik ve Uygulamalı Ortaklıklar Hukuku Ders Kitabı, 2. Baskı, Ankara 2015

TEKİL, Fahiman, Şirketler Hukuku Cilt II, Anonim Şirketler, 2. Baskı, İstanbul 1978

TEKİNALP, Ünal, Anonim Ortaklıkta Yeni Bağlam Sisteminin Esasları, 1. Baskı, İstanbul 2012

TEKİNALP, Ünal, Sermaye Ortaklıklarının Yeni Hukuku, 4. Baskı, İstanbul 2015 (Sermaye Ortaklıkları)

TEKİNALP, Ünal, Yeni Anonim ve Limited Ortaklıklar Hukuku ile Tek Kişi Ortaklığın Esasları, 2. Baskı, İstanbul 2012

TEOMAN, Ömer, Anonim Ortaklıkta Pay Sahibinin Oy Hakkından Yoksunluğu, 1. Baskı, İstanbul 1983 (Yoksunluk)

TEOMAN, Ömer, Çağrısız Genel Kurulun Gündemine Oybirliği ile Madde Eklenmesi (YTK 416/II), Banka ve Ticaret Hukuku Dergisi, Eylül 2011, Sayı:3

TEOMAN, Ömer, Sermaye Ortaklıklarının İnternet Sitesi Açma ve Burada Yasada Öngörülen İçerikleri Yayımlama Yükümlülüğüne Aykırı Davranmanın Yaptırımını Nedir?, Banka ve Ticaret Hukuku Dergisi, Cilt: 27, Sayı: 4, Aralık 2011, (İnternet Sitesi Açma)

TEOMAN, Ömer, Ticaret Sicil Müdürü Anonim Ortaklık Genel Kurulunun İptal Edilebilir Bir Kararını Tescilden Kaçınabilir Mi? Prof. Dr. Rona Serozan'a Armağan, Cışt:2 İstanbul 2010

TEOMAN, Ömer, TTK Tasarısı'na Göre Anonim Ortaklıkta Oy Hakkı, Banka ve Ticaret Hukuku Dergisi, Eylül 2009, Sayı:3 (Oy Hakkı)

TEOMAN, Ömer, Yaşayan Ticaret Hukuku, Cilt:1 Kitap:1, İstanbul 1992

TEOMAN, Ömer, Yürürlükteki Hukukumuzda ve Türk Ticaret Kanunu Tasarısı'na Göre Anonim Ortaklık Genel Kurul Toplantılarına Katılmak Zorunda Olanlar, Banka ve Ticaret Hukuku Dergisi, Aralık 2009, Sayı:4 (Genel Kurul Toplantılarına Katılmak Zorunda Olanlar)

TÜRK, Ahmet, Türk Ticaret Kanunu Tasarısının Geneli, Ticaret Şirketlerine İlişkin Genel Hükümler ve Anonim Ortaklığa İlişkin Hükümlerinden Bazıları Hakkında Düşünceler, Prof. Dr. Fırat Öztan'a Armağan, C.II, 1. Baskı, Ankara 2010

www.kazanci.com.tr

www.ymm.com.tr/upload/sirkuler/52561178

YANLI, Veliye, Halka Açık Şirketlerde Önemli Nitelikteki İşlemler, İnönü Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi Cilt:6, Sayı:2, Yıl 2015

YANLI, Veliye/ OKUTAN NİLSSON, Gül, Türk Ticaret Kanunu'nun 198. Maddesi Uyarınca Bildirim Yapılmamasının Anonim Şirketteki Oy Haklarına Etkisi, Prof. Dr. Hamdi Yasaman'a Armağan, İstanbul 2017

YAYLA, Ümit, Anonim Ortaklık Genel Kurulları Elektronik Genel Kurullar, 1. Baskı, İstanbul 2013

YILDIZ, Şükrü, 6102 Sayılı Türk Ticaret Kanunu'nun 548. Maddesine Göre Tasfiyeden Dönme, İstanbul Ticaret Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi, Yıl:15, 2016/3, Sayı:30 (Tasfiyeden Dönme)

YILDIZ, Şükrü, Anonim Ortaklıkta Yeni Pay Alma Hakkı, 1. Baskı, İstanbul 1996 (Yeni Pay)

YILDIZ, Şükrü, Makalelerim 1988-2007, Türk Ticaret Kanunu Madde 388 deki Yetersayıları Hafifleten 3585 Sayılı Kanun Hükümlerinin Anonim Şirket Esas Sözleşmeleri Üzerine Etkileri ve Yargıtay Kararları Makale No:10, 1. Baskı, Ankara 2008 (Makalelerim)

YILDIZ, Şükrü, TTK'na Göre Anonim Şirketlerde Genel Kurul Kararlarının İptali, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, İstanbul, 1989 (Genel Kurul Kararlarının İptali)

YİĞİT, İlhan, Anonim Ortaklık Genel Kurulunun İşleyişi ve Ortaya Çıkan Sorunlar, 1. Baskı, İstanbul 2005